

AILI SOMERSALO

**MESTARITONTUN
SEIKKAILUT**

KUVITTANUT

ONNI MANSNERUS

NELJÄS PAINOS, PORVOOSSA 1966

ALKUPERÄINEN JULKAISUVUOSI 1919

*Olethan jo lukenut Päivikin Sadun?
Mestaritontun Seikkailut, jonka ensimmäiselle sivulle
olet juuri siirtymässä, on Päivikin Sadun jatko-osa.*

*Jos et ole vielä lukenut Päivikin Satua, löydät sen
Etusivun Lukunurkasta osoitteessa
<http://lukunurkka.etusivu.net>*

I l u k u .

MESTARITONTTU LÄHTEE MAAILMALLE .

li yö. Satumaan kuninkaanlinna nukkui, vanha Mestaritonttu vain valvoi. Hän istui ypöyksinään linnan laajassa eteisessä suuri kultainen avain polvillaan ja vartioi linnaa. Näin oli hän vartioinut joka yö jo monta sataa vuotta. Siinä istuessaan Mestaritonttu katseli eteisen katossa kimaltelevaa helmeä, joka loisti kuin lyhty. Se oli ihmeellinen helmi, sen oli Merenkuninkaan poika kerran antanut Satumaan Päivikille lahjaksi, mutta Päivikki ei siitä silloin huolinut, vaan antoi sen Mestaritontulle, ja hän oli ripustanut sen eteisen kattoon yölyhdykseen.

Silloin Mestaritonttu kuuli kummallista soittoa. Hän nousi seisomaan ja pani kätensä korvansa juureen paremmin kuullakseen, sillä Mestaritonttu oli tarkka vahti, jolta ei jäänyt mitään huomaamatta. Soitto kuului linnan puistossa olevalta lammelta. “Kukahen siellä tähän aikaan soittaa, häiritsee vielä kuninkaan ja kuningattaren unia”, mietti Mestaritonttu. Hän kulki hiljaa eteisen poikki, avasi ovet ja astui ulos puistoon. Kun hän oli lukinnut jälleen suurella kulta-avaimella linnan ovet, kiirehti hän Lummelammelle päin. Hengästyneenä hän saapui hämärää polkua pitkin lammen rantaan ja pysähtyi hämmästyneenä tuijottamaan. Päivikkikö istui tuolla jättiläislumpeen lehdellä? Päivikki, jonka Meren prinssi oli kerran houkutelut mereen? Niin, se oli Päivikki. Hän kiikkui hiljaa lehdellä ja valkoinen vaahto kohisi niin hänen ympärillään, että näytti siltä kuin istuisi hän helmisateessa. Helmikruunu hohti hänen hiuksillaan ja merenneidot uiskentelivat kisaillen hänen ympärillään; muutamat heistä soittivat niin kumman kauniisti, että Mestaritontunkin vanha sydän sykähti oikein oudosti.

Mutta mestaritonttu tiesi mitä hänen tuli tehdä. Hän asetti kätensä torveksi suulle ja huusi Päivikille. Hän pyysi ja rukoili, että Päivikki palaisi takaisin kotiinsa Satulinnaan, jossa häntä niin katkerasti kaivattiin. Heti taukosi soitto ja laulu, ja merenneidot kääntyivät katsomaan rannalle päin, mutta Päivikki liukui hiljaa lehdeltä veteen ja katosi sinisen pinnan alle. Ja merenneidot ilkkuivat ja nauroivat kunnianarvoisalle, vanhalle Mestaritontulle, viskasivat vaahtoa hänen vaatteilleen ja lopuksi paiskasivat suuren vaaleanpunaisen simpukan hietikolle hänen jalkainsa juureen. Tämä oli Mestaritontusta sentään liikaa, ja vaikka se ei ollutkaan hänen arvonsa mukaista, hän sieppasi kuitenkin simpukan hietikolta ja heitti sen suutuksissaan heti takaisin. Se putosi keskelle merenneitojen parvea. Vesi syöksähti ryöppynä korkealle ilmaan ja merenneidot karkasivat kiljahtaen joka suunnalle ja nauroivat katketakseen. Mutta Mestaritonttu palasi surullisena linnaan takaisin.

Avatessaan jälleen eteisen oven Mestaritonttu näki, että kuningas kurkisti makuuhuoneensa ovesta ja viittasi häntä luokseen. Mestaritonttu hiipi sinne ja kuningas kysyi kuiskaten, mistä melu kuului ja mitä oli tapahtunut. Olivatko jättiläismuurahaiset jälleen sotaretkellä Satumaata vastaan? Vai olivatko yökorennot riitaantuneet keskenään?

Eivät ne olleet jättiläismuurahaisia eivätkä korentoja, jotka melusivat. Merenneidot ne vain siellä iloan pitivät. Ja vanha Mestaritonttu kertoi henkeään pidätellen kuninkaalle, että hän oli nähnyt siellä merenneitojen parvessa itse Päivikin, kadonneen, ikuisesti kaivatun Satumaan kuninkaantyttären! Siitäkös kuningas hämmästyi. Hänen hämmästyksensä oli niin suuri, että kultainen valtikka, jota hän oli unisena pidellyt toisessa kädessään, putosi lattialle ja oi, katkesi kahtia! Tästä kuningas hermoistui kovin, sillä valtikka oli haltijattarien antama taikavaltikka. Kiihdyksissään kuningas sanoi, että Mestaritonttu oli huono Mestaritonttu ja nuhteli häntä ankarasti siitä, ettei heti tullut kuningasta herättämään. Kuningas olisi tahtonut itse mennä huutamaan Päivikkiä. Kyllä Päivikki silloin olisi tullut!

Ja kuningas meni makuuhuoneeseensa ja painoi oven kiinni jäljessään.

Voi, kuinka Mestaritontun mieli meni pahaksi! Hänkö olisi huono Mestaritonttu, hän, joka jo vuosisatoja oli tunnollisesti vartioinut Satulinnaa joka ainoa yö, paitsi jouluna ja juhannuksena, jolloin hänellä oli virkavapautta, eikä edes kärpänenkään ollut päässyt tunkeutumaan linnan ovista sisälle!

Hän palasi linnan eteiseen ja asettui jälleen istumaan sinne kultainen avain polvillaan. Masentuneena hän katseli helmeä, joka hohti himmeästi, ja helmiä alkoi vierähtää hänenkin silmistään, kyynelhelmiä, sillä vanha Mestaritonttu itki. Hän räpytteli silmiään, mutta niihin kohosi aina uusia kyyneliä, niin että katossa riippuva helmikin näytti hänestä usvassa uivalta pallolta. Siinä istuessaan hänen mielessään heräsi ajatus, joka nopeasti kypsyi päätökseksi. Hän, Satumaan Mestaritonttu, luopuisi virastaan, jättäisi sen nuoremmille. Itse hän lähtisi maailmalle uutta tointa etsimään. Kaiken ikänsä hän oli asunut täällä Satumaassa kuten kaikki hänen esi-isänsäkin ennen häntä, mutta nyt hän lähtisi täältä pois, ja kukapa tiesi, ehkäpä maailmalla olikin parempi olla kuin täällä Satumaassa!

Mestaritonttu kuivasi silmiään punaisella lippolakillaan. Hänen mielensä keveni, hän oli melkein innostunut. Niin, maailmalle, sinne hän lähtisi! Jä hän lähtisi oitis! Heti!

Mestaritonttu painoi lippolakin päättävästi päähänsä, otti kulta-avaimen kainaloonsa ja lähti tassuttelemaan tonttujen käytävään. Sen varrella asuivat kaikki tontut. Hän avasi varovasti oven, joka johti vuorenonkalon tapaiseen suureen saliin. Siellä nukkuivat tontut makeasti. Mestaritonttu hiipi hiljaa heidän ohitsensa ja herätti viimeisenä nukkuvan tonttu-ukon, jolla oli melkein yhtä pitkä ja yhtä valkoinen parta kuin hänelläkin. Tämä hypähti vikkelaisti istumaan ja katseli hämmästyneenä ja unenpöpperöisiä silmiään hieroen Mestaritonttua.

“Nouse, Mikki”, sanoi Mestaritonttu, “olen huomannut, etten enää kelpaa Satulinna vartijaksi, ja siksi lähdän nyt maailmalle. Tahdon lähteä nyt heti, ennenkuin linnassa herätään, sillä jos näkisin kaikki ystäväni ympärilläni, olisi minun hyvin vaikea jättää heitä. Katso, tässä on linnan oven avain. Ota se ja asetu minun sijalleni yövahdiksi, kun minä nyt lähdän.”

Mikki katseli Mestaritonttua ymmällään. “Lähdetkö sinä oikein todella?” hän kysyi ihmetellen. “Oikeinko pois täältä, Satumaasta?”

“Oikein”, Mestaritonttu sanoi varmasti.

“Mutta minä luulen, ettei tonttujen ole hyvä olla muualla kuin Satumaassa, niin kertoi minulle isoäiti lapsena ollessani”, Mikki intti.

“Oliko isoäitisi milloinkaan käynyt maailmalla?” kysyi Mestaritonttu.

“Ei, mutta hän oli kuullut sen isoisältään”, Mikki sanoi.

“Oliko hän sitten käynyt maailmalla?”

“Ei, en luule ainakaan. Muistaakseni hän oli kuullut sen kumminsa tädiltä.”

“Mutta eihän tuollaisiin tietoihin ole luottamista”, sanoi Mestaritonttu päättävästi, “nehän ovat ilmeisesti vain arveluita, saattavat olla suorastaan pelkkiä ennakkoluuloja. Olenpa varma, että kunniallinen tonttu voi menestyä maailmalla ainakin yhtä hyvin kuin Satumaassa. Mutta katso, jo alkaa aamu sarastaa. Meidän on nyt lähdettävä.”

He tassuttelivat töppösissään nukkuvien tonttujen ohi. Mestaritonttu pistäytyi omaan komeroonsa onkalon nurkassa. Se oli herttainen komero, seinät ja lattia pehmeästä karhunsammaleesta, keskellä kirkas lähde kuin hopea ja nurkassa aina palava pieni taikatuli. Se lämmitti, jos Mestaritonttu oli viluinen ja sen yllä olevaan kattilaan ilmestyi aina herkkuja, kun hän oli nälkäinen. Mestaritonttu kaivoi seinästä sammaleen alta esille parhaimman punaisen lippolakkinsa, jonka hän painoi päähänsä vanhan sijalle, ja veti ihka uudet tuohiset

töppöset jalkaansa, sillä hän tahtoi olla siisti maailmalle lähtiessään. Lopuksi hän pisti taskuunsa kourallisen hopeahiekkaa, joka väikkyi lähteensilmässä veden pohjalla, sillä matkalla täytyy olla hyvin varustautunut, hän mietti. Sitten he yhdessä Mikki-tontun kanssa hiipivat käytävään ja sieltä eteiseen.

“Tuon helmen otan mukaani matkalle, sillä muuten en osaa öisin liikkua pimeässä vieraalla maalla”, sanoi Mestaritonttu. “Se on minun ikioma helmeni, sillä Päivikki on lahjoittanut sen minulle. Sinä, jolla on vielä nuoret silmät, näet kyllä vartioida ilman lyhtyäkin.” Ja Mestaritonttu kiipesi kattoon, irroitti sieltä helmen ja kiinnitti sen lippolakkinsa tupsun sisään. Sitten hän kapusi jälleen alas. Mikki avasi hänelle eteisen oven ja saattoi hänet ulos linnan pihalle. Aamurusko punersi jo taivaalla, kun tontut kätelivät toisiaan hyvästiksi. Mikki toivotti Mestaritontulle onnellista matkaa ja Mestaritonttu lähetti terveisiä kaikille ystävilleen. Niin lähti Mestaritonttu maailmalle.

Hän kulki hitaasti ja mietteissään. Aamutuuli suhahteli vielä unisena puiston puissa, valkea hiekka helähteli tuohitöppösten alla, ja tien varrella kasvavat kukkaset avasivat juuri terälehtiään. Mestaritonttu oli lukevinaan niiden sinisessä katsessa kysymyksen: minne matka, Mestaritonttu? Mutta Mestaritonttu kulki ääneti.

Hän saapui Satumaan porteille, jota valkopukuiset hyvät haltijat vartioivat. He avasivat portit, ja Mestaritonttu huomasi seisovansa laajalla kanervakankaalla. Minne hän vain katsoikin, hänen silmänsä kohtasivat vain kanervikkoa. Tuhannet kanervat loivat häneen katseensa kerraten saman kysymyksen kuin Satumaankin kukkaset: minnekä matka, Mestaritonttu?

Niin, minnekä matka? Mestaritonttu pani sormen nenälleen ja tuumi. Samassa kohosi aurinko kanervakankaan reunasta häikäisevässä loistossaan, ja Mestaritonttu teki päätöksensä: hän tahtoi kulkea aurinkoa kohden!

Niin hän alkoi vaelluksensa.

Säteilevä aurinko kohosi yhä korkeammalle, ilma alkoi käydä kuumaksi. Mestaritontun tuli niin lämmin, että hän otti lippolakin päästään ja kulki heilutellen sitä. Hän siristeli pieniä ystävällisiä silmiään ja tirkisteli niillä aurinkoa. Noin ei aurinko milloinkaan paahtanut Satumaassa! Oikein alkoi väsyttää.

Mestaritonttu istahti hetkeksi kanervikolle lepäämään. Vielä oli pitkä matka sitä kuljettava, vasta tuolla kaukana häämötti metsänraja. Lisäksi alkoi Mestaritontulla olla nälkäkin. Hän katseli etsien ympärilleen, mutta missään ei näkynyt marjoja, ei mehiläisiä mettä kantamassa, eikä läikkyvää lähteensilmää, vain kanervia, aina vain kanervia. Eivätkä nämä kanervat olleet niin kuin Satumaan kukkaset, jotka nuokkuilevat, tuoksuvat ja kuiskuttelivat aina toisilleen salaisuuksiaan, ei, nämä seisoivat aivan jäykkinä ja vain tuijottivat Mestaritonttua. Hänen tuli paha olla, ja hän nousi jatkamaan matkaansa.

Mestaritonttu vaelsi edelleen raskain askelin ja hikipisarat putoilivat hänen otsaltaan. Eikä hän jo vihdoinkin saapuisi metsänreunaan? Mutta metsänreuna näytti yhä kaukaiselta. Aurinko hehkui nyt pilvettömältä keskitaivaalta ja sen kirkkaus häikäisi silmiä niin, että Mestaritonttu tuskin näki mihin astui. Häntä alkoi jo uuvuttaa. Hän kääntyi katsomaan taakseen Satumaata kohden. Siellä kaukana hohtivat sen valkoiset muurit. Mestaritonttu huokasi ja jatkoi matkaansa horjahdellen.

Mutta mikä tuolla leuhotteli häntä vastaan? Kummitus, peikko vai pilvikö? Mestaritonttu pysähtyi ja varjosti kädellään silmiään. Todellakin, mikähän tuo lie?

Kummitus kiiti lähemmäksi. Mestaritonttu odotti uteliaana. Hän puristi punaista lippolakkiaan molemmiin käsiin rintaansa vasten ja odotti jännittyneenä. Jo olikin kummitus aivan hänen edessään, Mestaritonttu huomasi nyt, että se olikin luudalla ratsastava noita. Saapuessaan Mestaritontun kohdalle pysähdytti noita luutansa ja laskeutui sen varrelta maahan. Mestaritonttu näki, että hänen pukunsa oli ommeltu suosammaleesta, lyhyt tukka hulmusi pään ympärillä ja hän oli väsyneen näköinen. Noita lähestyi Mestaritonttua ja puhui.

“Kuka sinä olet?” noita kysyi.

“Minä olen Satumaan Mestaritonttu, mutta kuka sinä sitten olet?”

“Minäkö? Minä olen Sammaleinen. Olin ennen Peikkovuorilla hovinoitana, mutta sain osakseni niin suurta kiittämättömyyttä, että lähdin sieltä tieheni. Kiittämättömyys on maailman palkka”, huokasi noita ja pyyhkäisi kädellään silmiään.

Mestaritontulla oli hellä sydän. Sammaleista kävi sääli!

“Älä ole milläsikään, Sammaleinen”, hän sanoi, “minäkin olen lähtenyt Satumaasta ikipäivikseni, sillä minäkin sain kokea kiittämättömyyttä. Nyt olen matkalla maailmalle uutta tointa etsimään.”

“Niinkö”, Sammaleinen virkkoi ihmetellen, “niinkö? Vai tapahtuu Satumaassakin joskus sellaista! Onko nyt kummempaa kuultu? Mutta jos olet matkalla maailmalle uutta tointa etsimään, niin voit lähteä minun kanssani yhtä matkaa. On niin ikävä matkustaa yksinään.”

“Minne sinä sitten olet matkalla?” Mestaritonttu kysyi.

“Kotiini, Suosaarelle. Asun siellä aivan yksinäni. Jos siis sinulla ei ole muuta tehtävää, niin voisit asettua asumaan sinne minun vieraanani. Yksinään tulee aika pitkäksi. Ikävinä sadepäivinä on hupaista jutella jonkun kanssa, ja sittenpä sinä myöskin voisit auttaa minua korjaamaan majaani, sillä otaksun sen olevan hiukan rappiolla, kun olen ollut sieltä poissa kovin kauan aikaa.”

”Miksi sinä sitten asut siellä Suosaarella yksinäsi, miksi et asu Kyöpelissä niin kuin muutkin noidat?” kysyi Mestaritonttu.

”Siksi, että Suosaari on Sammaleisten kuuluisan velhosuvun vanha perintötila. Kyöpelinvuoren haltija, kaikkien noitien herra, lahjoitti sen kerran eräälle esi-isälleni palkaksi hänen suurista palveluksista. Ymmärräthän, että on erikoinen armo ja kunnia saada asua ikiomalla saarella oikella perintötilalla! Sammaleisten suku on ollutkin niin kunnioitettu ja kuuluisa, että itse Peikkovuorten jättiläisenkin tarjosi minulle hovinoidan viran mahtavassa linnassaan, mutta minä, viimeinen Sammaleinen, kaipasin isäni maalle takaisin, ja olenkin nyt sinne matkalla. Peikkovuorilla olen kuitenkin tottunut hyvään seuraan, en viihdy yksinäni. Vaikka Kyöpelissä asuvat ystävättäreni tulevatkin minua usein tapaamaan, ja minäkin vuorostani lennän kyllä sinne usein, pelkään kuitenkin, että tulee tuntumaan yksinäiseltä. Siksi minusta olisi hauskaa, jos sinä, Mestaritonttu, myöskin asettaisit saarelleni asumaan. Voisit jatkaa matkaa tässä luudan varrella, takanani, niin eivät jalkasi väsy”, Sammaleinen puhui.

Mestaritontun silmät kävivät pyöreiksi hämmästyksestä.

”Mutta enhän minä osaa ratsastaa luudalla. Satumaassa ratsastetaan vain valkoisilla joutsenilla, kesyillä jäniksillä ja kurkilinnuilla”, hän sanoi.

”Mutta luudalla on paljon hauskeampi ratsastaa”, Sammaleinen intti. ”Älä ensinkään pelkää putoavasi, sinä voit istua minun selkäni takana ja pitää minusta kiinni. Saatpa nähdä miten nopeasti lennämme kankaan yli. Koetetaanko?”

Mestaritonttu pani sormen nenälleen. Niin hän aina teki miettiessään juurtajaksain. Hänestä se selvensi ajatuksia.

”No olkoon menneksi”, hän sanoi sitten. ”Voinhan aluksi lähteä mukana katsomaan millaista on Suosaarella. Jollei oloni siellä minua miellytä vaellan edelleen.”

Sammaleinen istahti nyt hyvillään luutansa varrelle ja Mestaritonttu asettui hänen taaksensa. Sammaleinen mumisi jotakin ja levitti hetkiseksi käsivartensa siipien tavoin. Heti alkoi luuta liikkua, se kohosi hitaasti maasta ja alkoi sitten lentää kovaa kyytiä. Sammaleisen lyhyt, harmaa tukka hulmusi ja kutitteli Mestaritontun kasvoja, ilma vinkui hänen korvissaan ja kauniit kanervan kukukset vilisivät hänen silmissään, kun hän vain katsahti maahan. Oikein Mestaritonttua huimasi. Sellaista vauhtia ei hän ollut koskaan ennen matkustanut. Hän piteli Sammaleista vyötäisistä ja ummisti silmänsä.

Heidän siinä lentäessään ilmojen halki kuulivat he korpin koikkuvan, ja kun Mestaritonttu avasi silmänsä, näki hän suuren mustan linnun lentävän heidän jäljessään. Tahtoikohan se syödä heidät suuhunsa! Mestaritonttu säikähti niin, että oli putoamaisillaan luudalta.

”Älä pelkää, Mestaritonttu, ei Mustanokka tee pahaa, kun se näkee sinun olevan minun seurassani. Se on minun korppini. Se lähti kanssani Peikkovuorilta, mutta jäi äsken minusta jälkeen. Nyt se taas on löytänyt minut”, Sammaleinen rauhoitti Mestaritonttua.

Mustanokka kierteli ja kaarteli heidän ympärillään, se tähysteli Mestaritonttua pienillä, välkkyvillä silmillään. Sitten se äkkiä laskeutui alas ja istahti luudan varrelle Sammaleisen eteen. Niin he kaikki kolme jatkoivat matkaansa.

Eipä aikaakaan niin he jo olivat jättäneet kanervakankaan kauaksi taaksensa. Heidän allaan huojui ja suhisi koivikko, mutta he lensivät koivikon yli, yli metsien ja vuorien, yhä edelleen vain. Aurinko painui länttä kohden, mutta Sammaleisen luuta oli väsymätön. Mestaritonttua alkoi väsyttää niin, että hänen silmänsä

painuivat väkisin umpeen. Unessa tunsikin häntä, että ilma kävi viileämmäksi. Joskus riipaisi kuusen latva Mestaritontun jalkoja. Väliin lehahti unestaan säikkyinyt lintu heidän allaan pakoon. Oli yö.

Äkkiä tuntui kuin valkenisi yö heidän ympärillään. Mestaritonttu avasi silmänsä selkoselälleen, katsahti alaspäin ja huomasi, että he olivat parhailaan suuren suon yläpuolella. Se välkkyi heidän allaan kuin järvi kuutamossa.

”Olemmeko kohta perillä?” Mestaritonttu kysyi Sammalleiselta.

”Aivan heti”, Sammalleinen vastasi. Samassa alkoi luuta jo laskeutua alaspäin. Mestaritonttu koetti tähytellä tarkoin allensa. Eihän Sammalleinen toki aikonut laskeutua suohon? Silloin hän huomasi suon pinnalla lehden, jota kohden he laskeutuivat huimaa kyytiä.

Mitä enemmän he laskeutuivat, sitä suuremmaksi kävi lehti, ja hän huomasi, ettei se ollutkaan mikään lehti, vaan oikea pieni saari. Samassa he jo olivat perillä.

Kun Mestaritonttu nousi luudalta, huimasi häntä niin, että hänen täytyi hetkiseksi istuutua lahonneelle puunrungolle, joka lojui maassa. Siinä hän istui ja katseli ympärilleen. Tämä Suosaari oli kummallinen saari! Siinä kasvoi matalaa viidakkoa, jonka juuria peitti sammal. Mutta ei sellainen kaunis, pehmeä sammal, jollaisella Satumaassa oli niin hauska torkkua, vaan sammal, mikä joka askeleella painui alas ja pursusi mutaa ja vettä. Mestaritonttu katseli huolestuneena uusia töppösiään, nehan olivat jo mutaiset vaikka hän tuskin vielä oli astunut pari askelta! Mutta Sammalleinen näkyi jo menevän reippaasti tuolla viidakossa. Mestaritonttu nousi kiireesti seuraamaan.

Hän käänsi oksia varovasti syrjään ja koetti pujotella niiden välistä, mutta ne eivät tahtoneet päästää Mestaritonttua eteenpäin. Ne kietoutuivat hänen ympärilleen niin, että hän vaivoin pääsi niistä selviytymään. Ja kun hän vihdoinkin pääsi niistä irti, löivät ne häntä äkkiä kirvelevästi kasvoihin. Ne aivan kuin tekivät Mestaritontulle kiusaa. Vihdoin hänen täytyi huutaa Sammalleista avukseen. Mutta Sammalleinen oli jo kadonnut näkyvistä. Mestaritonttu huusi uudelleen.

Hetken kuluttua risahteli viidakossa ja Sammalleinen ilmestyi oksien takaa.

”Mitä sinä huudat”, hän kysyi, ”etkö osaa tulla jäljessäni?”

”Osaan kylläkin, mutta viidakko ei laske minua eteenpäin, se tekee minulle kiusaa”, Mestaritonttu valitti harmistuneena.

”Vai niin”, sanoi Sammalleinen ja huitaisi viidakkoa luudallaan mutisten jotain hiljaa. ”Tämä on Mestaritonttu ja hän tulee asumaan täällä luonani, antakaa hänen kuljeskella täällä missä ikinä häntä haluttaa”, sanoi hän ääneen eräälle pensaalle, jonka oksa oli vielä takertunut kiinni Mestaritontun takin taskuun.

Viidakossa kulki kuin yötuulen suhahdus. Puitten ja pensaitten oksat painuivat alas ja Mestaritonttu ja Sammalleinen pääsivät esteettömästi kulkemaan. Mestaritonttu huomasi nyt, että viidakon läpi johtikin jonkinlainen polku. Kuu paistoi polulle, jossa muta poreili sammaleen läpi. Siellä täällä polun varrella oli matalia kiviä ja lahoja, kaatuneita puunrunkoja.

Kuljettuaan jonkin aikaa viidakkoa he tulivat pienelle aukealle, jonka keskellä kohosi maja. Sammalleinen meni aukean poikki majalle päin ja Mestaritonttu seurasi häntä. Kuutamoa lankesi majan ylle. Mestaritonttu näki nyt, että sen seinät olivat lahoista puusta, joiden välit olivat tilkityt sammalleella. Sammalleinen oli mennyt suoraan sisään, ja hetken emmittyyään seurasi Mestaritonttukin häntä sinne.

Tämäpä vasta oli vaivainen maja! Sellaista ei löytynyt koko Satumaasta yhtäkään. Mestaritonttu jäi ovelle seisomaan ja ihmettelemään. Kuivuneet katajanneulaset peittivät epätasaisen lattian, jonka toisella seinämällä oli avoin luukku. Seiniltä oli sammal rapissut alas ja yötuuli puhalteli sisään kolojen kautta. Sammalleinen puuhaili toimitaasti majan perällä. Hän mutisi itsekseen ja pyyhkäsi luudallaan samaa kohtaa lattialta ristiin rastiin, pitkin ja poikin. Luudan alla avautui lattiapalkki ja aukosta kohosi jotakin mustaa ja kummallista. Mitä se oli? Mestaritonttu tuijotti. Se oli kolmijalkainen pata. Sammalleinen kävi käsiksi pataan, asetti sen tukevasti seisomaan ja puhalsi sen alle. Heti syttyi padan alle tuli palamaan.

”Sinua kai väsyttää, Mestaritonttu. Istupa hetkeksi tuohon jakkaralle lepäämään, minä käväisen ulkona hakemassa jotakin keitoksi sopivaa”, Sammalleinen puhui, ja osotti sormellaan padan ääressä seisovaa pientä jakkaraa. Mutta Mestaritonttu seisoikin yhä oven luona.

”Ei kai tämä vain ole kotisi, Sammaleinen, eihän tämä ole perintötilasi, josta minulle puhuit”, hän kysyi.

”Tämähän se juuri on”, sanoi Sammaleinen hyvillään. ”Tosin täällä nyt on hiukan epäkunnossa, mutta kuinka saattaisikaan olla toisin, kun olen ollut niin kauan poissa. Saatpa nähdä vain, Mestaritonttu, miten äkkiä saamme täällä kodikasta ja hauskaa, kunhan vain ehdimme hiukan järjestää. Mutta nyt olemme liian väsyneitä, syötyämme käymme levolle. Kas niin, istuhan nyt kiltisti ja odota kunnes palaan.” Niin sanoen lähti Sammaleinen ulos pieni vasu käsivarrellaan.

Kuljettuaan jonkun aikaa he saapuivat pienelle aukealle, jonka keskellä kohosi maja.

Mestaritonttu kävi istumaan jakkaralle. Tällainen siis oli Sammaleisen asunto! Näin kolkko, jylhä ja viheliäinen! Kuinka saattoi Sammaleinen viihtyä täällä? Mestaritonttu tunsu, että hän ei ainakaan tulisi täällä viihtymään ja hän päätti syötyään lähteä etsimään itselleen kodikkaampaa yösijaa. Alakuloisena hän katseli padan kylkiä nuolevia liekkejä. Samassa Sammaleinen jo palasikin ja tyhjensi pataan vasunsa sisällön: kellastuneita lehtiä, koiruohoa ja tyhjiä linnunpesiä. Vielä kerran meni Sammaleinen ulos ja palasi kantaen vettä korvattomassa kannussa. Hän kaatoi veden pataan ja alkoi hämmentää keittoa suurella kauhalla. Mestaritonttu ei ollut uskoa silmiään.

”Mitä sinä tuosta risukasasta keität?” hän kysyi ihmetellen.

”Risukasasta”, Sammaleinen kertasi loukkaantuneella äänellä. ”Tämäpä ei olekaan mikään risukasa, siitä tulee mainiota ruokaa. Parempaa keittoa et ole ikipäivänäsi syönyt. Et Satujenmaassakaan.”

Mestaritonttu nosti kätensä torjuen ylös. ”Ruokaako, ei, ei, minä en voi syödä tuollaista, en mitenkään.”

Sammaleinen katseli Mestaritonttua kummeksien. ”Etkö usko, että keittoni on hyvää? Mutta sinulla taitaakin olla yhtä kummallinen maku kuin Satumaan Päivikillä, joka kerran eksyi luoksemme Peikkovuorille. Hänkään ei voinut syödä mitään mitä peikot hänelle tarjosivat. Jos tämä ei kelpaa sinulle, täytyy sinun mennä tuonne ulos poimimaan muuraimia, siellä on niitä aivan keltaisenaan. Olen kuullut, että satumaan ihmiset pitävät paljon muuraimista.”

”Se on aivan totta”, Mestaritonttu sanoi, ”menen heti, syön niitä kovin kernaasti. Ja laskeudu sinä Sammaleinen vain levolle syötyäsi keittosi. Minä kyllä löydän itselleni makuusijan; olen tottunut itse huolehtimaan itsestäni.”

”Hyvää yötä sitten”, Sammaleinen sanoi. Hän sekotti ahkerasti keittoaan, ja Mustanokka, joka juuri tuli lehahtaen ovesta sisään, lensi hänen olkapäälleen istumaan. Sekin tarkasteli uteliaana pataa. Mestaritonttu lähti majasta.

Oli kirkas kuutamo. Mestaritonttu huomasi, että aukea Sammaleisen tuvan ympärillä oli todellakin keltaisenaan muuraimia. Hän kumartui poimimaan niitä lippolakkiinsa. Pian oli lakki täynnä ja hän istahti kannolle syömään marjojaan. Ne virkistivät, nälkä ja jano katosivat yhtäkkiä, ja Mestaritonttu tunsu olevansa jälleen aivan virkeä. Nyt hän vielä tahtoi etsiä itselleen yömajan.

Hän astui aukean poikki ja tunkeutui viidaktoon. Siirtäen tiheikön oksia edestään hän nousi pienelle kummulle, jonka huipulla oli suuri, sammaloitunut kivi. Mestaritonttu kiersi kiveä tarkastellen sitä kuutamossa. Se oli korkea ja leveä ja keskeltä tasainen. Yhdeltä sivustalta oli kiven kylki rosoinen, niin että sitä saattoi kiivetä ylös kivelle. Mestaritonttu kiipesi sinne ja piti sielläkin tarkastusta. Se oli niin kuin tasainen, suuri katto. ”Täällä minä rupean asumaan”, Mestaritonttu mietti, ”minä kokoan huomenna sammalta ja oksia, joista rakennan tähän seinät, risuista teen katon. Mutta nyt on liian myöhäinen, nyt minä käyn nukkumaan.” Ja Mestaritonttu etsi itselleen sopivimman makuupaikan eräästä syvennyksestä läheltä kiven toista reunaa, jonka yli vanha, harmaapartainen kuusi kurotti oksiaan. Hän kietoi takkinsa tiiviimmin ympärilleen ja laskeutui kivelle makaamaan.

Kuu kiersi hitaasti taivaankantta ja kuusi suhisi hiljaa. Oli ikään kuin joku huokailisi. Mestaritonttu kohotti päätään ja katseli ympärilleen. Ketään ei näkynyt, mutta suosta varmaankin alkoi nousta sumua, koska näytti siltä kuin kohoaisi sieltä utuinen, harmaa olento toinen toisensa jälkeen. Ne väntelivät käsivarsiaan ja kätkivät kasvonsa tiheisiin harmaisiin huntuihin ja leijailivat suon yllä hiljaa sinne tänne. Yhä tiheämmin nousi olentoja suosta, kunnes koko suo oli usvan peitossa. Silloin näyttivät olennot tarttuvan toistensa käsiin ja lähestyivät piirissä hiljaa leijailien kumpua. Ne piirittivät kiven, jolla Mestaritonttu makasi. Ne tanssivat piiritanssia kiven ympärillä. Näytti siltä kuin vartioisivat ne kiveä. ”Miksikähän ne sitä vartioivat?” Mestaritonttu tuumi, mutta samassa hänen silmänsä jo vaipuivat kiinni ja hän nukahti. Unessa hän oli kuulevinaan kuinka kuusi suhisi, ja hän erotti sanat:

Itkevä immyt kivessä on
Velhojen vankina, onneton
Kyyneleet helminä hiekkaan putoo,
Haltijan hääviittaa immyt kutoo . . .

II luku.

MESTARITONTTU KUULEE KUMMIA.

Mestaritonttu heräsi siihen, että aurinko paistoi suoraan hänen silmiinsä. Hän nousi istumaan ja hieroi niitä. ”Onpa hyvä, että edes aurinko paistaa täällä kuten muuallakin”, tuumi hän. Sitten hän nousi seisomaan ja katseli ympärilleen.

Kivi oli, kuten hän jo yöllä oli huomannut, kummun huipulla ja sitä ympäröi tiheä viidakko, sen toisella puolella kasvoi muutamia puita, ja lähinnä, aivan kiven vieressä, seisoivat vanhat kuuset, jonka tuuheat oksat muodostivat melkein katoksen kiven päälle. Kiven toiselta puolelta näki kummun juurella olevan viidakon, ja viidakon alla kimaltelevan suon. ”Kivi on melkein kuin pieni linna”, Mestaritonttu mietti.

Hän laskeutui kiveltä alas ja maahan päästyään kiersi sitä nähdäkseen miltä se näytti päivän valossa alhaaltapäin. Harmaa ja sammaltunut se oli, ja sen kyljet jyrkät kuin seinät. Kuusen rungon kohdalla, jossa kiven kylki oli hiukan rosoisempi kuin muualla, tihkui vesipisaroihin hitaasti alas halkeamasta, mutta kuusen oksa, jota aamutuuli hiljaa liikutti, pyyhki ne aina pois. Pisarat kimaltelivat auringon paisteessa ja Mestaritonttu muisti unensa:

Kyyneleet helminä hiekkaan putoo . . .
Haltijan hääviittaa impi kutoo.

”Untahan se vain oli”, tuumi Mestaritonttu, ”mitäpä unesta”, ja hän laskeutui kummulta viidakkoon mennäkseen Sammalleisen luo.

Sammaleinen istui tupansa kynnyksellä korjaillen luutaansa, josta oli irtaantunut varpuja. Suuri lihava sammakko istui hänen vieressään. Kun Mestaritonttu lähestyi majaa, hän kohotti katseensa työstään.

”Huomenta”, Mestaritonttu tervehti kohottaen lakkiaan.

”Huomenta”, Sammaleinen nyökkäsi. ”Oletko nukkunut makeasti? Löysitkö itsellesi mukavamman makuusijan kuin minun majani?”

Mestaritonttu rykäsi. Hän oli hyvin hienotunteinen, eikä olisi mitenkään tahtonut pahoittaa Sammalleisen mieltä... ”Niin, katsopa, Sammaleinen”, hän yritti selittää, ”luulenpa, että kukin viihtyy sellaisessa, johon on tottunut. Meillä Satumaassa ei ole tällaisia majoja, siksi minä olenkin päättänyt rakentaa itselleni oman majani tänne läheisyyteen, mutta käyn kyllä useasti täällä sinua tervehtimässä.”

”Kuten tahdot”, Sammaleinen virkkoi ja silitti hellästi suurta sammakkoa. ”Mosse ja minä, me viihdymme täällä sanomattoman hyvin, ja kaikki vieraamme käyvät meitä täällä tapaamassa.”

”Onko sinulla ollut vieraita nyt jo?” Mestaritonttu kysyi ihmetellen. ”Kuinka he tietävät sinun palanneen tänne?”

Sammaleinen nauroi tyytyväisenä. ”Lähetin heille vielä viime yönä tiedon. Mustanokka, kiltti pieni lintuni, lensi nopein siivin Kyöpeliin ja vei terveiseni sinne. Vielä ennen aamunkoitoa kävivät parhaat noitaystäväni täällä. He olivat hyvin iloisia nähdessään minut jälleen pitkän ajan kuluttua, ikävä vain, etteivät joutaneet viipymään kauan. Onko sinun nälkä, Mestaritonttu? Tuvassa on aamiainen valmiina, käy sisään”, näin sanoen nousi Sammaleinen kynnykseltä ja meni tupaan. Mestaritonttu seurasi häntä epäröiden.

Tupa oli päivän valossa yhtä hämärä ja kolkko kuin illallakin. Pata porisi tulella ja lattialla sen ympärillä istui kehässä suuria vihreitä sammakoita.

”Ne ovat uskollisia kotieläimiä”, Sammaleinen sanoi nähdessään Mestaritontun ihmetyksen. ”Ne ovat minun ystäviäni, ja asuvat tuolla lattiasyvennyksessä”, ja Sammaleinen viittasi lattiasyvennyksessä olevaa luukkuun. ”Koska nyt olette syöneet, niin voitte mennä takaisin nukkumaan, siitä tulette lihaviksi ja kauniiksi”, hän virkkoi sammakoille ja taputti suurta Mosse-sammakkoa, joka loikki hänen vierellään. Sammakot alkoivat nyt toinen toisensa jälkeen pitkänä rivinä koikkelehtia luukusta alas.

Kun viimeinenkin sammakko oli kadonnut, Mestaritonttu tuli tulen ääreen, mutta kas, pata olikin tyhjä. ”Nuo herttaiset olennot, ne ovatkin syöneet kaiken, kylläpä niillä olikin nälkä”, Sammaleinen virkkoi kaapien kauhalla tyhjää pataa. ”Mutta älä ole milläkään, minä annan sinulle leipää. Se on oikein hyvää, sillä se on yrteistä leivottu, kas tässä”, ja Sammaleinen otti pienestä seinäkaapista leivän ja antoi sen Mestaritontulle. Mestaritonttu maistoi sitä varovasti, mutta se ei maistunut ensinkään pahalle. Ja niin hän söi leivän kokonaan. Sitten he alkoivat yhdessä Sammaleisen kanssa parannella majaa. Sammaleinen kokoili sammaleita ja Mestaritonttu kiipeili ja tukki niitä seinien rakoihin. Mestaritonttu kävi katollakin ja paranteli sitä. Hän teki kaikki työnsä niin nopeasti ja taitavasti, että Sammaleinen oli aivan ihastunut. Mutta kun Sammaleisen maja oli valmis, lähti Mestaritonttu viidakoon pannakseen kuntoon oman kummulla sijaitsevan majansa.

Hän puuhaili ahkerasti. Kantoi oksia ja sammaltaakkoja, ja oli uupumaton vaikka päivä paahtoi ja helotti. Mutta niinpä olikin hänen majansa valmis ennen auringon laskua, ja hän istahti hengästyneenä katselemaan kätensä työtä.

Kivi oli todellakin nyt muuttunut pieneksi linnaksi. Sen toisella reunalla, siinä missä kuusi ojenteli oksiaan, seisoj pienen oksista ja sammaleista rakennettu maja. Tämän majan lattiana oli kiven harmaa pinta, mutta Mestaritonttu oli ripoitellut sille hopeahiekkaa, niin että se kimalteli kuin olisi koko lattia ollut jalokivistä. Majan toisella seinustalla oli kivessä syvennyks, sinne oli Mestaritonttu koonnut sammalta ja sananjalkoja itselleen vuoteeksi. Vuoteen ääressä oli litteä kivi pöytänä ja sen vieressä toinen pienempi kivi jakkarana. Pöydän yllä riippui apiloista palmikoitu kiehkura, jonka alapäähän Mestaritonttu oli kiinnittänyt helmen. Se tuikki ja hohti siinä kuin oikea lyhty. Majan ulkopuolelle oli Mestaritonttu otsansa hiessä kantanut kiviä ja asettanut ne toinen toisensa viereen pitkin kiven yläreunaa, niin että majan eteen muodostui kivivaitainen piha ja koko kivi näytti linnoitukselta.

Aurinko oli nyt mailleen menossa ja Mestaritonttu oli hyvin väsynyt ja hyvin nälkäinen. Hän lähti Sammaleista etsimään. Ehkäpä Sammaleisella olisi jotain ruuaksi kelpaavaa.

Jo tullessaan aukean poikki tuns i Mestaritonttu ruuan käryä ja näki savun tupruavan Sammaleisen majasta. Majassa istuikin Sammaleinen kolmijalkaisen patansa ääressä. Mosse-sammakko istui hänen sylissään, ja Mustanokka hyppi lattialla siipiään levitellen. Kun Mestaritonttu tuli sisään, nosti Sammaleinen päänsä ja sanoi:

”Olen odottanut sinua jo kauan. Missä olet puuhaillut koko päivän, etkö ole nälissäsi?”

”Olen rakentanut itselleni majan, ja olen hyvin nälkäinen. Mitä sinulla on padassasi, Sammaleinen?” Mestaritonttu kysyi.

”Hyvää ruokaa, hyvää ruokaa”, Sammaleinen virkkoi ja samaan aikaan hämmenteli keittoa kauhallaan. ”Tule syömään vain, kas tässä on sinulle kauha.”

Mestaritonttu otti kauhan ja maistoi, se maistui kummalliselta, mutta sitä saattoi kyllä syödä. ”Mitä tämä on?” kysyi hän syödessään?

”Eikö se olekin hyvää?” Sammaleinen virkahti vastaamatta hänen kysymykseensä, mutta lisäsi sitten: ”Se on keittoa parhaista suossa lahonneista yrteistä, joille kuutamo on paistanut seitsemän pilvetöntä yötä.”

Mestaritonttu ravisti päätään. ”Sellaisista ei Satumaassa koskaan keitetä keittoja”, hän sanoi.

”Satumaassa, niin Satumaassa ei kukaan ymmärrä, mikä on hyvää”, Sammaleinen sanoi halveksien.

Mestaritonttu ei vastannut mitään, jatkoi vain aterioimistaan. Hän ei rakastanut riitaa. Hetken kuluttua Sammaleinen jatkoi.

”Luulenpa, että olet hyvin väsynyt. Parasta on, että menet levolle heti, kun olet syönyt. Missä on majasi?”

”Suurella kivellä, kummulla”, vastasi Mestaritonttu.

Sammaleinen hätkähti. Hän aikoi sanoa jotakin, mutta maltoikin sitten mielensä. Hetken kuluttua hän virkkoi:

”Kun menet majaan ja laskeudut levolle, niin nuku siellä kauniisti koko yö. Minä en pidä siitä, että saarellani liikutaan yöllä, sillä olen jo vanha ja nukun huonosti. Herään heti, jos saarella hiukankaan kuljeskellaan. Muista siis pysyä kiltisti majassasi, ettet häiritse minua. Heti auringonnousun jälkeen saat liikkua, missä ikinä haluat.

Mestaritonttu oli nyt kylläinen, ja hän laski kauhan kädestään, kiitti Sammaleista ja toivotti hänelle hyvää yötä, sitten hän lähti majasta. Hän kulki hitaasti ja haukotellen aukean poikki, tunkeutui viidakon läpi kummulle, työnsi siellä pensaat syrjään ja kiipesi kivelle omaan majaan.

Siellä tuntuikin oikein suloiselta. Sammal tuoksui ja helmi loisti himmeästi. Mestaritonttu laskeutui vuoteelleen, pani kätensä ristiin pään alle, haukotteli pitkään ja perin pohjin ja oli valmis nukkumaan. Hän näki sammalseinän raosta, että harmaa usva oli jälleen noussut suosta ja ympäröi kiveä muurin tavoin. Katon läpi näkyi pari tuikkivaa tähteä. Sitten Mestaritonttu nukahti ja näki unta. Hän oli kuulevinaan miten kuusi, joka kurkottautui hänen majansa yli, humisi hiljaa seuraavat sanat:

Itkevä immyt kivessä on
velhojen vankina, onneton.
Kyyneleet helminä hiekkaan putoo,
haltijan hääviittaa immyt kutoo.
Velhot majassa kyyröttää,
mieltivät, pohtivat harmaapäät
milloin jo joutunee impyen häät . . .

Mestaritonttu heräsi ja nousi istumaan. Hän hieroi silmiään ja kuunteli. Oliko kuusi todellakin laulanut noin? Mutta kuusi ei enää edes suhissut. Oli aivan hiljaista. Mestaritonttu nousi vuoteeltaan ja meni ulos majasta. Hän meni pienen linnanpihansa poikki ja kumartui katsomaan kivikaiteen yli. Sakea sumu ympäröi kiveä. Oli kuin olisi sumusta kuulunut huokaus, mutta ketään ei näkynyt. Mestaritonttu meni kiven toiselle reunalle ja taputti kuusen runkoa kädellään. ”Mitä sinä äsken lauloit?” hän kysyi hiljaa. Kummallista, mestaritontusta näytti siltä, kuin olisi kuusi hiukan kohottanut erästä oksaansa ja viitannut kummun yli Sammaleisen majalle päin.

”Tarkoitatko, että minun tulisi mennä sinne?” Mestaritonttu kysyi jälleen hiljaa. ”Mutta siellä majassa asuu vain kiltti Sammaleinen, ei siellä ole mitään vangittua impeä, joka itkisi ja kutoisi haltijan hääviittaa, kuten lauloit. Ja Sammaleinen ei pidä siitä, että minä liikun yöllä hänen saarellaan.” Jälleen kuunteli Mestaritonttu tarkkaavasti, mutta kuusi vaikenä, se näytti vain järkähtämättömästi osoittavan oksallaan Sammaleisen majalle päin.

”No niin”, tuumi Mestaritonttu, ”eihän minun tarvitse Sammaleisen kielloista välittää. Eihän hän toki saa määrätä mitä minun tulee tehdä, sillä olenhan minä monta sataa vuotta vanhempi Sammaleista ja sitä paitsi oma herrani. Ja yövahtina olen tottunut liikkumaan äänettömästi, eiväthän Satumaan kuningas ja kuningatarakaan koskaan ole öisin heränneet minun askeleistani, kuinka sitten Sammaleinen heräisi. Minäpä teenkin kuuselle mieliksi ja lähdän Sammaleisen tuvalle.”

Näin päätettyään Mestaritonttu hiipi majaan. Hän otti töppöset jalastaan, kääri niiden ympärille sammaleita ja hiipi sitten jälleen ulos. Hän liukui alas kivilinnastaan, siirsi pensaat syrjään ja laskeutui alas viidakkoon. Äänettömin askelin hän kulki aukean poikki ja saapui hiljaa kuin varjo Sammaleisen tuvalle.

Tuvan ikkunasta loisti tuli. Kuusi oli oikeassa, varmaankin siellä on Sammaleisen luona vangittu prinsessa, - Mestaritonttu mietti ja kurottautui varpailleen katsoakseen ikkunasta sisään. Mutta suuri olikin hänen hämmästyksensä. Tuvassa ei ollutkaan vangittua prinsessaa, vaan kolme vanhaa noitaa, jotka istuivat tulen ääressä innokkaasti jutellen. Mustanokka ja Mosse-sammakko näkyivät kiistelevän huoneen nurkassa jostain ruokapalasesta. Noidat istuivat selin ikkunaan, mutta Mestaritonttu tunsu, että lähinnä ikkunaa istuva oli Sammaleinen, molemmat muut olivat outoja. Mestaritonttu olisi nyt kyllä palannut majalleen, mutta hän halusi kuulla, puhuisivatko noidat vangitusta immestä. Juuri silloin sanoi Sammaleisen vieressä istuva noita.

— *Tuvassa ei ollutkaan vangittua prinsessaa, vaan kolme vanhaa noitaa.*

”Sinä Sammaleinen olit niin kauan hovinoitana Peikkovuorilla, ettet tiedäkään, mitä kaikkea täällä onkaan tapahtunut sinun poissaollessasi. Luulimme jo, kun sinua ei alkanut kuulua sieltä takaisin, että aiot jäädä sinne kaikkisi ajoiksi.”

”Niin”, virkkoi Sammaleinen, ”viihdyin siellä hyvin, kunnes riitaannuin Peikkovuorten kuninkaantytären kanssa. Mutta kerropa ystäväni, mitä täällä sitten oikeastaan on tapahtunut ja miksi vangittu kuninkaantytär istuu täällä suljettuna kiven sisään?”

Noita kohensi tulta ja alkoi kertoa.

”Jokin aika sen jälkeen, kun olit lähtenyt Peikkovuorille, kuuli suuri ja mahtava herramme, Julma-Kumma, Kyöpelinvuoren valtias, että Aamuruskonmaan hovissa oli ihmeen ihana kuninkaantytär. Hän päätti kosia tätä kuninkaantytärtä ja tehdä hänestä Kyöpelinvuoren valtiattaren. Kaikki me varoitimme häntä siitä, kehoitimme häntä naimaan keskuudestamme kunnan noidan, mutta hän oli itsepäinen. Mikä liekään hänen suureen ja mahtavaan päähänsä silloin pätkähtänyt, hän, jonka viisaudella ei ole määrää eikä rajaa, piti tuollaista hentoa hienohelmaa meitä parempana! Varmaankin oli kuninkaantytär jollain tavoin saanut hänet lumoihinsa, vaikka hän elikin kaukana Aamuruskon maassa, eikä herramme ollut häntä milloinkaan nähnyt. Eikö tämä ole käsittämätöntä, ystäväni?”

”Aivan käsittämätöntä”, myönsivät noidat.

”No niin”, noita jatkoi kertomustaan, ”hän ei välittänyt varoituksistamme, vaan lähetti Aamuruskonmaan kuninkaanhoiviin parhaat airueensa, kolme Kyöpelinvuoren vanhinta noitaa. Ne ratsastivat kaikki tulipunaisissa hameissa sysimustilla luudilla. Se vasta oli komea näky. Ja he veivät lahjoja kuninkaantytarelle.”

”Minkälaisia lahjoja?” kysyi Sammaleinen uteliaasti.

”Oi, sanomattoman kalliita ja kauniita lahjoja”, kertoi noita. ”Ensimmäisellä oli kultainen luuta, toisella hopeinen pata ja kolmannella oli aarrelipas, jonka sisällön ainoastaan Kyöpelinvuoren herra tiesi. Mutta noidalle, joka vei aarrelipasta, tapahtui onnettomuus. Juuri kun he kaikki lensivät tästä suon yli aamuhämärissä, helähti äkkiä kiuru laulamaan juuri heidän yläpuolelleen, ja aarrelipasta kuljettava noita säikähti tästä niin, että lipas putosi hänen kainalostaan suoraan suohon, muuttui ulpukaksi ja upposi sinne.”

Sammaleinen löi kätensä yhteen hämmästyksestä.

”Ja eikö paikkaa, mihin lipas putosi, enää löydetä?” hän kysyi.

”Kyllä”, noita sanoi, ”sillä kolmantena yönä joka täysikuun jälkeen syttyy seitsemän virvatulta palamaan suon yllä sillä kohdalla, johon lipas upposi. Mutta mitä hyötyä siitä tiedosta on, kun lipasta ei saada ylös. Kyöpelinvuoren vanha tietäjä sanoo, että se nousee pinnalle vain silloin, jos kuninkaanpoika, joka kerran on itse ollut lumoissa, tulee suon reunalle sellaisena yönä ja heittää virvatuliin meren syvyyksistä noudetun kalliin helmen.”

”Sepä surullista”, Sammaleinen huokasi, ”kukaan meistä ei siis voisi nostaa lipasta suosta, ainoastaan kuninkaanpoika voisi.”

”Niin”, puuttui nyt puheeseen kolmaskin noidista, joka tähän asti oli vaiennut. ”Niin, ainoastaan lumoissa ollut kuninkaanpoika. Mutta lumoissa olleita kuninkaanpoikia ei meidän aikanamme ole monta. Isoäitini eläessä oli melkein jokainen heistä olluit montakin kertaa lumoissa.”

”Tiedän kyllä erään sellaisen”, Sammaleinen sanoi miettävästi. ”Ollessani Peikkovuorilla hovinoitana oli siellä Satumaan kuninkaanpoika Yönsilmä, ja hänet oli eräs peikoista loihinut kissaksi. Peikkovuorten kuninkaantytär piti sitä kotikissanaan. Mutta sitten joutui Peikkovuorille myöskin Satumaan kuninkaantytär Päivikki. Hän pelasti veljensä ja molemmat palasivat Satumaahan takaisin. Jos Yönsilmä kuulisi lippaasta, niin hän voisi nostaa sen suosta.”

”Onpa hyvä”, virkkoi noita, joka ensiksi oli puhunut, ”että hän ei voi koskaan saada kuulla mitään lippaasta. Sillä parempi on, että lipas on suossa, kuin että joku kuninkaanpoika tulee sitä noutamaan. Sillä kukapa tietää, ehkäpä vielä keksisimme jonkin keinon, millä itse nostamme lippaan suosta.”

”Niin”, Sammaleinen sanoi, ”ei Yönsilmä voi todellakaan tietää mitään lippaasta, jollei vain Mestaritonttu, joka nyt asuu tällä saarella, ilmoita siitä hänelle.”

”Mutta miten hän saattaisi siitä ilmoittaa, eihän hän tiedä itsekään mitään lippaasta, ja jos hän tietäisikin, niin eihän hän pääse pois täältä saarelta sitä kellekään kertomaan?” huudahtivat noidat.

”Ei, ei hän voi päästä täältä pois, mutta hän saattaisi kyllä lähettää täältä sanan. Sillä tietäkää, että tuolla viidakossa on satulähde!”

”Satulähde!” noidat kertasivat, ja toinen heistä lisäsi: ”Miten on velhojen kuuluisalle saarelle tullut satulähde? Satulähteethän kuuluvat Satumaahan, emmehan me, järkevät noidat, sellaisista välitä!”

”Kuulkaahan ensin, kun kerron”, Sammaleinen sanoi ärtyisästi. ”Kerran, kun vaarini isä käveli täällä saarella hän näki, että Satumaasta päin tuli lentäen lintu, joka kantoi jotakin nokassaan. Se lensi liidellen korkealla taivaan sinessä ikäänkuin se olisi tahtonut lentää suoraan aurinkoon, niin korkealla, ettei sitä ihmissilmä olisi ensinkään voinut erottaa. Mutta vaarini isällä oli velhon tuikea silmä. Hän näki linnun, ja hänestä oli sulaa häpeämättömyyttä niin pienen linnun lentää niin korkealla, sitäpaitsi hän oli utelias näkemään mitä lintu kantoi nokassaan. Hyvä, hän ampui linnun. Se putosi kuolleen tuonne kummulla, ja voitteko arvata mitä se kantoi nokassaan? Mitätöntä, pientä sinikelloa!”

”Sinikelloa!” noidat eivät olleet uskoa korviaan.

”Niin, sinikelloa juuri. Vaarini isä, joka oli ottanut kuolleen linnun käteensä, heitti sekä sen että sinikellon suutuksissaan kädestään tuonne viidakkoon, ja tiedättekö mitä silloin tapahtui? Sinikellosta vierähti kastepisara maahan ja samassa muodostui siihen lähde, kirkas ja puhdas lähde, joka nieli kuolleen linnun ja pienen sinikellon. Mutta nyt vasta saatte kuulla kummimman asian. Joka täysikuu nousee sydänyön hetkellä lähteestä satukukkanen, sen varsi on suora kuin nuoli ja umpu heleä kuin taivaan sini. Se avaa umpunsa, josta kohoaa läpikuultavia, hienoja, harmaita utuhattaroita. Ne ovat satuja, jotka leijailevat ulos maailmaan. Vahinko vain, että niitä eivät saata lukea muut kuin Satumaan ihmiset. Ja jos joku Satumaan ihmisistä sattuisi olemaan lähteen luona ummun auetessa, tarvitsisi hänen vain polvistua lähteen ääreen ja kumartua kuiskaamaan kukan sisään, minkä viestin hän tahtoo lähettää, heti lehahtaa kukan sisästä hänen viestinsä samanlaisena harmaana usvahattarana kuin sadutkin ja leijailee mihin sitä käsketään, vieden viestinsä perille ennen aamunkoittoa. Mutta kuiskaajan täytyy olla vikkellä, sillä satukukkanen lakastuu nopeasti. Tuskin se on avannut umpunsa, niin se jo painuu lähteeseen takaisin kuin ei sitä koskaan olisi ollutkaan.”

”Mutta eihän Mestaritonttu tiedä mitään tästä lähteestä”, noidat kysyivät uudelleen levottomina.

”Ei, eihän tiedä siitä mitään”, Sammaleinen vakuutti. ”Mutta mitenäs kävin sitten haltian kosinnan?” Silloin noita jatkoi kertomustaan.

”Airueet lensivät Aamuruskonmaan kuninkaan hoviin. Tallimestari otti pihalla heiltä heidän luutaratsunsa ja vei ne hovin talliin, ja airueet astuivat linnan saliin jonossa perätysten. Kuningas istui valtaistuimellaan ja hänen vieressään hänen sisarensa Saraste. Kuningas oli nimittäin vielä aivan nuori ja naimaton ja hänen sisarensa Sarasteen sanottiin olevan maankuulun kauneudestaan. Tiedättekö mitä kuningas teki, kun airueemme saapuivat saliin?”

”No mitä?” Sammaleinen kysyi uteliaana.

”Hän kätki kasvonsa nenäliinaansa ja airueista kuulosti siltä kuin olisi hän nauranut, mutta saattoihan myöskin olla, että hän aivasti. Olihan kyllä sopimatonta aivastaa Kyöpelinvuoren kaikkein ylhäisimpäin ja vanhimpain noitain läsnäollessa, mutta tämä ei sittenkään nollut mitään sen rinnalla, mitä Saraste teki.”

”No mitä hän sitten teki”, Sammaleinen kysyi vaivoin hilliten uteliaisuuttaan.

”Niin, ajatelkaapa. Kun airueemme tulivat jonossa ovelta ja kierrettyään juhlallisesti salin pysähtyivät valtaistuimen eteen, notkistivat polvensa syvään ja laskivat kultaisen luudan ja hopeisen padan kuninkaantytären jalkain juureen, purskahti tämä heleään nauruun, hypähti valtaistuimelta alas ja juoksi hääneensä nauraen ulos, ja kaikki hovineidot juoksivat hänen jäljessään! Eikö se ollut kauhea loukkaus!”

”Mikä häväistys! Mikä häväistys!” Sammaleinen ja toinen noidista huusivat yhteen ääneen, ja he hyökkäsivät ylös kyyrysilta lattialta ja alkoivat hyppiä tulen ympärillä lyöden käsillään polviinsa ja toistivat yhä: ”Mikä häväistys! Mikä häväistys!”

Kun he olivat jälleen hiukan rauhoittuneet, jatkoi noita kertomustaan.

”Sitten airueet esittivät Kyöpelinvuoren haltian kunniakkaan kosinnan. Kuningas kuunteli vaieten. Ja kun airueet olivat lopettaneet puheensa, hän sanoi: ’Minä kiitän hovini ja koko maani puolesta siitä kunniastä minkä Kyöpelinvuoren mahtava valtias on meille osoittanut kosiessaan sisartani Sarastetta. Sallittakoon kuitenkin sisareni itse päättää, haluaako hän Kyöpelinvuoren kuningattareksi. Hovimestarini, pyydä kuninkaantytärtä saapumaan neitoineen tänne.’

Hovimestari meni ja saapui hetken kuluttua yksinään takaisin. Hän kuiskasi jotakin kuninkaan korvaan. Sitten nousi kuningas seisomaan ja hovimiehet muodostivat puolikehän hänen ympärilleen. Ja hovimestari nousi valtaistuimen alimmalle porrasaskeleelle ja kaksi torventoitottajaa hänen kummallekin puolelleen.

Torventoittottajat puhalsivat torviinsa ja hovimestari huusi: 'Aamuruskonmaan kuningas puhuu!' Ja kuningas puhui.

'Kyöpelinvuoren korkeat airueet ja koko hovini', sanoi hän. 'Sisareni, Aamuruskonmaan ihana kuninkaantytär Saraste lausuu näin: En sovi minä Kyöpelinvuoren valtiattareksi, sen taikatulet kärventäisivät kiharani ja sokaisisivat silmäni, sen loitsut ikävystyttäisivät mieleni ja sen noitatanssit panisivat pääni pyörälle. – Tämä on sisareni vastaus, viekää se Kyöpelinvuoren valtiaalle!' Jälleen toittottivat torvensoittajat ja hovimestari huusi: 'Kuningas on puhunut!' – sitten hän viittasi sauvallaan, salin ovet lensivät auki, hovimiehet kumarsivat airueillemme, ja heidän täytyi lähteä salista. Linnan pihalla toi tallimestari airueiden luudat, ja niin he lähtivät."

"Mikä julkea kohtelu! Mikä julkea kohtelu!" noidat kiljahtivat yhteen ääneen.

"Rauhoittukaa ja kuulkaa", jatkoi kertova noita, "kun airueemme lensivät linnan puiston yli, he näkivät kuninkaantytären kävelevän neitoineen puistossa. Airueet nähdessään pysähtyi kuninkaantytär naurussasuin katselemaan heidän lentoaan. Tämä oli niin airuette kunniaa loukkaavaa, että he, neuvoteltuaan ensin silmänräpäyksen keskenään, nuolena laskeusivat alas ilmasta. Kaksi airueista sieppasi hämmästyneen kuninkaantytären keskelleen ja istuttivat hänet vanihmman airueen luudan päälle. Ennen kuin hovineidot, jotka olivat hiukan etäämpänä ehtivät apuun, kohosivat luudat jälleen ilmaan ja ryöstäjät veivät mukanaan saaliinsa.

"Mainiota! Mainiota!" Sammaleinen ja toinen noita huusivat. Mutta kertoja jatkoi. "Kuninkaantytär rukoili, uhkasi ja itki, ja hovineidot juoksivat parkuen linnaan kertomaan, mitä oli tapahtunut. Mutta airueemme olivat nopeammat. He lensivät tuiskuna ilmojen halki ja olivat ennen pitkää Kyöpelinvuorella."

"Entä sitten, entä sitten!" Sammaleinen ja toinen noita huusivat, ja kertoja jatkoi.

"Kun suuri ja mahtava herramme, Kyöpelinvuoren valtias, sai kuulla airueitten saapuneen, nousi hän istumaan sinisimmän kallionsa harjalle ja kokosi kaikki kotinoitansa ympärilleen. Sitten tulivat airueet kuljettaen keskessään kuninkaantytärtä. Airueet kertoivat matkastaan ja haltia rypisti otsaansa. 'Mitä sinulla on tähän sanottavaa, ylpeä Saraste' hän kysyi uhkaavalla äänellä. Saraste nosti päätään ja hänen pitkä, keltainen tukkansa miltei viisti maata. 'Samaa mitä jo olen sanonut', hän sanoi uhmaavasti, 'en tahdo mennä naimisiin kanssasi, tahdon kotiini!' – Silloin julmistui suuri ja mahtava herramme ja hänen vihansa oli hirmuinen.

"Viekää hänet pois silmäni edestä!" hän huusi niin jyrisevällä äänellä, että kaiku kertasi sen tuhatkertaisena kalliolta, ja kallionkieleke, jolla haltia istui, iski sinisiä salamoita. 'Viekää hänet pois ja sulkekaa hänet vangiksi Suosaarelle. Mutta rangaistukseksi hänen ylpeydestään täytyy hänen yötä ja päivää kutoa kultaviittaa minulle omista kultaisista hiuksistaan. Joka yö on hänen leikattava poikki kolme kiharaa, ja kun koko tukka vihdoin on niin lyhyt, että se ulottuu ainoastaan olkapäihin asti, silloin on viittani tarpeeksi suuri, silloin vietämme häämme.' Ylpeä Saraste kävi kalpeaksi kuin lännen taivas, jolta viimeinenkin illanrusko on häipynyt, noidat tarttuivat häneen ja veivät hänet pois. Sitten käski valtias airueitaan astumaan esiin ja laskemaan Sarasteelle aiotut lahjat jalkainsa juureen. He astuivat esiin, kaksi heistä laski lahjansa kalliolle, mutta kolmas, joka oli kadottanut lippaan, seisoivat vaiten ja peloissaan. 'Missä lipas?' kysyi valtia kiivaasti. Mutta noita ei uskaltanut vastata. Silloin molemmat toiset kertoivat, miten hänen oli käynyt. Voi, miten valtias suuttui, hän vimmastui niin, että kalliokin vapisi. Hän käski ottaa noidalta pois hänen luutansa ja polttaa sen kaikkien läsnäollessa ja nostaa airueen korkeimman kallion kielekkeelle, jossa hänen täytyisi seistä nähtävänä kolme päivää ja kolme yötä vakavaksi varoitukseksi muille noidille. Se oli kauhea hetki, muistan sen kuin eilisen päivän, sillä onko mitään säälittävämpää näkyä kuin noita ilman luutaa?"

"Ei ole", myönsivät toiset alakuloisesti.

"Mutta vieläkään ei ole tarinani lopussa", kertoja jatkoi. "Kun Saraste oli suljettu tänne suosaarelle kummulla olevan suuren kiven sisään, saapui hänen veljensä tänne salaa eräänä yönä ja hänen seurassaan olivat kuninkaantytären uskollisimmat hovineidot. Ties miten he olivat kuulleet, että häntä pidettiin täällä vankina. Mutta vartiovuorolla olev noita huomasi Aamuruskonmaan kuninkaan ja hovineidot, juuri kun he hiipivät kiven ympärillä. Hän loihti heti paikalla kuninkaan kuuseksi, joka kasvaa siinä kiven vieressä, ja hovineidot usvaksi suohon. Vielä nytkin nousevat uskolliset hovineidot joka yö usvana suosta ja liehuvat kiven ympärillä, jonka sisässä kuninkaantytär istuu kutoen ja itkien päivät ja yöt. Mutta hänen lumottu veljensä kuusi suhisee hänelle viihdyttävästi ja kuivaa oksillaan sisarensa kyyneleet, jotka tihkuvat ulos kallonkyljestä."

Kaikki noidat vaikenivat hetken ja tuijottivat tuleen. Sitten Sammaleinen antoi kauhan kullekin ja he alkoivat hitaasti syödä lientä kattilasta. Mestaritonttu hiipi hiljaa tiehensä.

III luku.

MESTARITONTUN VIESTI YÖNSILMÄLLE.

Mestari-tonttu hiipi hiljaa aukean ja viidakon poikki ja suuntasi tiensä kummulle. Tultuaan sinne hän kiipesi majansa edustalle ja istui miettimään. Oli salainen kuudan, kuusi suhisi ja suosta kuului kummallisia ääniä. Mestari-tonttu kiersi molemmat käsivartensa polviensa ympärille ja nojasi leukansa polviinsa; hänen oli helpompi miettiä näin. Mestari-tontun pitkä valkea parta valui kuin hopeavirta kivelle. Hän istui liikahtamatta.

Tämän kiven sisässä siis istui ihana Saraste-impi vankina, ja tuo kuusi tuossa vieressä oli lumottu kuningas, immen veli. Jos Yönsilmälle saisi sanan, kyllä hän tulisi pelastamaan Sarasteen, ehkä he yhteisvoimin voisivat päästää kuninkaankin lumoista, ja Mestari-tontun helmellä voitaisiin lipas nostaa suosta. Mestari-tontun miettiessä tätä ilmestyi kuu pilvien lomasta ja Mestari-tonttu hätkähti. Nyt oli täysikuu! Tänä yönä, sydänyön hetkellä, oli satukukkanen nouseva lähteestä. Tänä yönä olisi mahdollista lähettää viesti Yönsilmälle! – Mestari-tonttu kiipesi päättävästi kiveltä alas.

Hänen laskeutuessaan kummulta viidakoon nousi usva suosta. Se leijaili hiljaa yöilmassa, mutta nyt se ei kiertänytkään kiveä kummulla, se seurasi Mestari-tontun jäljessä valkoisena muurina. ”Ehkä uskolliset hovineidot aavistavat, että minä koetan pelastaa heidän valtijattarensa”, Mestari-tonttu mietti. Hän kulki viidakossa etsien lähdettä. Kuu oli jo noussut korkealla ja Mestari-tonttua alkoi peloittaa, että sydänyö joutuisi ennen kuin hän ehtisi löytää lähteen, ja hän alkoi etsiskellä yhä kiireemmin.

Samassa hän huomasi, että valkoinen usva haihtui hänen ympäriltään, kiersi hänen ohitsensa ja alkoi leijailia hänen edellään. ”Ehkäpä ne näyttävät minulle tietä”, Mestari-tonttu arveli ja seurasi jäljessä. Usvahattarat leijailivat yhä syvemmälle viidakoon, niin että Mestari-tontun oli vaikea seurata niitä tiheiden pensaiden läpi. Väliin hänen täytyikin kömpiä oksien alta, väliin harppailla mutaisten lätäköitten yli, mutta yhä liiteli usvapilvi hänen edellään.

Sitten se äkkiä seisahtui ja pysyi liikkumattomana ilmassa. Mestari-tonttu huomasi aivan jalkojensa juuressa lähteensilmän. Hän kumartui katsomaan lähdettä. Sen vesi oli kylmää ja kirkasta. Mestari-tonttu saattoi aivan hyvin nähdä sen pohjaan asti. Pettymyksekseen hän ei voinut nähdä lähteessä minkäänlaista kasvia. Mutta kun hän tarkasteli sitä, muodostui lähteen pohjalle pieni pyörylä. Juuri silloin meni kuu pilveen ja Mestari-tonttu saattoi erottaa vain välkkyvän veden pinnan.

Äkkiä alkoi vesi lähteessä kohista, sitten pulpahti siitä korkea suihku ja vespipisaroita pirskahti Mestari-tontun parralle. Suihkun mukana oli lähteestä noussut kukka, jonka varsi oli suora kuin nuoli, ja umpu heleä kuin taivaan sini. Mestari-tonttu näki nyt, miten ummun siniset terälehdet toinen toisensa jälkeen aukenivat ja kukasta kohosi hienoja harmaita hattaroita. Ne nousivat leijailien ilmaan ja näyttivät häipyvän kuutamoon

kuin harmaa savu. Kukkasesta levisi outo, suloinen lemu, joka saattoi Mestaritontun muistamaan lapsuuttaan, jolloin hän pienenä punalakki-tonttuna oli heitellyt kuperkeikkoja Satumaan nurmilla. Hän seurasi liikahtamatta hattaroiden hiljaista häypymistä. Sadut lensivät maailmaan.

Äkkiä Mestaritonttu huomasi, että satukukkasen varsi nopeasti lyheni, eikä ainoatakaan hattaraa noussut enää sen ummusta, kaksi terälehteä sulkeutui jo. Hän muisti säikähtäen miksi oli kukkaa etsinyt, ja kumartui kiireesti kukan umpua kohden kuiskaten:

Yönsilmä, kiireesti Suosaarelle saavu!
Vangittu impi sua kivessä uottaa,
Mestaritonttukin vuottaa . . .

Surukseen näki Mestaritonttu, että ei ainoatakaan hattaraa noussut enää kukan ummusta, toinen terälehti toisensä jälkeen sulkeutu ja varsi lyheni pelottavaa vauhtia. Nyt kukka oli jo aivan vedenrajassa. Silloin, juuri kun viimeinen terälehti oli sulkeutumaisillaan, tunkeutui ummusta vielä yksi heikko, harmaa hattara. Se oli Mestaritontun viesti. Samassa silmänräpäyksessä katosi kukka lähteeseen.

Mestaritonttu seurasi hattaransa lentoa. Se oli niin hento ja heikko, että hän odotti sydän kurkussa, milloin se kokonaan haihtuisi. Mutta se ei haihtunut, se värisi hiljaa yöilmassa, milloin painuen milloin kohoten. Vihdoin tarttui siihen tuulenhenki, joka kiidätti sen Mestaritontun näkyvistä. Tuskin se oli kadonnut kun ympäröivästä usvasta kuului syvä henkäys ikään kuin helpotuksen huokaus.

Mestaritonttu alkoi vaelttaa takaisin kumpua kohden. Kummallista, jälleen kulki usvapilvi hänen edellään kuin tietä näyttäen. Juuri kun hän oli nousemaisillaan kummulle, kuuli hän ääniä aivan läheltään.

”Minusta kuului siltä kuin olisi joku kulkenut tästä ohitsemme”, hän kuuli Sammaleisen sanovan. ”Mutta mahdotontahan on, että Mestaritonttu olisi liikkeellä tähän aikaan ja tällaisessa sumussa. Jollei sumu olisi niin sankka, pistäytyisin hänen majallaan katsomassa varmuuden vuoksi, että hän todella nukkuu. En kuitenkaan luule, että hän on lähtenyt minnekään.”

Mestaritonttu seiso liikahtamatta ja usva tiivistyi suojelevasti hänen ympärilleen. Hän kuuli noitien askelten loittonevan, he supattivat hiljaa ja sitten suhahti ilmassa. Molemmat vieraat noidat olivat lähteneet luudillaan Kyöpelinvuorelle. Mestaritonttu seiso yhä paikallaan liikahtamatta ja hetken kuluttua hän kuulikin taas Sammaleisen palaavan hänen ohitsensa. Pensaissa ritisi, ja sitten oli hiljaista. Mestaritonttu hiipi kumpua ylös ja ryömi kivelleen. Päästyään kiven päälle hän kumartui reunan yli ja kuiskasi: ”Hyvää yötä ja kiitos, kiltit hovineidot, että näytitte minulle tien lähteelle ja suojasitten noitien silmäyksiltä.” Sumuolennot leijailivat hitaasti kiven ympärillä, sitten ne painuivat valkoisina hattaroina kumpua alas haihtuen suolle.

— — — *Silloin tunkeutui ummusta vielä yksi
heikko, harmaa hattara. Se oli Mestaritontun viesti.*

IV luku.

PART A.

Seuraava päivä oli Mestaritontusta hirvittävän pitkä. Näytti kuin ei aurinko aikoisi milloinkaan aleta, se loisti ja säteili vain korkealla taivaalla. Mestaritonttu puuhaili majallaan ja kävi juttelemassa Sammaleisen kanssa, mutta aika ei vain tahtonut kulua. Sammaleinen oli hajamielinen ja hääri omissa kotiaskareissaan. Mestaritonttu sai jutella melkein yksinään.

Hän koetti kovin pitää silmällä, kävisikö kukaan kiven sisällä. Hän olisi halunnut nähdä, mistä päästiin vangitun prinsessan luo. Mutta sinne vei varmaankin jokin maanalainen käytävä, sillä koko päivänä hän ei nähnyt ketään muuta kuin Sammaleisen, joka pysytteli omilla kotinurkillaan.

Vihdoin tuli ilta. Hämärä laskeutui Suosaaren ylle ja virvatulia tanssi suolla. Mutta ne värjyivät toinen siellä, toinen täällä, ei missään ollut seitsemää samalla kohdalla. Kun yö oli saapunut ja saari näytti nukkuvan, hiipi Mestaritonttu Sammaleisen majalle.

Jälleen loisti ikkunasta tuli, ja kurkottautuessaan katsomaan Mestaritonttu näki, että Sammaleisen ystävättäret jälleen olivat koolla.

“Kuule, Sammaleinen”, kuului yksi heistä sanovan, “sinun sijassasi en antaisi tuon Mestaritontun kulkea niin vapaasti saarellani. Kukapa tietää, hänhän saattaisi huomata, että kivessä, jonka päällä hän asuu, on vangittu prinsessa. J akuka takaa, ettei hän myöskin joskus keksi satulähdettä? Lähettää vielä tietoja täältä Satumaahan. Kylläpä Julma-Kumma suuttuisi hirvittävästi jos Yönsilmä Mestaritontun opastamana saapuisi tänne, nostaisi aarrelippaan suosta ja ryöstäisi Saraste-immen. Luulenpa melkein, että haltia silloin antaisi sulkea sinut Kyöpelinvuoren pimeimpään vankityrmään ikipäiviksesi.”

Sammaleinen hypähti kauhistuneena seisomaan. “Se on totta”, änkytti hän, mutta pian hän rauhottui. “Eihän Mestaritonttu tiedä tästä kaikesta mitään, rakkaat ystäväni. Hän nukkuu öisin sikeästi ja päivin hän puuhailee täällä vallan rauhallisesti. Mutta eihän mikään estä meitä tekemästä häntä vaarattomaksi, jospa vain tietäisin miten.”

“Minäpä tiedän”, sanoi noita, joka oli äsken puhunut. “Kyöpelinvuoren tietäjä sanoo, että tonttujen viisaus on niiden parrassa. Jos siis saisimme Mestaritontulta leikatuksi poikki hänen pitkän partansa, taikka vain lyhennetyksi sen polviin asti, tyhmentyisi hän varmaankin. Sitten ei hänestä olisi mitään huolta.”

Tämän kuullessaan Mestaritonttu hymyili. Hän tiesi vallan hyvin, että niin monen sadan vuoden vanhaa partaa ei helpolla leikata. Varsinkin jos pitää suussa katinkultaa ja puristaa oikean käden nyrkissä kolmea puna-apilaa, silloin eivät mitkään sakset maailmassa saa partaa poikki.

“Niinkö”, huudahti Sammaleinen ilostuneena, “no sepä mainiota, silloin menemme heti paikalla leikkaamaan hänen partansa Hän nukkuu tähän aikaan, nyt on häneltä hyvä leikata se. Täällä minulla onkin

suuret sakset, joilla olen luutaani tasoitellut juhannuskutsuihin lähtiessäni. Tulkaa kanssan, niin hiivimme hänen kivelleen ja viemme näppärästi koko hänen partansa, ennen kuin hän aavistaakaan mitään!”

Noidat nousivat lattialta, jossa olivat kyyröttäneet, mutta nytkös Mestaritontulle tuli kiire. Hän juoksi minkä jalat kannattivat kumpua kohden, pensaiden oksat riipivät hänen kasvojaan ja pari kertaa hän kompastui, mutta nousi vikkellä uudelleen ja jatkoi matkaansa samaa kyytiä. Kummun juurelta hän sieppasi kolme puna-apilaa ja kiven luo päästyään löysi hän kiireessä kappaleen katinkultaa, jonka hän nopeasti pisti suuhunsa.

“Jos menen kivelleni, tulevat noidot sinne. En tahtoisi päästää heitä asuntooni”, hän mietti. “Parasta lienee, että heittäydyn nukkumaan kiven juurelle kuusen alle, niin luulevat noidot, että olen ollut liian uninen kiiwetäkseni ylös kivelle.”

Näin päätettyään hän heittäytyi kuusen juurelle pitkäkseen ja sulki silmänsä. Eipä aikaakaan niin alkoi kummun juurelta kuulua askeleita ja supatusta. Noidat olivat tulossa. Mestaritonttu puraisi katinkullan kappaletta ja puristi lujasti apiloita.

Jo tulivat noidot hiipien kiven kylkeä. “Mistä me sinne ylös pääsemmekään, sinne on kovin vaikea ja vaivalloinen päästä”, joku heistä tuskitteli. Samassa he huomasivat Mestaritontun kuusen juurella ja pysähtyivät äkkiä. “Luuletteko hänen nukkuvan”, kuului eräs heistä kuiskaavan.

“Varmasti!” vakuutti Sammaleinen hiljaa. “Hän on ollut niin väsynyt, ukko parka, ettei ole jaksanut kiiwetä majaansa, vaan on laskeutunut tuohon pitkäkseen ja nukahtanut. Katsokaa, hänhän on aivan sikeässä unessa.”

Noidat hiipivät nyt aivan Mestaritontun viereen ja kyyristyivät maahan. Mestaritonttu vilkaisi salaa silmäluomiensa alta ja näki, miten Sammaleinen suuren suurilla saksilla kopeloi hänen partaansa. Hän painoi sakset yhteen molemmilla käsillään, mutta parran haivenet eivät vain menneet poikki. “Sepä sitkeää partaa”, Sammaleinen mumisi, “tulkaa tekin auttamaan.”

Kaikki kolme kävivät nyt saksiin käsiksi. Mutta vaikka he kuinka ponnistelivat, ei ainoakaan haiven mennyt poikki. Noidat tuskittelivat ja Mestaritonttua alkoi naurattaa. Häntä nauratti niin, että hänen täytyi koko ajan kovasti purra katinkultapalasta. Lisäksi kävi niin hullusti, että Sammaleisen puuhatessa siinä kuusen alla takertuivat hänen hiuksensa kuusen oksaan. Kun hän koetti irrottaa niitä, takertuivat ne yhä pahemmin kiinni. Hänen molemmat ystävättärensä koettivat auttaa häntä, mutta turhaan. He lukivat loitsujaan, eivät nekään auttaneet. Vihdoin ei jäänyt mikään muu neuvoksi kuin leikata saksilla hiukset poikki, vasta silloin pääsi Sammaleinen kuusesta eroon. Sammaleisen tukka oli nyt tuskin tuuman pituinen.

Suutuksissaan käski Sammaleinen ystävättärensä leikata kuusen oksankin poikki, koska kuusi oli tehnyt hänelle sellaisen kepposen. Noita teki työtä käskettyä ja kuusen oksa putosi hänen hameensa helmalle. Kun hän aikoi heittää sen siitä pois, ei se irtaantunutkaan siitä. Se oli aivan kuin kasvanut siihen kiinni. Sammaleinen ja toinen noidista koettivat jälleen parastaan irroittaakseen sitä. Turhaan. Taaskaan ei auttanutmuu kuin leikata oksa saksilla irti hameesta, ja noita itki. Sammaleinen koetti häntä lohduttaa, mutta kolmas noidista sanoi. “Varmaankin on tämä paikka lumottu. Satumaan taiat suojelevat Mestaritonttua ja hänen majansa läheisyyttä. Menkäämme kiireesti täältä, sillä kuka tietää, mitä meille voi vielä tapahtua. Tulkaa!” ja hän alkoi kiireimmän kautta laskeutua alas kummulta. Sammaleinen ja toinen noidista seurasivat hänen esimerkkiään, ja pian oli Mestaritontun ympärillä aivan hiljaista.

Kun ei mitään enää kuulunut, nousi Mestaritonttu istumaan. Hän siveli pitkää valkoista partaansa ja nauroi hiljaa. Ja vaikka oli ihan tyyntä, alkoi kuusen oksissakin humista ja suhista, ikään kuin olisi sekin nauranut omalla tavallaan.

Mestaritonttu nousi, meni kuusen viereen ja taputti sitä. “Vanha kuusi”, sanoi hän, “tänä iltana sinä osoitit ystäväkseni, varmaankin tahdoit kiittää minua siitä, että koetan pelastaa ihanan Saraste-immen. Mutta katsopa, ystäväni, vanhojen Mestaritonttujen partoja eivät Sammaleisten sakset taita, siihen ne ovat liian tylsiä.”

Näin sanoen kiipesi Mestaritonttu nauraa kiiherellen kivelleen, meni majaansa ja laskeutui levolle.

— Luuletteko hänen nukkuvan, — kuului eräs heistä
kuiskaavan. — Varmasti! — vakuutti Sammaleinen hiljaa.

V l u k u .

KOLMANTENA YÖNÄ TÄYSIKUUN JÄLKEEN.

olmas yö täysikuun jälkeen alkoi hämärtyä. Mestaritonttu istui linnansa kivikaiteella ja katseli alakuloisena suolle. Yönsilmältä ei ollut tullut mitään tietoja!

Sumu alkoi kohoilla suosta. Mestaritonttu katseli, miten usvaolennot leijailivat jälleen sen yllä. Nekin näyttivät levottomilta, harmaat harsot värisivät ilmassa, utuisia olentoja liehui sinne tänne. Kumma, tänä yönä ne eivät pyrkineet kummulle päin, ne pysyttelivät suolla. Miksi eivät uskolliset hovineidot tänä yönä saapuneet tanssillaan viihdyttämään vangittua valtiatartansa? Koko suo oli kuin läpikuultavan harmaan harson peitossa. Usvan keskellä, kaukana taivaan rannalla näki Mestaritonttu tummemman pilvenhattaran, joka nopeasti läheni. Se läheni todellakin vinhaa vauhtia. Mestaritontun sydän alkoi sykkiä kiivaammin. Mikähän tuo pilvenhattara olisi? Voisikohan se olla Yönsilmä? Hän nousi seisomaan kaiteen viereen ja tuijotti kaikin voimin suolle. Hänestä näytti, että kuusikin kumartui eteenpäin aivan kuin kuunnellen.

Samassa kuului Sammaleisen ääni kiven juurelta.

“Mestaritonttu, oletko siellä kivellä?”

Mestaritonttu säpsähti niin, että oli pudota kaiteen yli. Jos Sammaleinen huomaisi Yönsilmän saapuvan, loihtisi hän varmasti hänet vaikka sammakoksi suohon! Mikä siis nyt neuvoksi?

“Täällähän minä olen”, Mestaritonttu vastasi hitaasti. “Mitä sinä etsit, Sammaleinen, miksi et ole jo levolla ja nuku, onhan jo yö?”

“Minua ei lainkaan nukuta, mutta jätän sinut kyllä pian rauhaan, jos olet uninen. Tahtoisin vain ensin kiivetä hetkeksi kivellesi, josta on laaja näköala. Minusta näytti äsken ollessani suon reunalla, että jokin pilvi kohosi taivaanrannalle. Tahtoisin nähdä, mikä se on.”

Näin sanoen alkoi Sammaleinen kiivetä kivelle.

Mestaritonttu oli kohtelias mies, hän kiirehti auttamaan Sammaleista, mutta hirveä levottomuus vaivasi häntä. Mikäs nyt todella neuvoksi? Pilvi, joka läheni huimaa vauhtia, olisi kohta niin lähellä, että kuka tahansa saattaisi pian nähdä, oliko se tavallinen pilvi vaiko Yönsilmä. Mestaritonttu hermostui niin, että hänen valkoinen partansa alkoi vapista.

Mutta Sammaleinen kömpi tyynesti kivelle. Sinne päästyään hän varjosti kädellä silmiään katsellen suolle, mutta koska pilvi ei vielä ollutkaan tarpeeksi lähellä, alkoi hän katsella ympärilleen.

“Tahdonpa nähdä majasi”, hän sanoi ja meni Mestaritontun rakentamaan sammalmajaan. Mutta tuskin oli hän päässyt ovesta sisälle, kun hän jo perääntyä huudahtaen hämmästyksestä.

“Mikä siellä on?” kysyi Mestaritonttu kiirehtien jäljessä. Hänkin kurkisti majaan, mutta ei nähnyt siellä sen kummempaa. Hopeahiekka loisti lattialla ja meren helmi hohti kiehkurassa.

“Helmi!” Sammaleinen sai vaivoin sanotuksi, “helmi!”

“Niin, entä sitten?” Mestaritonttu kysyi ihmetellen.

“Se häikäisi minua, ja minä tarvitsenkin kirkkaan helmen, meren syvyyksistä noudetun helmen”, änkytti Sammaleinen ahne kiilto silmissään. Ja hän meni majaan, sieppasi helmen ja kätki sen povelleen. Mestaritonttu vallan kauhistui. Sammaleinen oli ottanut helmen, jonka avulla Yönsilmän piti nostaa lipas suosta. Mitenkä Yönsilmä saisi sen nyt käsiinsä? Mestaritonttu pyysi, että Sammaleinen antaisi helmen hänelle takaisin, mutta Sammaleinen vain ravisti päätään ja kätki helmen yhä paremmin povelleen. “Suosaari on minun”, sanoi hän, “ja kaikki mitä sen päällä on, sinäkin ja helmesi ja viidakko tuolla alhaalla ja kivet ja kanervat. Kyöpelinvuoren herra, kaikkien noitien herra, on antanut ne suvulleni ikiomiksi.” Ja Sammaleinen meni ulos majasta kiven reunalle ja alkoi uudelleen tähystellä suolle päin. Mestaritonttu seurasi häntä alakuloisena ja pelko sydämessä.

Mutta mitä kummaa! Sammaleinen ja Mestaritonttu varjostivat kumpikin kädellään silmiään nähdäkseen paremmin, mutta he eivät sittenkään nähneet yhtään mitään! Ei kerrassaan mitään! Kaikki leijuvat usvaolennot olivat kokoontuneet yhteen muodostaen liikkumattoman, silmälle läpitunkemattoman harmaan muurin kauas suolle.

“Sepä kummallista”, Sammaleinen sanoi tyytymättömänä, “äsken vielä näki aivan hyvin usvan läpi, nyt se on saonnut niin tiheäksi, ettei näe kerrassaan mitään. Voitko sinä, Mestaritonttu, nähdä siellä mitään liikkuvaa olentoa?”

“En”, Mestaritonttu vastasi totuuden mukaisesti, “en muuta kuin usvaa vain. Ja jos suon yllä liitelisikin jokin elävä olento, joutuisi hän varmaankin sumussa eksyksiin ja putoaisi suohon”, ja Mestaritonttu huokasi, sillä hän ajatteli Yönsilmää.

Mutta Sammaleisen kasvot kirkastuivat. “Sinä olet oikeassa”, hän sanoi, “kuka ikinänsä tänä yönä lähestyy Suosaarta, hän on kuoleman oma!” Sitten hän vielä kääntyi ja koetti kaikin voimin katsella suolle päin. Mutta kaikki hänen ponnistuksensa olivat turhia, sillä vaikka hän seisoj ja tuijotti sinne miten kauan tahansa ei sumumuuri suolla liikahtanut eikä haihtunut. Mestaritonttu seisoj ääneti hänen vierellään odotellen mitä nyt tapahtuisi.

Vihdoin Sammaleinen huokasi syvään, ikäänkuin helpotuksesta. “Lienen erehtynyt”, hän virkkoi. “Onkin jo aika käydä levolle, Mestaritonttu. Mene sinäkin majaasi, kostea yöilma ei ole sinulle terveellistä.” Ja hän alkoi kavuta kiveltä hitaasti ja varovasti. “Hyvää yötä ja muistakin, ettet jätä majaasi ennen aamun koittoa”, hän huusi kiven juurelta. “Hyvää yötä”, Mestaritonttu vastasi ja Sammaleinen katosi viidakkoon.

Mutta Mestaritonttu istahti kiven reunalle ja nojasi surullisen näköisenä käsiinsä. Sammaleinen oli ryöstänyt helmen, ja saapuisikohan Yönsilmäkään koskaan tälle kaukaisella Suosaarelle? Mestaritontun leuka värähteli ja pitkä hopeanharmaa parta hulmahti hiljaa. Suolta oli äkkiä tullut hiljainen henkäys.

Mestaritonttu kohotti päätään. Ja katso! Sumumuuri oli alkanut hajota. Usvaolennot liikkuivat hitaasti suolla, ne kulkivat kuin saatossa kummulle päin ja saattueen etunenässä leijaili suuri valkoinen pilvi. Mestaritonttu nousi seisomaan. Pilvi ja saattue kohosivat kumpua ylös, hitaasti ja varmasti ja saapuivat kiven juurelle. Silloin saattue hajaantui valkoisiksi olennoiksi, jotka leijailivat kiven ympärillä kuin piiritanssissa, mutta pilvi nousi ylös kivelle aivan Mestaritontun eteen. Samassa pilvi haihtui, ja kukapa istui siinä kivikaiteella Mestaritonttua vastapäätä, jollei juuri Yönsilmä, Satumaan kuninkaanpoika, valkoisen kotkan selässä. Ja Yönsilmä nauroi ja heilutti sametilakkiaan niin, että suuri töyhtö hipaisi Mestaritontun partaa.

“Tässä minä nyt olen!” Yönsilmä huudahti hypähtäen alas kotkan selästä ja juoksi Mestaritontun luo. “Tässä minä olen, sinähän kutsuit minua vangittua kuninkaantytärtä pelastamaan. Olisin ollut täällä jo kauan sitten, mutta suolla nousi sankka sumu. Se piiritti minut kuin muuri, niin että minun täytyi kotkani kanssa laskeutua suossa kelluvalle puunrungolle odottamaan, että sumu haihtuisi. Sain istua siinä pitkän aikaa.”

“Sumua se ei ollut, joka sinut piiritti, Yönsilmä”, Mestaritonttu sanoi, joka oli aivan ihastuksissaan nähdessään Yönsilmän. “Ne olivat vangitun kuninkaantytären uskolliset hovineidot, jotka paha noita on loihtinut usvaksi suohon. Ne pelastivat sinut Sammaleisen käsistä. Ne varmaankin aavistivat, että tulit heidän valtiatartaan pelastamaan.”

“Ja niinhän minä tulinkin”, Yönsilmä huudahti. “Sano vain, Mestaritonttu, missä hän on, niin pelastan hänet paikalla!”

“Hiljaa, hiljaa, ettei Sammaleinen kuule”, Mestaritonttu varoitti, ja vei Yönsilmän majaansa ja kertoi hänelle siellä kaiken mitä oli kuullut ja nähnyt Suosaarella. Yönsilmä kuunteli silmät suurina, mutta kun Mestaritonttu kertoi ihmeen ihanasta kuninkaantytärestä, jonka Kyöpelinvuoren valtiias tahtoi naida, silloin leimahtivat Yönsilmän ruskeat silmät vihasta ja hän tarttui kiivaasti miekkaansa. Hän maltoi kuitenkin mielensä ja kuunteli Mestaritontun tarinan loppuun. Sitten he yhdessä miettivät, mitä oli tehtävä.

Ja kukapa siinä oli, ellei juuri Yönsilmä, Satumaan kuninkaanpoika, valkoisen kotkan selässä.

Harkittuaan asiaa he päättivät, että yhdessä hiipisivät Sammaleisen majalle, ja Mestaritonttu koettaisi saada helmen Sammaleiselta takaisin. Sitten he kiirehtisivät suolle, nostaisivat lippaan suosta ja heti tämän tapahduttua ryhtyisivät pelastamaan kuninkaantytärtä. “Sillä”, sanoi Yönsilmä, “pelkään, että jos ensiksi pelastamme kuninkaantyttären, niin hänen ihanuutensa niin lumooa minut, etten enää välitä koko lippaasta! Ja kukapa tietää, vaikka lipaskin olisi lumotta ja siitä löytyisi jotakin kummallista ja kaunista.”

“Niin”, myönsi Mestaritonttu, “ja kun olemme pelastaneet kuninkaantyttären, täytyy meidän heti lähteä hänen kanssaan pakoon, sillä muuten joudumme ilmi, emmekä pääse koskaan enää pois tältä kauhealta saarelta.”

He laskeutuivat siis kummulta alas ja painuivat viidakkoa kohden. Yö oli pimeä, mutta muutamia tähtiä oli syttynyt taivaalle. Tähtien valossa he kulkivat hiipien aukean poikki ja saapuivat Sammaleisen majan seinämälle. Äkkiä he pysähtyivät. He olivat kuulleet majasta haikeaa valitusta.

“Oi oi oi, voi voi voi.”

Mestaritonttu koputti ovelle. “Oletko siellä, Sammaleinen, ja mikä sinua vaivaa?” hän huusi.

“Minä se olen”, Sammaleisen ääni vastasi. “Tule sisään rakas kulta Mestaritonttu, tule minua auttamaan!”

Mestaritonttu astui sisään ja mitä hän näki! Sammaleinen makasi haikeasti valittaen ja nyykyttäen vuoteellaan. Tuli padan alla oli sammunut ja jakkara sen ääressä oli kumossa.

“Mitä on tapahtunut”, Mestaritonttu kysyi sääliä, sillä hänen hyvä sydämensä heltyi heti, kun hän vain näki jonkun kärsivän. Hän tuli Sammaleisen vuoteen viereen.

“Voi, voi minua raukkaa, voi minua vaivaista raukkaa”, valitteli Sammaleinen yhä väännellen käsiään ja suuret kyynelkarpalot valuivat hänen ryppyisiä poskia pitkin. “Voi, Mestaritonttu, kuule mitä on tapahtunut!” Ja Sammaleinen yritti noustas istumaan, mutta putosi valittaen takaisin vuoteelleen. “Kuule kuinka katalia ystäviä minulla on.” Ja Sammaleinen kertoi itkien, miten hänen palatessaan majaansa Mestaritontun luota oli hämärässä viidakossa nyrjäyttänyt jalkansa niin, että töin tuskin pääsi majaansa takaisin. Silloin olivat hänen molemmat parhaat ystävänsä Luuta-Lempi ja Pataposki tulleet luudillaan ratsastaen hänen luokseen. Kun he näkivät helmen, jonka Sammaleinen oli juuri ottanut poveltaan, sieppasivat he sen häneltä ja juoksivat sellaista kyytiä ulos majasta, että kaatoivat mennessään jakkaran ja tulikin sammui äkillisestä vedosta. He olivat heti lähteneet ryöstettyine saaliineen lentoon – “ja minä en voinut seurata heitä, kun jalkani oli niin kipeä”, Sammaleinen lopetti juttunsa kyynelvirtojen yhä huuhdellessa hänen poskia.

Mestaritonttu istahti Sammaleisen viereen.

“Minnekähän he sen helmen veivät?” kysyi hän.

“Kotiinsa Kyöpeliin – tietysti”, sammaleinen sanoi. “Voi, jospa sinä olisit niin kiltti, että lentäisit luudallani heidän jäljessään ja ryöstäisit helmeni takaisin. Sillä, katso, onhan sinulle samantekevää, riippuuko helmi sinun vai minun majassani, ja voisimmehan vaikka pitää sitä vuoroon, eikö niin?”

Mestaritonttu tiesi kyllä, mitä Sammaleinen aikoi tehdä helmellä, mutta hän ei ollut tietävinään. “Mutta mitenkä minä pääsen ilmaan sinun luudallasi?” hän kysyi?

Heti Sammaleinen ilostui. “Ei mikään ole yksinkertaisempaa”, hän sanoi. “Istahdat luudalle, levität molemmat käsivartesi ilmaan siipien tavoin ja sanot:

Tuuva-taata, tuuva-too,
peikot hirnuu: hoh, hoh, hoo.
Luutaratsuni nopsa lennä,
Kiire Kyöpeliin meill’ on mennä!

Silloin nousee luuta ilmaan. Pitele molemmin käsin kiinni luudan varresta, ettet putoa ja taita vanhoja jäseniäsi. Seuraa heitä, mihinkä ikänänsä he pakenevat, ja ryöstä helmi takaisin. Kun palaat sen kanssa tänne, annan sinulle suuren lahjan. Jos sattuisi niin, että noidat koettaisivat lohtia sinut joksikin – – –.”

“Minuun ei mikään taika satu”, keskeytti Mestaritonttu ylpeästi. “Kun on niin vanhaa tonttusukua kuin minä, ja kun omistaa näin pitkän parran, ei mikään taika voi tarttua. Mutta jos en saavuta heitä ennen kuin Kyöpelinvuorella, kuinka pääsen sinne muitten huomaamatta?”

“Avaa tuo luukku seinässä”, Sammaleinen käski. Mestaritonttu avasi sen ja näki siellä kokoonkäärityn vihreän kankaan ja vanhan huivin.

“Pue hame yllesi. Se on oikeastaan minun juhannusmekkoni, mutta olkoon menneeksi, sido huivi päähäsi ja vedä se silmillesi, niin ei sinua tunneta. Mutta parta sinun pitää leikata poikki!”

“Partaniko poikki?” huudahti Mestaritonttu suutuksissaan, “en ikinä! En ikinä!”

“No niin”, Sammaleinen rauhoitti, “sido se sitten kiinni vyöllesi ja sido rintasi yli vielä toinenkin huivi, siellä luukussa on vielä toinen samanlainen.” Mestaritonttu teki Sammaleisen neuvojen mukaan, ja pian hän olikin aito noidan näköinen. “Ja tässä on sinulle lumottu tikkulaatikko”, Sammaleinen ojensi Mestaritontulle pienen laatikon. “Jos joutuisit ilmi Kyöpelinvuorella eikä sinua näy enää pelastavan mikään, raapaise silloin tulta yhteen tikkuun ja heitä palava tikku noitien keskelle. Silloin syttyy siihen räiskyvä valkea. Sen nähdessään noitien täytyy ruveta tanssimaan sen ympärillä, ja sinä pääset pakenemaan. Mutta varo, ettet turhaan käytä tikkuja, niitä on enää kolme jäljellä. Olen ne saanut lahjaksi Peikkovuorilla syntymäpäivänäni. Olethan jo valmis, lähde siis kiireesti, sillä muuten ne pääsevät sinulta kokonaan pakenemaan. Mene, mene!” – Sammaleinen viittasi Mestaritonttua lähtemään, ja niin tämä lähtikin.

Tuvan ulkopuolella hän tapasi Yönsilmän odottamassa kärsimättömänä. Hän kertoi Yönsilmälle, mitä oli kuullut majassa ja aikoi lähteä luudan luo. Se nojasi oven pieleen. Mutta Yönsilmä pidatti hänet sanoen:

“Sinä olet jo vanha, Mestaritonttu, salli minun tehdä kaikki tuo, mutta jos välttämättä tahdot seurata minua, niin voitahan istua takanani ja kääriä ympärillesi hämäränhunnun, ettei sinua huomata. Tässä se on!” Ja Yönsilmä veti taskustaan esille ohuen hunnun, jonka Satujen maan keijut olivat kehränneet äänettömästi hämärästä, joka hiipii nurmien yllä ennen aamunkoittoa. Mestaritonttu tiesi, että tämä huntu tekee näkymättömäksi, mutta repeää kahtia ja häviää, jos puhuu sanankaan sillä aikaa kun huntu on yllä. Joka vuosi keijut kutoivat uuden hunnun.

Mestaritonttu näki, että Yönsilmä paloi innosta lähteä, eikä hän hennonnut kieltää häntä. Hän otti siis hunnun, kietoi sen ympärilleen annettuaan ensiksi Sammaleisen vaatteet Yönsilmälle, joka puki ne vuorostaan ylleen. Sitten Yönsilmä nouti luudan, ja he istuutuivat sen varrelle. Yönsilmä levitti käsivartensa siipien tavoin ja huusi:

Tuuva-taata, tuuva-too,
peikot hirnuu: hoh, hoh, hoo.
Luutaratsuni nopsa lennä,
Kiire Kyöpeliiin meill’ on mennä!

Heti kohosi luuta nuolena ilmaan. Viima vinkui heidän korvissaan, tähdet vilkuttivat taivaalla. Mutta alhaalla suossa leijailivat valkoiset usvaolennot ojennellen sumukäsivarsiaan rukoilevasti heitä kohden ikäänkuin epätoivoissaan heidän lähdestään.

“Olkaa huoleti”, Yönsilmä huudahti heille. “Olkaa huoleti, palaamme pian!”

VI luku.

TAKAA-AJO.

Luuta kiiti nuolena ilmojen halki. Luudan varrella istui noidaksi pukeutunut Yönsilmä ja hämäränhuntuun kääriytynyt Mestaritonttu hänen takanaan näkymättömänä. He lensivät nini korkealla, että pilvet purjehtivat heidän ohitsensa. Tähtien valossa he ohjasivat matkaansa.

He lensivät suuren suon poikki ja kauniin nukkuvan koiviston yli, jossa linnut uneksivat pienissä pesissään.

Sitten kohosi kolkko vuoriseutu heidän edessään, luuta laskeutui hiukan alemma ja alkoi pujotella kallioiden välistä aivan kuin hevonen, joka juoksee totuttua tietä. He saapuivat kapeaan solaan, josta haarautui kaksi tietä. Luuta pysähtyi hetkiseksi ikäänkuin miettien mitä tietä sen tuli lentää, sitten se kääntyi varmasti vasemmalle. He lensivät nyt teräväsärmäisten kallioiden välistä, joilla ei ksavanut yhtäkään puuta, kukkaa taikka sammalta. Kalliot näyttivät tuijottavan hämmästyneinä luudalla ratsastavaa Yönsilmää.

Samassa he kuulivat hiljaista puhetta. Heti pysähdytti Yönsilmä luudan ja se laskeutui maahan. He nousivat luudalta ja koettivat kuunnella, mistä nämä äänet kuuluivat. Varmaankin se kuului tien oikealta puolelta kallioiden välistä. Tähtien välkkeessä he näkivät kapean polun kiemurtelevan jyrkkien kallioiden lomitse. He hiipivät sitä pitkin ja kierrettyään kallion näkivät äkkiä edessään rotkon. Tämän rotkon reunalla istuivat molemmat noidat ja luudat lojuivat maassa heidän vieressään. Nämä siis olivat Luuta-Lempi ja Pataposki! He näyttivät keskustelevan innokkaasti ja Pataposki piti sylissään jotain, joka säkenöi tähtien loisteessa.

Mestaritonttu ja Yönsilmä hiipivät niin lähelle kuin taisivat. He pysähtyivät kallionkielekkeen taakse kuunnellakseen mitä noidat nyt aikoivat tehdä, taikka ryöstääkseen helmen. Mutta äkkiä nousi Luuta-Lempin vieressä maassa makaava luuta ilmaan ja kiersi noitien ympäri levottomana.

“Katsopa, Pataposki”, huudahti “Luuta-Lempi, “luutani lähtee jo liikkeelle, sepä on vasta viisas, tiedätkö mitä se nyt tarkoittaa?”

“No mitä?” kysyi Pataposki.

Mutta Luuta-Lempi oli jo noussut seisomaan ja katseli levottomana ja epäluuloisena ympärilleen. “Se merkitsee sitä”, sanoi hän käydessään rotkon reunaa pitkin ja kurkistaen polulle, jota pitkin Yönsilmä ja Mestaritonttu olivat tulleet, “sitä, että jokin vihollinen vaanii meitä, ja että luuta arvelee, että meidän on jo aika jatkaa matkaamme!”

“Vai niin”, sanoi Pataposki, “mutta näetkö sitten mitään vihollista? Kukapa meitä nyt ajaisi takaa, kun Sammaleinenkin on sairaana eikä pääse liikkeelle! Kyllä hän muuten tulisi sieppaamaan meiltä helmen takaisin.”

Luuta-Lempi kuljeskeli yhä rauhattomana kallioiden välissä, mutta ei nähnyt piileskelevää yönsilmää, ja Mestaritontun kätki hämäränhuntu katseilta. Yönsilmä aikoi juuri syöksähtää esiin ja siepata helmen Pataposken

sylistä, kun tämä nousi seisomaan, piilotti helmen povelleen ja sanoi Luuta-Lempille: “Ehkäpä kuitenkin olet oikeassa, sisar, olemmehan jo levähtäneetkin kauan aikaa. Jatketaan vain matkaa.”

Näin sanottuaan hän otti luudan ja istahti sen varrelle. Luuta-Lempikin tarttui kiinni yhä ilmassa lentelevään luutaansa ja kömpi myöskin istumaan. Mestaritonttu hymyili partaansa, sillähän oli jo näkevinään noitien kauhun, kun he yrittäisivät lentää polkua pitkin, ja Mestaritonttu ja Yönsilmä juuri silloin hyökkäisivät kallioitten takaa ja tarttuisivat heidän luutaratsuihinsa estäen heidän pakonsa. Mutta heidän kummankin suureksi hämmästykseksi eivät noidat kääntäneetkään luutiaan polulle päin, vaan Luuta-Lempi huusi:

“Aukene portti musta!”

Heti kuului mahtava pamahdus, kiviä sinkoili rotkosta, josta nousi sininen savu, ja samassa olivat noidat kadonneet. Yönsilmä ja Mestaritonttu juoksivat kiireesti rotkon reunalle, mutta ehtivät vain nähdä, miten suuri kallionlohkare hitaasti sulki pimeän aukon rotkon pohjalla. Yönsilmä ja Mestaritonttu katselivat neuvottomina toisiaan.

“Nyt he pääsivät käsistämme, kukapa olisi saattanut tuollaista arvatakaan!” sanoi Yönsilmä. “Uskallatko seurata minua tuonne?”

Mutta Mestaritonttu ei voinut vastata, kun hänen yllään oli hämäränhuntu, hän pisti vain kätensä esiin hunnun alta ja viittasi sillä myöntävästi.

“Niin, tietysti uskallat! Satujenmaan kuninkaanpohjat eivät koskaan pelkää, eivätkä mestaritontutkaan, varsinkaan jos he ovat yhdeksänsataa vuotta vanhoja ja heillä on noin pitkä parta!” Yönsilmä sanoi reippaasti.

“Kiirehtikäämme sitten!” Mestaritonttu viittasi, ja he noutivat luutansa kallion takaa, istahtivat sen varrelle ja Yönsilmä luki loitsun. Heti nousi luuta lentoon. Nyt Yönsilmä huusi:

“Aukene portti musta!”

Mutta kallionlohkare ei heti avautunutkaan, niinkuin he olivat odottaneet, mutta rotkosta kuului syvä ääni:

“Kuka luudalla ratsastaa?
Kenen ratsu on tulossa?”

Empimättä Yönsilmä vastasi:

“Noidan mekko jo hulmahtaa,
Sammaleinen on tulossa!”

Tuskin oli hän tämän sanonut, kun rotkosta kuului ritinää ja ratinaa, pieniä kiviä sinkoili joka haaralle, sininen savu hulmahti sieltä ylös ja rotkon pohjalla kääntyi kallionlohkare niin, että sen tilalle jäi suuri ammottava musta reikä. Oikein Mestaritonttua hirvitti, mutta Yönsilmä oli jo kannustanut luutaa ja yhdessä he syöksyivät syvyyteen niin, että heitä kumpaakin huimasi.

Tuskin he olivat syösseet alas pimeään kuiluun, kun luuta jo pysähtyi kammottavan lohikäärmeen eteen, joka vaani kuilun pohjalla. Luuta vapisi ilmassa, eikä totellut Yönsilmää, joka koetti kiirehtiä sitä eteenpäin.

“Tähtien valo häikäisee silmäni, niin etten näe sinua selvästi”, sanoi lohikäärme räpytellen silmäluomiaan. “Luolan suu jäi jäljessäsi liian kauaksi aikaa auki ja aivan liian paljon valoa on tunkeutunut tänne, mutta tunnen kyllä vaatteesi, että olet Sammaleinen. Jatka matkaasi Kyöpeliiin!”

Luuta lähti liikkeelle. He ratsastivat pilkkopimeää käytävää, joka oli niin kapea, että Yönsilmä saattoi kädellään koskettaa kumpaankin seinään. Äkkiä luuta pysähtyi, eikä enää hievahtanutkaan paikaltaan. Yönsilmä hyppäsi alas ja alkoi kädellään koetella, mikä este heidän eteensä oli tullut. Ja siinä aivan heidän edessään sekä kummallakin puolella oli kylmä kiviseinä. He eivät päässeet muuta kuin taaksepäin, sinne mistä olivat tulleet.

Mestaritonttu tuli levottomaksi.

“Älä huoli, tässä täytyy olla jonkinlainen ovi, ja onhan minulla pieni kulta-avaimeni, joka avaa kaikenlaiset ovet!” Yönsilmä sanoi tyynesti huomattaessaan Mestaritontun levottomuuden. Hän etsi esille avaimensa.

«Aukene portti musta!» Luuta-Lempi huusi. Heti kuului mahtava pamahdus, kiviä sinkoili rotkosta, josta nousi sininen savu.

Tuskin hän oli koskettanut sillä heidän edessään olevaa seinää, kun tämä jo liikahti ja alkoi hitaasti vaipua alaspäin. Yönsilmä hypähti jälleen luudan varrelle, ja kun seinä oli puolittain kadonnut, liukui luuta sen yli ja Yönsilmä ja Mestaritonttu huomasivat olevansa suuressa onkalossa. Onkalo oli täynnä noitia, jotka istuivat piirissä ja kirjailivat kultakangasta ihanilla jalokivillä.

“Hyvää iltaa, Sammaleinen”, noidat huusivat yhdestä suusta, kun Mestaritonttu ja Yönsilmä tulivat luudallaan sisään. “Tule katsomaan, miten ahkeria olemme olleet! Kohta on työmme valmis!”

Yönsilmä olisi kernaammin jatkanut matkaansa. Hän pelkäsi, että noidat huomaisivat, ettei hän ollutkaan Sammaleinen, mutta hän ei myöskään voinut olla puhuttelematta heitä, ettei herättäisi epäluuloja.

“Minulla on kiire”, hän sanoi koettaen puhua kimeällä äänellä niinkuin Sammaleinen, “mutta miksi te olette noin ahkeria? Onko työllänne sitten kova kiire?”

“Kuinka ei sillä olisi kiire?” huudahti yksi noidista, joka juuri pisti säteilevän kiven kiinni kankaaseen suunnattoman suurella neulalla. “Kuinka ei olisi kiire! Kun kahden yön perästä on herramme haltian häät. Mutta tästä tuleekin hänelle kunikaallinen vaippa, niin pitkä, että laahaa maata. Tiedäthän, että hänen häävaippansa on kudottu kuninkaantytären kultaisista hiuksista ja sen säteilevät jalokivet ovat kuninkaantytären kyynelistä. Oma syynsä, miksi suututti suuren herramme.”

“Mutta miksikä tämä häävaate on kudottu morsiamen kiharoista? Miksi hän ei saanut pitää kauniita hiuksiaan?” kysyi eräs pikku noita uteliaasti.

“Sinäpä olet tyhmä”, eräs vanha noita torui. “Etkö sitten tiedä, että kun kuninkaantytär oli niin ylpeä, ettei tahtonut mennä naimisiin haltian kanssa, tuomitsi tämä hänet rangaistukseksi istumaan vankina kivessä, joka yö leikkaamaan kolme kiharaansa ja kutomaan niistä kultavaipan. Kun kaikki kiharat olisi leikattu poikki niin, että tukka ulottuisi vain olkapäihin asti, silloin oli vietettävä häät. Nyt on kuninkaantytärellä jäljellä vain kuusi pitkää kiharaa, ja siksi on meillä nyt niin kiire.”

“Kyöpelinvuorella valmistellaan suurenmoisia häitä”, kolmas noita kertoi, “kuulkaahan mitä siellä eilen näin”, kaikki noidat kumartuivat uteliaina häntä kohden. Mutta kun Yönsilmä huomasi, ettei kukaan kiinnittänyt häneen enää huomiota, kannusti hän hiljaa luutaa, joka alkoi liukua edelleen. Kenenkään huomaamatta he kiitivät toiseen päähän onkaloa, josta jälleen jatkui kapea käytävä.

Tällä kertaa oli käytävässä valoisaa. Pieniä tulia paloi vähän matkan päässä toisistaan pitkin käytävän lattiaa. Ne olivat kummallisia tulia. Joka kerta kun luuta lensi niiden ylitse, tuntui Yönsilmästä ja Mestaritontusta kuin olisivat liekit lehahtaneet ylemmälle tavoitellen heitä. Yönsilmä koetti kyllä joka kerta, kun he tulivat tulen läheisyyteen, ohjata luutaa ylemmälle, mutta sittenkin tahtoivat liekit kärventää heidät.

Äkkiä käytävä jälleen laajentui onkaloksi, suuremmaksi kuin edellisellä kerralla. Tämä oli täynnä kääpiöitä, jotka innokkaasti tyhjensivät kultasäkkejä suureen ahjoon. “Kas Sammaleinen”, yksi heistä huudahti Yönsilmälle, “tule katsomaan miten paljon kultaa meillä on.”

“Minulla on kiire”, Yönsilmä sanoi matkien jälleen Sammaleisen ääntä. “Mutta mitä te noin paljolla kullalla teette?”

“Mitäkö me teemme?” huudahti äsken puhunut kääpiö. “Kuulkaa, hän kysyy, mitä me näin paljolla kullalla teemme!” kaikki kääpiöt kääntyivät hämmästyneinä katsomaan Yönsilmää. Yönsilmä pelkäsi kysyneensä tyhmästi ja kiirehti korjaamaan.

“Tarkoitan”, hän sanoi, “mitä te juuri tänä yönä näin paljolla teette?”

“No, meillä hän on kiire”, eräs kääpiöistä selitti, “kahden yön perästä hän on haltian häät. Ja kuten tiedät, aikoo hän silloin sammuttaa kuun ja ripustaa oman kullasta tehdyn kuunsa Kyöpelinvuoren korkeimmalle harjalle. Ja tähdistä hän ei myöskään pidä. Ne häiritsevät häntä tuikkeellaan, nekin hän aikoo sammuttaa. Ja tässä hän me juuri valamme uusia. Haltia tahtoo seitsemän omaa kultaista tähteä, jotka kimmeltävät niin kuin oikea maallinen kulta, eivätkä vilkuta ikuisesti sieltä kaukaa avaruudesta. Nämä tähdet hän ripustaa Kyöpelinvuoren seitsemälle korkeimmalle kielekkeelle.”

“Vai niin”, sanoi Yönsilmä, “silloin käsitan, että teillä on kiire, en tahdo häiritä työtänne kauemmin”, ja hän kannusti luutaa, joka alkoi liukua eteenpäin. Mutta samassa julahti hänen päähänsä eräs ajatus. “Oletteko”, kysyi hän, “nähteenne sattumalta ystäviäni Luuta-Lempiä ja Pataposkea? Ovatko hekin ratsastaneet tästä läpi?”

Kääpiöt olivat jo taas ahkerassa työssä, mutta yksi heistä pysähtyi miettimään. “Kyllä”, sanoi hän, “he ratsastivat tästä läpi, mutta heillä oli kiire ja he riitelivät keskenään.”

“Vai niin”, sanoi Yönsilmä ja kannusti luutaansa. Taas he olivat kapeassa käytävässä. Tällä kertaa päättyi käytävä suunnattoman suureen onkaloon, joka oli aivan täynnä tulia, ja joka tulella paloi kattila ja joka kattilan ääressä seisoivat noita suuren suuri kauha kädessään.

“Sammaleinen, Sammaleinen”, noidat huusivat yhteen ääneen. “Tule maistamaan keittojamme, ja sano kenenkä on parasta.” Yönsilmä esteli, syytti kiirettään ja aikoi jatkaa matkaansa, mutta silloin kävi yksi noidista kiinni hänen luutaansa ja pysähdytti sen. “Sinun täytyy maistaa!” hän sanoi.

Mikäpä muu neuvoksi. Yönsilmä veti huivin syvemmälle silmiensä yli ja laskeutui luudaltaan. Hänen täytyi kulkea kattilalta kattilalle ja maistaa jokaisesta vuoron perään. “Miksi te kaikki tänä yönä keitätte?” hän kysyi.

“Kaikkien haltian hääkeittojen täytyy olla tänä yönä valmiita, sillä huomenna on kakkujen vuoro, ja viimeisenä yönä leivomme haltian häärinkelin. Se leivotaan hienoimmista jäkälistä, katinkullasta ja pienistä, kyteivistä kekäleistä. Ah, siitä tulee sanomattoman mainio rinki.” Vanha noita maiskutti huuliaan tätä sanoessaan ja kaikki muut noidat maiskuttelivat samaten. “Mutta sano, Sammaleinen, kenen keitto on parasta?” hän kysyi sitten kärsimättömästi.

Yönsilmä oli tullut nyt viimeisen keiton ääreen. Se oli aivan mustaa, niin ettei Yönsilmä ensinkään uskaltanut maistaa sitä, vaan kaatoi salassa keiton lattialle. “Ehkäpä tämä on parasta”, hän sanoi. Mutta nytkös noidat kävivät kateellisiksi sille, jonka keitto oli parasta, ja he alkoivat riidellä keskenään. Heidän riidellensä hypähti Yönsilmä jälleen luudalle, jonka varrella Mestaritonttu istui näkymättömänä, ja he jatkoivat jälleen matkaansa.

Tuskin he olivat päässeet onkalosta käytävään, niin tämä alkoikin kohota jyrkästi ylöspäin. He näkivät kaksi vilkkuvaa valoa korkealla edessään ja luuta lensi huimaavaa kyytiä niitä kohden. Äkkiä Yönsilmä ja Mestaritonttu huomasivat olevansa mahtavan kallioportin luona. Sen edessä istui lohikäärme, jolla oli pitkä häntä. Sen kiiluvat silmät olivat nuo kaksi valoa, jotka olivat vilkuttaneet alas käytävään. Se näytti olevan pahalla tuulella. Se löi hännällään kivilattiaa ja sen karvat olivat pystyssä. Luuta pysähtyi lohikäärmeen eteen.

“Mitä sinä Sammaleinen täällä tähän aikaan teet?” kysyi lohikäärme.

“Tahdon puhua Luuta-Lempin ja Pataposken kanssa”, vastasi Yönsilmä matkien Sammaleisen ääntä.

Lohikäärme iski hännällään lattiaa yhä kiivaammin. “Sepä kummallista”, virkkoi se. “Luuta-Lempi ja Pataposki ratsastivat tästä ja kertoivat minulle mennessään, että sinä Sammaleinen olit loukannut jalkasi niin, ettet luultavasti voisi saapua haltian juhlaankaan. Mitenkä nyt olet tullut näin äkkiä terveeksi? Näytä jalkasi.”

“Mitä sinä nyt turhia”, koetti Yönsilmä mairitella. “Minulla olisi hiukan kiire, laskehan, hyvä ystävä, minut nyt menemään Jalkani ei ole kipeä. Luuta-Lempi ja Pataposki laskivat vain leikkiä!”

Mutta lohikäärme ei leppynyt. “Näytä jalkasi”, sähähti se ja alkoi uhkaavasti kähistä. Yönsilmä epäröi. Jalkaansa hän ei voinut näyttää. Mitä hänen tuli nyt tehdä? Samassa iski lohikäärme kypälällään luutaan niin, että se putosi maahan ja Mestaritonttu ja Yönsilmä vierivät siltä alas. Heidän pudotessaan revähti Sammaleisen antama hame. Lohikäärme näki, että luudalla ei ratsastanutkaan Sammaleinen, vaan noidan hameeseen pukeutunut kuninkaanpoika kultainen miekka vyöllään. Yhdellä harppauksella oli lohikäärme hänen vieressään, sieppasi hänet suuhunsa ja juoksi portin vieressä olevaan kallioluolaan, pudotti hänet sinne, kiepsahti takaisin ja paiskasi suurella kypälällään ison kiven luolan suulle niin, että kivi sulki aukon. Sitten se taas kiirehti portin eteen hyristen mielihyvää.

Yönsilmä makasi hetken liikahtamatta pimeässä luolan lattialla. Hän oli niin turruksissa, ettei voinut ajatella mitään. Mutta hiukan toinnuttuaan hän nousi istumaan. “Mestaritonttu, oletko sinäkin täällä?” hän kuiskasi kysyvästi. Mitään vastausta ei kuulunut. “Onpa hyvä, että minulla on edes kulta-avaimeni ja taikamiekkani” hän mietti ja koetteli kädellään miekkansa kahvaa. Miekka tosin oli jäljellä, mutta kulta-avain oli poissa. Hän oli luudalta vierähtäessään pudottanut sen.

VII luku.

PAKO.

kun lohikäärme sieppasi Yönsilmän suuhunsa ja juoksi tiehensä, se ei tietenkään nähnyt Mestaritonttua, jota hämäränhuntu verhosi kaikilta katseilta. Mestaritonttu jäi maahan pitkälleen tuijottaen avuttomana luolaan katoavaa lohikäärmettä ja Yönsilmää. Samassa huomasi hän edessään kivikäytävällä Yönsilmän kultaisen avaimen. Mestaritonttu sieppasi sen ja kätki hunnun alle.

Tuskin hän oli tehnyt tämän, kun lohikäärme jo palasi luolasta. Se hiipi pitkin liukkain askelin portille ja laskeutui kerälle hyristen ja kehräten niin kovaa, että seinät tärisivät. Mestaritonttu näki, että sen mieli oli hyvä. Lohikäärme nuoleskeli käpäliään ja Mestaritonttu katseli kauhistuen sen pitkää punervaa kieltä.

Mestaritonttu istui keskellä käytävää lohikäärmettä vastapäätä ja vaivasi päätään sillä, miten nyt olisi viisainta menetellä. Jos hän koettaisi avata Yönsilmän luolan oven avaimellaan, näkisi lohikäärme sen ja sieppaisi Yönsilmän uudelleen. Mestaritontulle se ei tietystikään voisi tehdä pahaa, kun se ei voinut nähdä häntä. Ei, päätti Mestaritonttu, nyt on toimittava ripeästi. Hän, Mestaritonttu, pyrki hämäränhunnun suojassa Kyöpelivuorelle, ryöstäisi helmensä takaisin ja palatessaan koettaisi houkutella lohikäärmeen muualle ja pelastaa Yönsilmän luolasta.

Päätettyään tämän nousi mestaritonttu seisomaan. Hän lähestyi porttia, jonka ääressä lohikäärme makasi. Lohikäärme nosti päätään ja katseli epäluuloisena ympärilleen. Se vainusi jonkun lähestyvän, mutta kun se ei voinut nähdä ketään, laski se päänsä uudelleen käpälien varaan ja hengähti syvään muistellessaan äskeitä urotyötään. Mestaritonttu hiipi aivan lohikäärmeen kuonon ohi portille, jälleen se nosti päätään ja nuuski ilmaa, mutta ei nytkään huomannut mitään. Se laski päänsä uudelleen käpälilleen.

Mestaritonttu oli nyt lohikäärmeen pään takana aivan portin edessä. Hän sovitti avaimen lukkoon, ja heti portin molemmat puoliskot alkoivat hitaasti liukua auki. Tuskin ne olivat raollaan, niin Mestaritonttu jo livahti niiden kautta ulos. Lohikäärme kuuli oven narahtavan ja käänsi päätään. Rajattomaksi hämmästykseeseen se näki, että portti näytti aukenevan itsestään, ilman, että kukaan sitä kosketti, sillä Mestaritonttuahan ei näkynyt. Lohikäärme ei ollut uskoa silmiään. Portti ei ollut ikinä vielä itsestään avautunut. Lohikäärmeen täytyi oikein sivaltaa silmiään käpälällään ja sitten varjostaa sillä katsettaan. Toden totta, portti aukeni itsestään. Tämähän oli noituutta. Lohikäärme nousi käytävältä ja tyrkkäsi hiljaa käpälällään porttia. Heti se liukui kiinni, se meni lukkoon aivan kuin ennenkin. Tämöpä oli ihmeellistä! Lohikäärme ravisti päätään ja laskeutui portin eteen miettimään tätä pulmallista tapahtumaa.

Sillä välin oli Mestaritonttu noussut portilta johtavia portaita pitkin. Ne näyttivät kohoavan melkein pilviin asti. Mestaritontun vanhat jalat oikein väsyivät, mutta hän nousi niitä uupumatta. Vihdoin hän oli ylimmällä porrasaskeleella ja mitä hän näki?

Hän seisoi tasaisella vuorenhuipulla, jota sinertävät kallionkielekkeet reunustivat yltympäri. Nämä kielekkeet olivat ihmisten ja eläinten muotoisia, mutta litteitä ja rosoisia. Kallionpengermän etäisimmässä päässä oli punaisesta kivistä rakennettu valtaistuin. Valtaistuimen selustan ja katoksen muodosti hopeinen

jättiläisluuta, joka seiso pystyssä niin, että sen varvut päivänvarjon tavoin haarautuivat valtaistuimen yli. Valtaistuimen jalustan neljässä kulmassa oli hopeinen pata, ja sen edess oli kivinen tulisija.

Tällä hetkellä ei valtaistuimella istunut kukaan, mutta kaikkialla muualla vallitsi tulinen kiire. Noidat häärivät tulisijan ja valtaistuimen ympärillä koristellen mikä milläkin. Toiset ratsastivat luudillaan ja kiinnittivät ympäröiviin kallionkielekkeisiin jonkinlaista nuoraa. Mestaritonttu luuli heidän aikovan ripustaa nuoraan lyhtyjä, mutta hän huomasiikin ihmeekseen, että noidat kiinnittivät siihen verkkoja, joiden sisästä loisti tulikärpäsiä ja kiiltomatoja. "Tapansa kullakin", Mestaritonttu mietti.

Lohikäärme nosti päätään ja katseli epäluuloisena ympärilleen. Se vainusi jonkun lähestyvän, mutta kun se ei nähnyt ketään, laski se päänsä uudelleen käpälien varaan.

Katsellessaan ympärilleen huomasi Mestaritonttu, että valtaistuimen katoksesta riippui kapea hopealanka kiikkuen hiljaa yötuulella kolmannen porrasaskeleen kohdalla. Ja hopealangan päässä kimalteli jokin pieni esine kuin taivaan tähti. Merenkuninkaan pojan helmi!

Mestaritontun sydän sykähti ilosta. Siitäpä hän sen sieppaisi! Mutta tuskin hän oli huomannut helmen, kun ilma äkkiä hämärtyi hänen ympärillään, vuori jyrisi ja valtaistuimen edessä olevasta tulisijasta nousi hulmuava liekki. Valtaistuimen kulmissa olevien patojen alle syttyi rätisevä tuli ja padoista kohosi sininen savu. Kaikki noidat kiirehtivät keskelle pengermää kokoontuen puolikehään valtaistuimen ympärille – juuri valtaistuimen eteen jäi kuitenkin avoin tie.

Tuskin he olivat näin järjestyneet, kun vuoresta alkoi sinkoilla salamoita ja pieniä punaisia kipinöitä. Mestaritontun täytyi siirtyä etäämmä, etteivät kipinät polttaisi reikiä hämäränhuntuun ja hän täten joutuisi ilmi. Samassa aukeni pengermässä luukku, ja kolme sysimustaa luutaa suhahti sieltä ulos. Niiden varsilla istui kolme tulipunaisiin hameisiin puettua noitaa. Noitien jälkeen kohosi luukusta suuri harmaa olento, jonka tukka oli niin pitkä, että sen valkoiset haivenet laahasivat maata. Partakin oli jaettu keskeltä kahteen yhtä suureen puoliskoon, ja kumpaistakin puoliskoa kantoivat noidat, jotka astelivat olennon oikealla ja vasemmalla puolella. Tämä siis oli Julma-Kumma, Kyöpelinvuoren herra.

“Olen sanomattoman iloinen tämän helmen löytymisestä. Kuten tiedätte, olin aikoinut antaa morsiammelleni lahjaksi taikalippaan, mutta hän ei ole sitä ansainnut. Siitä huolimatta nostan kuitenkin lippaan suosta, sillä siinä on kalliita aarteita. Tahdotteko tietää, mitä lipas sisältää?”

“Tahdomme, tahdomme, mahtava haltia”, noidat huusivat kilvan, ja he huitoivat innoissaan luudillaan.

”Kuulkaa siis”, haltia sanoi. Ja näin hän kertoi:

”Eräänä päivänä kukn olin matkalla Peikkovuorille tapaamaan serkkuani Peikkovuorten jättiläistä, kuljin tuttua tietä tuon lehdikon läpi, tiedättehän, jossa koivut suhisevat niin, että korvissa humisee, ja jossa kasvaa kukkia, jollaisia ihmiset rakastavat. No niin, en pidä siitä lehdikosta, mutta kulkiessani sen läpi kuulin äkkiä puron solinaa. Minua alkoi samassa kovin janottaa ja minä suuntasin askeleeni purolle. kuulin myöskin maininkien jyskeen, josta ymmärsin, että olin lähellä merta. Tultuani puron reunalle kumarruin juomaan. Aivan edessäni aalloilla kellui keltainen ulpukka, katselin sitä juodessani, sillä se oli niin suuri ja täyteläinen. Samassa tuli hyökypää aalto vyöryen ohitseni. Luulenpa, että se aalto tuli suoraan mereltä, se oli niin mahtava ja vaahtopäinen. Tullessaan ulpukan kohdalle se nosti sen korkealle harjalleen, mutta samalla kertaa pirskahti aallosta suuri valkoinen helmi ja putosi ulpukan terälehdille. Heti avautui ulpukka kuin taikasauvan kosketuksesta, ja minä näin sen sisässä . . .”

”Mitä, mitä?” noidat huusivat.

”Valkoisen kiven, kultakalan ja vihreän merenkaislankorren”

Noidat näyttivät pettyneiltä ja Mestaritontunkin silmät kävivät aivan pyöreiksi kummastuksesta.

”Niin”, haltia kertasi, ”kiven, kalan ja korren. Ojensin käteni taittaakseni ulpukan vaarresta ja katsoakseni sitä tarkemmin, mutta tuskin oli ulpukka kädessäni, niin se jo muuttuikin kultaiseksi, pyöreäksi lippaaksi. Istahdin puron reunalle sitä katselemaan, otin valkoisen kiven käteeni ja laskin sen maahan. mitä luulette silloin tapahtuneen?”

”Mitä? Mitä?” noidat innostuivat niin, että tyrkkivät toisiaan luudillaan.

”Silloin kohosi maasta lumivalkoinen marmorilinna, niin häikäisevän valkoinen, että minun täytyi suojata kädelläni silmiäni. Tällöin liukui vihreä kaislankorsi kädestäni, ja mitä luulette, että tapahtui silloin?”

”Kerro pian! Kerro pian!” noidat huusivat kilpaa, silmät kiiluen innostuksesta. He tuskin ehtivät hengittää.

”Niin”, jatkoi haltia, ”heti kasvoi linnan ympärille vihreä, salaperäinen puisto, joka humisi niin, että minun täytyi peittää korvani käsilläni. Tällöin vierähti lipas syliini ja kala putosi lippaasta. Tuskin se oli koskettanut maata, kun sen kohdalle ilmestyi sininen lampi, jossa kultakaloja uiskenteli suurissa parvin. Voitte uskoa, että hämmästykseni oli suuri.”

”Ah”, noidat huusivat, ”oi, voi!”

”Istuin siinä ihmetyksen vallassa ja pitelin lipasta sylissäni, mutta linna häikäisi minua, puut suhisivat epämiellyttävästi ja kalat roiskuttelivat vettä silmilleni. Nousin lähteäkseni, mutta jalkani luiskahti ja kultalipas vierähti maahan. Heti paikalla se muuttui ulpukaksi ja liukui veteen. Suurella vaivalla sain sen jälleen sieltä

käsiini. Kun se oli kädessäni, muuttui se jälleen lippaaksi ja kun ihmetellen pyörittelin sitä käsissäni, ilmestyi siihen takaisin valkoinen kivi, sitten korsi ja viimein kala. Ja kun katsahdin ympärilleni, olivat linna, puisto ja lampi kadonneet. Ne olivat menneet lippaaseen. Ymmärsin nyt, että lipas oli lumottu: kun sitä piti kädessään, oli se kultainen lipas, kun sen laskeutui luotaan, muuttui se keltaiseksi ulpukaksi.

Otin sen mukaani ja päätin lahjoittaa sen tulevalle morsiammelleni leluksi. Itse en halua asua kultalinnassa, Kyöpelinvuori on paljon parempi, mutta ajattelin, että Kyöpelinvuoren valtiatar voisi huvitella joskus sellaisessa marmorilinnassa, kävellä puistossa ja katsella kultakaloja. Mutta kuten tiedätte, pudotti kelvoton airueeni lippaan kosioitkellään suohon. Se muuttui tietysti heti ulpukaksi, joka painui syvälle suovesiin, ja siellä ovat nuo aarteet piilleet aina tähän hetkeen asti. Luulen, että vain meren syvyyksistä noudettu helmi, kuten edellinenkin, voi uudelleen nostaa tämän ulpukan suosta.”

Mestaritontun silmät eivät hellittäneet hopealangassa kimaltelevasta helmestä. Nyt hän ei voinut hillitä itseään kauemmin, vaan juoksi nopein askelin noitien välistä valtaistuimen kolmannelle porrasaskeleelle ja sieppasi helmen langasta. Haltia parkaisi nähdessään käden, joka sieppasi helmen, mutta hän ei nähnyt, sillä Mestaritonttu oli hämäränhunnun peitossa. Käsikin katosi taas silmänräpäyksessä näkyvästä, kun Mestaritonttu veti sen hunnun alle piiloon. Noidat seisoivat ällistyneinä. Mutta silloin Julma-Kumma parkaisi toisen kerran ja hän parkaisi raivosta. Seurasasi sanomaton hämminki. Noidat syöksyivät sinne tänne, juoksivat ristiin rastiin näkymättömän vihollisen jäljessä, ja Mestaritonttu oli vähällä sotkeutua heidän jalkoihinsa. Vaivoin hän pelastui tallatuksi tulemasta ja pujottelihe noitien välistä portaita kohden juosten sydän kurkussa, minkä kerkisi. Mutta juuri kun hän oli ennättämäisillään portaille, tuli lohikäärme harpaten portaita ylös, Mestaritonttu ehti toin tuskin väistää sitä. Lohikäärme oli kuullutmelun ja uteliaisuus oli pakottanut sen lähtemään vartiopaikaltaan.

Nyt vasta Mestaritonttu kiirehti. Hän melkein pyöri portaita alas. Hänen partansa hulmusi ja tarttui kerran kiinni seinässä olevaan särmään mutta hän riuhtaisi sen irti ja kiirehti edelleen. Pian hän olikin portaiden juurella. Portti oli auki, lohikäärme oli kiireissään unohtanut sen selkoselälleen. Mestaritonttu juoksi portaista sisään, otti pienen kulta-avaimensa ja kosketti kiveä luolan suulla. Heti kivi kääntyi ja luolasta juoksi ulos Yönsilmä. Hän jäi hämmästyneenä tuijottamaan ympärilleen. ”Mestaritonttu, sinäkö se olet?” kysyi hän.

Mutta Mestaritonttu muisti, että ei saa sanaakaan puhua niin kauan kun kantaa hämäränhuntuja, sillä silloin se repeää kahti ja katoaa. Hän ojensi vain kätensä ulos hunnun alta ja viittasi sillä. Yönsilmä näki käden ja ymmärsi, että Mestaritonttu oli siinä näkymättömänä. He kiirehtivät nyt molemmat luudan luo, istahtivat sen selkään ja niin he lensivät tuiskuna takaisin käytävää pitkin. He lensivät pysähtymättä kääpiöitten onkalon läpi, ja kääpiöt tuskin käänsivät päätään. Onkalossa, missä noidat keittivät, ei heitä myöskään pysähdytetty, mutta kun he saapuivat sinne, missä noidat kirjailivat kultakangasta, vallitsi siellä suuri melu ja hälinä. Tuskin he olivat ehtineet luolan keskelle, kun noidat piirittivät heidät ja koettivat tarttua luutaan. Yönsilmä ja Mestaritonttu ymmärsivät nyt, että noidat oli hälytetty. he koettivat parhaansa mukaan välttää noitia ja kiirehtää luudan lentoa. He pääsivätkin käytävään, mutta noidat syöksyivät huutaen ja meluten heidän jäljessään, ja juuri kun he saapuivat käytävän päähän, missä toinen lohikäärme katseli hämmästyneenä tätä ajometsästäystä, olivat ensimmäiset takaa-ajajat saavuttamaisillaan heidät.

Silloin Mestaritonttu muisti Sammalleisen antaman tikkulaatikon. Hän veti sen kiireesti esille, raapaisi tulta ja heitti palavan tikun noitien keskelle. Syttyi rätisevä valkea, joka loimusi ja riehui niin, että häikäisi. Noidat jäivät hetkeksi tuijottamaan tulta, mutta jo samassa hetkessä heidän kaikkien täytyi ruveta tanssimaan hurjaa tanssia sen ympärillä, ja he tanssivat niin, että luodat raapivat käytävän lattiaa ja seinämiä. Lohikäärme katseli heitä niin kummastuneena, ettei se ensinkään huomannut, että Yönsilmä oli kulta-avaimellaan avannut portin ja lentänyt ulos luudallaan.

VIII luku.

SARASTE-IMPI.

älleen lensivät Mestaritonttu ja Yönsilmä tuulena ilmojen halki. Mitä nopeammin he lensivät, sitä enemmän kiirehti Yönsilmä luutaa, sillä hän pelkäsi, että noidat lakattuaan tanssimasta ratsastaisivat heidän jälkeensä ja saavuttaisivat heidät. Mutta Sammaleisen luuta oli mainio luuta, se oli niin nopealentoinen, että ennen kuin Mestaritonttu ja Yönsilmä arvasivatkaan, häämötti jo Suosaari heidän edessään. Suovedet kimaltelivat heidän allaan, eikä aikaakaan, niin luuta laskeutui Suosaaren kummulle ja Mestaritonttu ja Yönsilmä kapusivat luudalta alas.

Oli kolmas yö täysikuun jälkeen. Kohta olisi sydänyön hetki. Salaperäinen hämärä peitti saaren. Mestaritonttu otti hunnun yltään ja antoi sen Yönsilmälle, joka kääri sen kokoon ja pisti taskuunsa. Sitten Mestaritonttu ojensi Yönsilmälle helmen ja he lähtivät alas kummulta. He tunkeutuivat näreikön läpi suon reunalle, ja suuri kumalteleva suo levisi heidän edessään kuin järvi. Mutta millä kohdalla olisi kadonnut lipas? Entä jos se olisikin saaren toisella rannalla? Mestaritonttu ja Yönsilmä tuumivat hetken ja päättivät, että Mestaritonttu jäisi tälle rannalle, mutta Yönsilmä menisi saaren toiselle puolelle. Se heistä, joka sydänyön hetkellä näkisi seitsemän virvatulen syttyvän palamaan suon pinnalle, raapaisisi tulta Sammaleisen ihmeellisellä tikulla ja heittäisi tikun ilmaan, niin räiskyvä tuli näkyisi saaren toisella puolella olevalle. Koska oli vain yksi laatikko, mutta kaksi tikkua, panivat he laatikon kahtia, ottivat kumpikin puolikkaansa ja yhden tikun, ja niin erkanivat. Mestaritonttu jäi paikoilleen ja asettui suurelle kivelle, Yönsilmä taas lähti toiselle puolelle saarta.

Tähdet tuikkivat taivaalla ja Mestaritonttu katseli herkeämättä suolle. Nyt, kohta olisi sydänyön hetki. Mutta kummallista, hetki toisensa jälkeen kului, eikä virvatulia vain syttynyt. Mestaritonttu tuli levottomaksi ja alkoi katsella taakseen eikä yönsilmä pian antaisi merkkiä. Lipas oli varmaankin saaren sillä puolen, missä Yönsilmä oli, mutta ei merkkiä eikä virvatulia vain näkynyt. Mestaritonttu oli vakuuttunut siitä, että sydänyön hetki jo olisi ohi ja hän pelkäsi, että Yönsilmälle oli jotakin tapahtunut, niin että hän ei saattanut antaa mitään merkkiä. Hän oli juuri lähtemäisillään rannalta, kun yht'äkkiä suon pinnalle nousi heikko sinervä liekki; se värjyi yöilmassa ja näytti sammuvan. Se ei kuitenkaan sammunut, vaan sen juuresta puhkesi esiin uusi pieni, värisevä liekki, yhtä hento ja sininen kuin ensimmäinenkin. Tämän jälkeen ilmestyi uusi, ja jälleen uusi kunnes seitsemän virvatulta värjyi suon yllä, tuskin kivenheiton päässä paikasta, jolla Mestaritonttu seiso.

Kiireesti raapaisi Mestaritonttu tikullaan tulta ja heitti sen korkeassa kaaressa ylös ilmaan. Se näytti lentävältä tähdeltä, joka iski joka haaralle salamoita. Ja Mestaritonttu odotti sykkivin sydämin, että Yönsilmä saapuisi ennen kuin virvatulet sammuisivat. Ne kävivätkin jo heikommiksi ja heikommiksi. Ne näyttivät kaukaisemmilta ja pienemmiltä. Jo sammui ensimmäinen. Sitten sammui toinen. Eikä Yönsilmää vain kuulunut. Mestaritonttu riuhtaisi epätoivoissaan parrastaan suuren tu kon, sillä nyt sammui jo kolmaskin virvatuli. Mutta samassa tulikin Yönsilmä hengästyneenä juosten.

”Missä, missä?” Yönsilmä läähätti. Mestaritonttu viittasi suolle, jossa juuri neljäs virvatuli himmeni ja sammui. Nopeasti Yönsilmä sieppasi helmen, mutta hänen vielä tähdätessään sillä virvatulia, sammui viides ja kuudes, ainoastaan seitsemäs lepatti hiljaa. Keskelle seitsemättä virvatulta osui Yönsilmän heittäjä helmi. Tuskin oli helmi pudonnut tuleen, kun kuului kaameaa jyrinaa ja niin ankara jysähdys, että maa tärisi ja kivet halkeilivat. Tulipatsas syöksähti suosta, leimahti taivasta kohden ja sammui. Mestaritonttu ja Yönsilmä olivat jysähdyksestä lentäneen selälleen, nyt he nousivat seisomaan ja katselivat jännittyneinä suolle. Virvatulet olivat sammuneet. Suo lepäsi liikkumattomana ja tyynenä, mutta sen pinnalla, siellä missä virvatulet olivat palaneet, ui keltainen ulpukka.

”Ulpukka, ulpukka!” huudahti Yönsilmä iloissaan ja Mestaritonttu riuhtaisi toisenkin tukon parrastaan pelkästä ihastuksesta. Ja Yönsilmä juoksi aivan suon reunalle, laskeutui taikamiekkansa kärjen veteen:

”Suo samea, suo samea,
silta kohota!”

hän huusi. Heti kohosi suosta harmaa paasi, jota pitkin Yönsilmä kiirehti ulpukan luo. Hän kumartui, ojensi kätensä ja taittoi ulpukan. Samassa hetkessä muuttui ulpukka pieneksi kultaiseksi lippaaksi, jonka kannella säteili meren helmi. Yönsilmä raotti lippaan kantta: siellä sisällä oli pieni valkea kivi, kultakala ja vihreä merenkaislan korsi. – Yönsilmä sulki jälleen lippaan, juoksi takaisin rannalle Mestaritontun luo ja näytti sitä hänelle.

Mestaritonttu katsoi sitä päältä ja alta.

”Tämä se on”, hän sanoi. ”Pane sinä Yönsilmä se taskuusi. Minä otan helmeni.” Hän ojensi lippaan Yönsilmälle.

”Ja nyt on meidän kiireesti ryhdyttävä pelastamaan kuninkaantytär Sarastetta”, Yönsilmä sanoi reippaasti, ”ennen kuin Sammalleinen ja muut noidat yllättävät meidät. Pelkään pahasti, että Sammalleinen on jysähdyksestä ruvennut epäilemään, että täällä ollaan työssä.”

”Olet oikeassa”, Mestaritonttu vastasi. ”Kiire on tarpeen. Mutta miten pääsemme kiven sisään, jossa kuninkaantytär istuu?”

”Etkö taaskaan muista, että minulla on pieni kulta-avaimeni”, sanoi Yönsilmä. ”Minä avaan sillä kiven ja tuon ulos kuninkaantyttären, sinä sillä aikaa vartioit kumpua. Jos joku noidista äkkiä yllättäisi sinut, niin raapaise valkeaa tällä viimeisellä tikulla, ja hänen tanssiessaan tulen ympärillä juokse niin nopeaan kuin vain jalkasi kannattavat meidän luoksemme. Valkoinen kotkani ja luuta odottavat kiven luona. Kuninkaantytär ja minä istumme kotkan selkään, sinä luudalle, ja niin lennämme pakoon, ennen kuin noita on lopettanut tanssinsa.”

”Entä uskolliset hovineidot ja lumottu kuningas?” huomautti Mestaritonttu.

”Jos emme voi vapauttaa heitä nyt, niin palaamme tänne pian uudelleen, sinä ja minä”, Yönsilmä virkkoi. – Näin puhuessaan olivat he ehtineet kummun luo. Mestaritonttu jäi, kuten oli sovittu, kummun juurelle ja Yönsilmä kiirehti ylös kummun huipulle kivelle. Valkea kotka istui kuusen oksalla, valkeita sumuolentoja leijaili kiven ympärillä ja raskaita pisaroita tihkui kiven kyljestä.

Yönsilmä kiersi kiven ympäri tarkastellen sitä. Missähän siinä oli ovi? Aivan kuusen rungon vieressä näkyi pieni lovi, kuin avaimen reikä. Yönsilmä pisti kulta-avaimensa siihen. Heti lensi pieni kiviovi auki sellaisella voimalla, että se oli sysäämisillään Yönsilmän kumoon. Yönsilmä kumartui ja astui kiven sisälle.

Hän seisoi matalassa kiviseinäisessä huoneessa, joka oli niin hämärä että hän aluksi luuli olevansa siellä yksinään. Ainoastaan katonrajassa oli pieni aukko, josta ilmaa ja valoa tunki autioon huoneeseen. Sitten Yönsilmä näki, että huoneen perällä hämmöttivät kangaspuut, joiden ääressä joku istui. Hän kiirehti sinne, mutta olento nousi nopeasti ja pakeni häntä kyyristyen nurkkaan ja kätkien kasvonsa käsiinsä. Kun Yönsilmä lähestyi häntä, kyyristyi hän yhä syvemmälle ja Yönsilmä näki, että hän vapisi pelosta.

”Oi herra haltia, älä vie minua Kyöpelinvuorelle, älä vie minua Kyöpelinvuorelle!” valitteli olento.

”En ole haltia, vaan Satumaan kuninkaanpoika Yönsilmä, ja olen tullut sinua pelastamaan”, Yönsilmä sanoi lempeästi.

Olento kohotti äkkiä kasvonsa, ja ne olivat niin ihanat, että vaikka Yönsilmä olikin kuullut, että Saraste-

impi oli maankuulu kauneudesta, peräytyi hän kuitenkin hämmästyksestä. Saraste katseli häntä hetken suurilla sysimustilla silmillään ja nousi hitaasti seisomaan. Silloin Yönsilmä näki, että hänen tuuheat kiharansa ulottuivat vain olkapäiviin. Ainoastaan kuusi pitkää kutria riippui olkapään yli rinnalle.

”Vietkö sinä minut pois täältä?” kysyi Saraste epäilevästi ikäänkuin hän ei voisi uskoa näin hyviä uutisia. Hän puristi kiihkeästi kätensä ristiin ja katseli Yönsilmää säteilevin silmin.

”Vien kyllä, tule!” sanoi Yönsilmä ja ojensi hänelle kätensä. Mutta nyt Saraste epärii.

”Otatko mukaasi veljeni, kuusen, ja uskolliset hovineitoni, jotka joka yö ovat nousseet suosta minua tanssillaan viihdyttämään?” kysyi hän.

”Kunhan vain tietäisin, miten päästää heidät lumoista”, virkkoi Yönsilmä. ”Tunnetko sinä, Saraste, heidän lumoloitsuaan?”

”Tunnen kyllä”, sanoi Saraste, ”mutta pelkään, ettet voi kuitenkaan menetellä sen mukaan.”

”Kuinka niin? Sano minulle pian, miten se kuuluu. Teen parhaani, mutta aika on täpäällä”, Yönsilmä kiirehti.

”Kun vartiovuorolla oleva noita huomasi veljeni ja hovineitoni täällä, näin tuosta ikkunanraosta miten hän teki luudallaan salaperäisiä merkkejä, heti muuttui veljeni kuuseksi ja hovineitoni painuivat usvana suohon. Silloin noita nauroi ja sanoi ’Noidan luuta muutti teidät kuuseksi maahan ja usvaksi suohon. Ihmisiksi ette enää muutu, jollei noidan luuta, mahtava luuta, pala poroksi ja tuhkaksi!’” Saraste kertoi.

”Meillä on kyllä täällä Sammaleisen luuta, mutta sitä emme voi polttaa, sillä silloin ei Mestaritonttu pääse pakenemaan”, Yönsilmä sanoi mieltävästi. ”Mistä kummasta saisimme toisen luudan!”

Samassa kuului ulkoa juoksuaskelia ja Mestaritonttu syöksyi sisään kiivaasti.

”Pian ratsaille, pian ratsaille!” hän hänkytti, ”Sammaleinen tulla nilkutti kumpua kohden. Hän tanssii nyt tulen ympärillä, mutta näin, että tuli alkoi jo sammuja. Kiirehtikäämme!” Ja hän tarttui toisella kädellään Yönsilmään ja toisella Sarasteeseen ja veti heidät ulos kivihuoneesta.

”Minä en voi lähteä ilman veljeäni ja neitojani”, Saraste sanoi hiljaa, ”lähtekää, jättäkää minut.”

Yönsilmä tarttui Mestaritonttua olkapäihin.

”Rakas Mestaritonttu”, hän sanoi, ”nouse kuninkaantytären kanssa kotkani selkään ja paetkaa kiireesti, kiireesti!” ja hän ajatteli jäätyään saarelle poltaa luudan ja yrittää siten, jos mahdollista, jollakin tavoin pelastautua kunkinaa ja hovineitojen kanssa.

”Miksi et itse ratsasta kotkallasi?” Mestaritonttu kysyi ihmetellen. ”Minunhan piti tulla jäljessä luudalla!”

”Hän aikoo polttaa luudan poroksi ja tuhkaksi ja pelastaa siten veljeni ja hovineitoni”, Saraste virkkoi.

”Vai niin”, Mestaritonttu sanoi, ”silloin on parasta, että minä, joka olen vanha, jään tänne saarelle, ja te, jotka olette nuoria, palaatte Satumaahan. Sillä minuahan partani suojaa loitsuilta ja taioilta. Koetan parastani pelastaakseni kuninkaan ja hovineidot. Kas niin, lähtekäähän nyt vain kiltisti ja pitäkää kiirettä.”

Yönsilmä vielä vastusteli, mutta Mestaritonttu kutsui valkoisen kotkan, sijoitti Sarasteen sen selkään ja antoi helmiohjaket Yönsilmän käteen pakottaen hänet istumaan Sarasteen taakse. Sitten hän käski kotkan lentää. Kotkan siivet suhahtivat mahtavasti, kun se kohosi ilmaan ja alkoi liittää suolle päin. Juuri kun se kohosi ilmaan, huomasi Mestaritonttu, että Yönsilmä oli unohtanut avaimensa oveen. Hän aikoi huutaa heitä takaisin, mutta kun jo samalla kuului kummun juurelta laahaavia askelia, antoi hän heidän mennä menojaan.

Sammaleinen oli tulossa. Mestaritonttu piiloutui kiireesti kuusen rungon taakse ja Sammaleinen ilmestyi kummulle. Hän oli hirvittävän näköinen. Silmät säkenöivät kiukusta ja tukka törrötti pystyssä niinkuin kissan karvat, kun se on suutuksissaan taikka peloissaan. Nojaten raskaasti kainalosauvaan kulki Sammaleinen laahustaen kummun yli kiven luo. Kun hän huomasi oven olevan auki, hämmästytti hän niin, että pudotti sauvansa ja löi hämmästyksestä kätensä yhteen. Sitten hän parkaisi kiukusta ja nilkutti ovesta sisään.

Heti pujahti Mestaritonttu kuusen takaa esille ja painoi oven kiinni hänen jäljessään ja väänsi sen lukkoon kulta-avaimella. Sitten hän ketterästi kiipesi kiville ja tukki sen aukon, jonka hän oli huomannut huoneen ikkunaksi. Nyt oli sammaleinen aivan vaaraton. Suljettuna kivivankilaan hän ei voinut tehdä yhtään mitään, kun hän ei edes nähnyt ikkunasta kuka hänen vihollisensa oli. Hän alkoi meluta ja kopistella oven takana, luullen, että tuuli oli paiskannut oven kiinni, ja Mestaritonttu kuuli, kuinka hän ihmetteli, kun oli ovi mennyt niin lukkoon, ettei auennut ensinkään.

Mutta Mestaritonttu ei kauan kuunnellut Sammaleisen puuhia. Hän oli juossut Sammaleisen mökille ja tuonut sieltä kattilan alta palavia kekäleitä. Näillä hän sytytti luudan palamaan. Se paloi roihuten sellaisella liekikllä, että kipinät lensivät kuuseen ja Mestaritontun suureksi kauhuksi syttyi kuusikin palamaan. Mestaritonttu säikähti niin, ettei hän hetkeen voinut liikahtaa paikastaan. Kuusi ja luuta paloivat nopeasti poroksi. Mutta tuskin oli kuusen viimeinen oksa kärventynyt, kun hämmästyneen Mestaritontun edessa seisoi nuori kuningas kultainen kruunu päässään ja valtikka kädessään. Hän ojensi Mestaritontulle kätensä ja ravisti sitä sydämellisesti.

— Vietkö sinä minut pois täältä? — kysyi Saraste epäilevästi ikäänkuin hän ei voisi uskoa näin hyviä uutisia.

”Sinäpä olet oikein kunnon Mestaritonttu, parhain Mestaritonttu maailmassa! Olen sinulle sydämestäni kiitollinen”, kuningas sanoi, ja Mestaritonttu kumarsi hiukan hämillään. Samassa hän kuuli hiljaista supatusta takanaan, ja kääntyessään hän näki yhdeksän hovineitoa harmaissa harsopuvuissa. Hovineidotkin kiittivät häntä ilosta säteilevin kasvoin.

”Pulma on siinä”, Mestaritonttu sanoi päästäkseen kiitoksista, ”miten pääsemme täältä pois!”

”Se pulma ei ole vaikea”, vastasi kuningas. ”Tiedäthän, että olen Aamuruskonmaan kuningas. Kaikki punaiset pilvet kuuluvat minulle, ne tottelevat viittaustani. Ja katso, aamu jo sarastaa, tuolla taivaalla punoittaa jo tuo pilvenhattara. Sillä me matkustamme täältä, ja sinä jätät minun luokseni Mestaritonttukseni ikipäiviksesi.”

”Kiitos, hyvä herra kuningas”, Mestaritonttu vastasi, ”mutta mieleni palaa Satumaahan takaisin. Jos minusta siellä vielä huolivat, en enää ikinä jätä Satujenmaata.” – Ja mestaritonttu pyyhkäisi salaa kyynelen silmäkulmastaan.

Samassa tuli eräs hovineidoista kuiskuttaen kertomaan, että kymmenen noitaa oli juuri laskeutunut luudiltaan Sammaleisen mökille.

”Nytpä tulee meille tulinen kiire”, sanoi kuningas. Hovineidot juoksentelivat levottomina edestakaisin kummulla ja Mestaritonttu koetti tirkistellä mökkiä kohden. Mutta kuningas oli viitannut punertavaa pilveä luokseen, ja se laskeutui keveästi kummun viereen. Ihmeekseen Mestaritonttu näki, ettei pilvi ollutkaan niin hatara ja läpikuultava kuin miltä se oli ilmassa näyttänyt, ei, se oli oikea punainen laiva, jossa oli valkoiset patjat istuimilla ja punaiset purjeet.

”Pian purteen!” kuningas sanoi.

Mestaritonttu auttoi hovineitoja purteen ja laskeutui itsekkin sinne. Viimeisenä tuli kuningas, joka työnsi ilmalaivan kummusta irti ja tarttui peräsimeen. Keveästi kuin lintu nousi pursori ilmaan ja alkoi lentää ilmojen halki. Hovineidot kurkottelivat purren reunoilta ja näkivät noitien marssivan sotarintamassa kumpua ylös. Juuri ennen kuin kumpu katosi heidän katseensa ulottuvuilta, he näkivät noitien piirittävän kiven ja pitivät sotaneuvottelua. He olivat arvanneet Mestaritontun viholliseksi ja luulivat hänen olevan kivellä. Sitten joku avasi oven kiveen, Sammaleinen syöksyi ulos, ja noidat putosivat istumaan hämmästyksestä. Enempää neidot eivät nähneet.

— Oi, sehän on veljeni pursi, tunnen sen, — huudahti Saraste ihastuneena . . .

IX l u k u .

L U P A U S .

Önsilmässä oli syttynyt palava rakkaus ihanaa Saraste-impeä kohtaan. Jo ennen kuin Satujenmaan muurit hohtivat kaukaa, hän oli pyytänyt kuninkaantytärtä puolisoikseen. Kuninkaantytär oli hänen pyyntöönsä suostunut, sillä hänkin jo rakasti rohkeaa Yönsilmää.

Juuri kun kotka laskeutui alas Satujenmaan muurien edustalle, sillä senkin täytyi lentää Satujenmaan porttien kautta Satumaahan, näkivät Yönsilmä ja Saraste-impi punaisen pilven kiitävän tuulen kyydillä heidän jäljessään.

”Oi, sehän on veljeni pursi, tunnen sen”, huudahti Saraste ihastuneena ja hänen ihanille kasvoilleen levisi kuin aamurusko. ”Hän on varmaankin itse siellä!”

He jäivät odottamaan pilven tuloa. Eikä aikaakaan, niin pilvipursi pysähtyi heidän eteensä ja sieltä astuivat kuningas, Mestaritonttu ja yhdeksän hovineitoa. Saraste ja hänen veljensä, kuningas, syleilivät toisiaan riemuiten ja uskolliset hovineidot vuodattivat ilonkyyneliä nähdessään rakkaan prinsessansa. Mestaritonttu oli hiukan levottoman näköinen, mutta Yönsilmä tarttui hänen käteensä ja sanoi:

”Sinua, Mestaritonttu, emme enää koskaan päästä luotamme. Luulenpa, ettemme uskalla sallia sinun astuvan askeltakaan porttien ulkopuolelle, ettet jälleen karkaisi meiltä yön hiljaisuudessa. Mutta mitenkä pääsitte Suosaarelta?”

Mestaritonttu kertoi Yönsilmälle, mitä heille oli tapahtunut. Sitten Yönsilmä käski porttia vartioivien valkopukuisten haltioiden avata heille portit, ja kaikki yhdessä he astuivat Satumaahan. Kotka lensi edellä ilmoittamaan heidän tulostaan. Mikä touhu ja hälinä syttyikään nyt Satumaan kuninkaanlinnassa. Kuningatar mieltä heti Saraste-impeen, ja kuningas syleili sydämellisesti Mestaritonttua, jota hän oli jo kauan kaivannut. Ja kuningas vakuutti, että Satumaan oli mahdotonta menestyä ilman Mestaritonttuaan. Jättimuurahaisetkin olivat jo kahdesti yrittäneet tehdä hyökkäyksen öiseen aikaan Satumaahan, nyt ne eivät uskaltaisi enää, kun itse Mestaritonttu valvoisi järjestystä!

Sitten Aamuruskonmaan kuningas kääntyi Yönsilmän puoleen ja kiitti häntä Sarasteen pelastuksesta, ja Yönsilmä puolestaan pyysi kuninkaalta hänen sisartaan puolisoikseensa. Siihen kuningas suostui ilomielin, sillä hän tiesi, että niin uljasta kuninkaanpoikaa kuin Yönsilmä oli, ei ollut toista koko maan pinnan päällä. ”Mutta”, jatkoi kuningas, ”sanopa minulle, prinssi Yönsilmä, -- miksi ei ilo oikein ilolle täällä Satujenmaassa tunnu? Mikä salainen murhe painaa Satujenmaata? Miksi ovat silmäsi surulliset, Yönsilmä, ja miksi kaunis kuningatar kylpi kyynelissä nähdessään Sarasteen? Päivä paistaa täällä pilven läpi, putoilevista omenankukkasista kuulen valkoisen valituksen, ja sinikellojen läppäykset soivat kuin kuolinkellot!”

”Sinä, Aamuruskonmaan kuningas, olet vielä muukalainen Satumaassa”, virkkoi Yönsilmä, ”etkä tiedä, mikä suuri suru on meitä kohdannut. Kun äitini, kuningatar, kylpi kyynelissä nähdessään Saraste-immen, ajatteli hän varmaankin sisartani, Satumaan suloista kuninkaantytärtä, Päivikkiä, joka on meidät jättänyt. Hän joutui

Meren lumoihin. Merenkuninkaan poika houkutteli hänet aaltoihin ja hän asuu nyt helmilinnassaan Meren kartanoissa, emmekä me näe häntä milloinkaan. Kadotettua Päivikkiään Satumaa suree!”

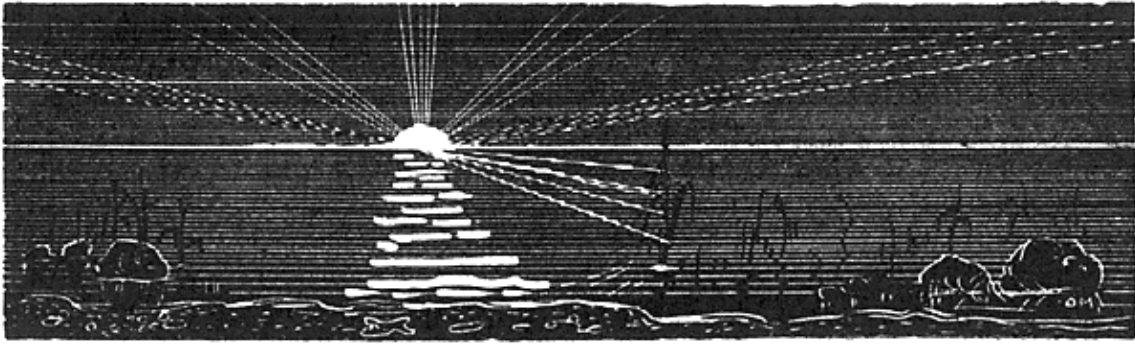
”Yönsilmä”, kuningas sanoi, ”sinä olet tehnyt sisarelleni ja minulle suuren palveluksen. Vastapalvelukseksi tahdon pelastaa Päivikin Meren kartanoista.”

Yönsilmä katseli häntä epäillen. ”Sinä et voi häntä pelastaa”, hän sanoi surullisesti, ”vaikka olisit miten rohkea tahansa. Meri ei koskaan anna omaansa takaisin.”

”Ehkä ei annakaan, mutta minä ryöstän siltä Päivikin”, kuningas vastasi päättäväisesti. ”Kuule mitä minulle kerran tapahtui. Olin merellä soutelemassa. Korkea vihreä aalto tuli vyöryen venettä kohden, se nosti veneen korkealle harjalleen, se viskeli sitä kuin tuuli höyhentä, ja koko ajan kuului aallosta solisevaa naurua. Merenneidot ne olivat, jotka kujeilivat kanssani. Luulin jo veneeni uppoavan, kun aalto jälleen vyöryi edelleen ja meren pinta kävi aivan tyyneksi. Muttaoli kuin olisi melaani kiskonut suuri kala. Kumarruin katsomaan ja huomasin silloin, että melaan oli tarttunut pieni merenneiton kutreistaan. Hän katseli minua säikähtyneillä suurilla merenvihreillä silmillään, mutta minä irrotin hänen kutrinsa melasta ja päästin hänet vapaaksi. Silloin hän lupasi minulle kiitollisuudessaan, että jos milloinkaan tarvitsisin hänen apuaan, oli hän minua auttava, ja hän neuvoi minulle keinon miten saisin hänelle sanan. – Nyt on aika tullut käyttää hänen apuaan.”

Yönsilmä ilostui. ”Mene”, hän sanoi, ”mene ja pelasta sisareni! Nyt uskon sinun voivan sen tehdä! Ja kun sinä palaat Päivikin kera, silloin sisaresi Saraaste ja minä vietämme häämme, sillä silloin vasta on ilo Satumaassa ilolle tuntuva. Mene, jalo Aamuruskonmaan kuningas, ja olkoon onni matkassasi.”

Aamuruskonmaan kuningas ja Yönsilmä puristivat toistensa kättä, mutta ennenkuin he erosivat, antoi Yönsilmä kuninkaalle hämäränhunnun Päivikille vietäväksi.

X l u k u .

MATKALLA MERENKUNINKAAN LUO .

räänä iltana auringon vaipussa aaltoihin laskeutui Aamuruskonmaan kuningas linnansa portaita alas meren rantaan. Viheriät aallot tulivat unisina vyöryen valkoista hietikkoa pitkin, iltatuuli tuuditteli kaunista kaislikkoa, ja laskeva aurinko toivotti heille kaikille hyvää yötä. Se suuteli säteillään aaltojen harjoja ja kaislojen kumartavia päitä.

Aamuruskonmaan kuningas käveli hietikolla ja hän muisti merenneidon sanat: ”Kun minua tarvitset, tule päivänlaskussa rantaan. Pidä tarkasti silmällä mitä kaislankortta viimeinen päivänsäde viimeiseksi suutelee. Taita se ja pudota mereen. Olen antanut käskyn aalloille viipymättä kantaa sen luokseni. Nähdessäni tämän kaislan ymmärrän, että sinä minua tarvitset. Ja minä saavun.” Kuningas katseli vuoroin kaislikkoa, vuoroin aurinkoa. Aurinko oli laskemassa, mutta keltainen hohde väikkyi vielä kaislikon yllä. Yksi ainoa kaislankorsi, pitempi muita, kurkottui keltaista hohdetta kohden, sen täyteläinen tähkä kuului kuin kulta. Viimeinen päivänsäde suuteli viimeistä kaislankortta. Aurinko katosi aaltoihin.

Kuningas kiirehti taittamaan korren ja heittämään sen veteen. Heti oli kuin olisi näkymätön käsi tarttunut siihen ja kuljettanut sen kauas ulapalle, kunnes se katosi kuninkaan näkyvistä.

Kuningas seisoj rannalla odottaen. Hänen mielensä oli jännittynyt ja hän seurasi katseillaan aaltojen vyörymistä. Saapuisiko merenneito?

Kaislikossa humisi kuin olisi vihuri käynyt sen yli. Kaislankorret taipuivat syrjään, ja niiden välistä pilkisti merenneidon pää. Pitkät suortuvat uiskentelivat veden pinnalla kaislojen välissä ja hänen silmänsä välkkyivät kuin vihreä merivesi.

”Kuningas, mitä haluat?” merenneidon kuiskaus kuului hiljaa kuin iltatuulen henkäys aaltojen yllä.

”Haluan tavata Päivikkiä, Satumaan kuninkaan tytärtä, jonka Merenkuninkaan poika on ottanut puolisoakseen ja vienyt mukanaan Meren kartanoihin.”

”Oi, herra kuningas”, merenneito kuiskasi kauhuissaan, ”häntä et voi tavata. Vellamo, Meren ankara kuningatar, ei salli Päivikki-kuninkaan tyttären tavata muita kuin Meren väkeä. Päivikki ei sitä paitsi tahdokaan tavata ketään, hän on sulkeutunut linnaansa surren kaatunutta puolisoaan.”

”Mitä”, kuningas huudahti hämmästyneenä, ”onko urhea Merenkuninkaan poika kuollut?”

Oli kuin olisi aalloista kohonnut usva merenneidon säteileviin silmiin. ”On”, hän sanoi, ”etkö tiedä, herra kuningas, että hirveä Vesihiihi hyökkäsi valtakuntaamme hävittäen ja tuhoten. Taistellessaan häntä vastaan kaatui uljas Meren prinssi. Vihollinen on nyt karkoitettu, mutta koko valtakunta on kuitenkin surun vallassa. Ahdin, Meren kuninkaan, tukka on muuttunut murheesta harmaaksi, ja Vellamo, meren kuningatar, on itskenyt sinertävät silmänsä sumeiksi, eikä Päivikki löydä lohtua mistään. Hän kulkee helmilinnassaan ja vääntelee käsiään.

Usein hän makaa päiväkausia suuren lumpeen sisällä nauttimatta ruokaa tai juomaa ja itkee vain. Silloin ei häntä viihdytä mikään muu kuin puheleminen muinaisesta kodistaan Satumaasta. Mutta Vellamo ei siedä siitä puhuttavan, ja siksi kertoo Päivikki siitä minulle salassa.”

Aamuruskonmaan kuningas käveli hietikolla ja hän muisti merenneidon sanat: kun minua tarvitset, tule päivänlaskussa rantaan.

”Kuule, merenneito”, kuningas sanoi päättäväisesti, ”sinun täytyy auttaa minua tapaamaan Päivikkiä. Muistathan, että lupasit auttaa minua, mitä ikinä sinulta vaatisinkaan. Nyt vaadin, että pidät sanasi.”

”Oi, herra kuningas”, merenneito vastasi, ”et tiedä mitä minulta pyydät! On kovin vaikeaa tavata Päivikkiä. Ahtola on voimakkaitten piikki- ja sahakalojen vartioima ja linnan ovella istuu jättihummeri, joka murskaa saksissaan kuoliaaksi jokaisen tuntemattoman, joka pyrkii linnaan.”

”Siitä huolimatta tahdon päästä Päivikin luo. En välitä vaaroista. Neuvo minulle vain tie ja miten saattaisin sinne tulla.”

Merenneito mietti. Hän tarttui molemmin käsin kahden kaislan varteen ja keinui hitaasti aalloilla niiden varassa. Näytti kuin olisi hiljainen tuuli käynyt kaislikossa. Vihdoin hän pysähtyi ja kuiskasi: ”kaislikon tuolla puolen on suuri harmaja paasi. Juuri paaden alapuolella kimaltelee veden pohjalla valkoinen kivi. Jos jaksat nostaa kiven paikoiltaan, niin löydät sen alta välkkyivistä kalansuomuista kudotun viitan. Kääri se yllesi, silloin olet heti suuren kalan näköinen, jollaisia on paljon Ahtolassa. Ei kukaan arvaa, ettet ole oikea kala. Muista vain, että liikkuessamme linnan käytäviä liikut evilläsi. Valkoista kiveä vartioi vesipeikko, mutta tähän aikaan se tavallisesti nukkuu. Ole sukkela ja ota nopeasti viitta ja heittäydy mereen, silloin voit pelastua hänen kynsistään. Jos vitkastelet, olet kuoleman oma. Odotan sinua paaden tällä puolen, jatkamme sitten matkaa yhdessä Ahtolaan.”

Kuningas kiirehti kaislikon ohi paaden luo ja siellä kumartui katsomaan kirkkaaseen veteen. Siellä pohjalla kimaltelikin valkoinen kivi. Hän tähysti ympärilleen näkyisikö missään vesipeikkoa, josta merenneito oli puhunut, mutta mitään arveluttavaa ei näkynyt.

Silloin hän kumartui uudelleen ja nosti vaivoin valkoisen kiven viereensä paadelle. Kiven alla pienessä kolossa välkkyi kalansuomuista kudottu viitta. Hän nosti sen sieltä ja kääri sen ympärilleen. Kun hän nyt katseli itseään veden tyynessä pinnassa, hän huomasi, että hän oli aivan jättiläiskalan näköinen.

Samassa hetkessä hän näki, miten kaksi karvaista käsivartta kohosi vedestä ylös, tarttui valkoiseen kiveen ja linkosi sen häntä vastaan. Hän ehti töin tuskin välttää vaaran heittäytymällä kuin salama veteen, mutta ennen kuin hän ehti uida pakoon, vesipeikko kurkotti pitkät käsivärtensä ja sai kiinni suomuviitasta pyrstön kohdalta. Kuningas ponnisteli kaikki voimansa päästäkseen irti peikon kynsistä, peikko taas koetti vetää häntä kiireesti luokseen. Silloin suomuviitta repesi, sen pyrstö jäi vesipeikon kynsiin, mutta kuningas ui pakoon minkä viitan evät kannattivat.

Paaden toisella puolella odotteli häntä pelästynyt merenneitonen. ”Luulinpa sinun jo saaneen surmasi, kuningas”, hän kuiskasi. ”Vesipeikko ei siis nukkunutkaan, hän torkkui vain. Kuulin kiven kimmahtavan paatta vasten ja sydämeni sykähti kipeästi säikähdyksestä. Mutta oi, näen, että viittasi on revennyt, vasen jalkasi pilkistää esiin viitan alta. Ja pyrstö puuttuu viitasta kokonaan. Sepä paha. Sepä kovin paha. Muistakin matkallamme pysytellä aivan vieressäni tai takanani, niin ehkäpä tästä kuitenkin neuvokkuudella suoriudumme. Nyt on meidän odotettava täällä piilossa jonkin aikaa, että peikko luulee meidän päässeen pakoon ja lakkaa meitä vaanimasta. Sitä paitsi emme voi lähteä ennen kuin tulee kuutamo.”

He piiloutuivat kaislikkoon ja jäivät sinne odottamaan. Sininen hämärä tuli hapuillen rannoilta ja hiipi vettä pitkin. Iltatähti syttyi taivaalla. Eipä aikaakaan, niin kohosi kuukin taivaanrannalle. Se valoi säteitään tyynelle meren pinnalle niin, että niistä tuli leveä hopeinen tie.

”Nyt on aika lähteä”, kuiskasi merenneito, ”kuutamotie vie Merenkuninkaan linnaan. Tule, joutukaamme.”

He sukelsivat varovasti esiin kaislikosta ja alkoivat uida kuutamotietä pitkin ulapalle päin. Kuningas huomasi, että he eivät suinkaan olleet ainoat matkailijat, sillä heitä vastaan tuli hopeatiellä kiirehtien joukottain kullankeltaisiin pukuihin pukeutuneita, utuisia olentoja. Ne olivat kuutamokeijuja, kertoi merenneito kuninkaalle, ja ne olivat matkalla kuusta metsänurmikoille, lempipaikoilleen, joilla he aina kauniina kuutamoinä karkeloivat palaten aamunkoitossa takaisin kotiinsa kuuhun.

He olivat nyt kaukana ulapalla. Ranta häämötti hämärästi heidän takanaan. Äkkiä kuutamotie näytti haarautuvan. Toinen osa siitä jatkui yhä suoraan kuuhun, toinen painui syvälle veden alle. ”Tätä alemmaa tietä on meidän matkattava”, merenneito kuiskasi kuninkaalle ja he poikkesivat sille.

Merenneito ja kuningas jatkoivat nyt matkaansa merenalaista tietä pitkin. Se painui yhä alemma, ikäänkuin vaipuen laaksoihin, mutta yhä se oli suora ja leveä. Kuninkaasta tuntui kummalliselta, että vaikka hän

olikin merenpinnan alapuolella, tämä ei tuottanut hänelle vaikeuksia. Hän erotti kaikki esineet yhtä selvästi kuin maallakin, ja kuitenkin ne näkyivät aina kuin keveän sinisen usvan läpi. He matkasivat laajojen kenttien välissä, joilla kasvoi hienoa meriruohoa. Tämä ruohikko oli milloin ruskeaa, milloin vihreää, milloin taas punervaa, ja siitä kohosi voimakas suolainen tuoksu. Kentillä kävivät laiturilla Ahtolan karjat, joita suuret nokkakalat paimensivat.

Yhä he jatkoivat matkaansa, ja nyt heidän tiensä kulki valkoisten hiekkatanhuain keskellä. ”Tämä tässä oikealla puolellamme on Haukikangas nimeltään, sillä siinä oli ahventen ja haukien välillä kerran ankara taistelu”, merenneito kertoi.

”Entä mikä on tuo tumma linna?” kuningas kysyi.

”Ei se ole mikään linna, se on laiva, joka upposi tänne viime syksynä. Pienet merenneidot ovat siihen hyvin ihastuneita, rumalla ilmalla he leikkivät sen sisällä sokkoa ja piilosta. Yksi heistä, Ahdin ja Vellamon silmäteriä, nimeltä Kuohukutri, tunkeutui kerran savupiippuun sisälle sukeltaakseen sitä kautta purren sisään, mutta hän takertuikin sen piippuun kiinni, eikä päässyt enää omin voimin sieltä ulos. Siitäkö nousi hälinä. Koko hovi pantiin liikkeelle. Kuningatar Vellamo herätti Ahti-kuninkaan päivällislevostaan, ja Ahti määräsi, että suurten sahakalojen oli sahattava savutorvi poikki läheltä sitä kohtaa, missä Kuohukutri oli, ja sitten oli hummerin isoilla saksillaan vedettävä Kuohukutri torvesta ulos. Näin kävikin, ja Kuohukutri parka ilmestyi hummerin saksissa torvesta mustana kuin peikko, vihreä harsohame rikki revittynä ja punaisia naarmuja käsivarsissaan. Merenneidot nauroivat, hoviväki ihmetteli, mutta Vellamo oli niin suutuksissaan, että lähetti Kuohukutrin heti linnaan, jossa hän rangaistukseksi vallattomuudestaan sai kolmena päivänä haravoida puutarhakäytävien hiekoitusta, jonka itätuuli oli puhaltanut epäjärjestykseen.

He olivat nyt jättäneet uponneen laivan kauaksi taakseen ja heidän tiensä johti ihanan kukkatarhan läpi. Kullankeltaisella hiekalla valkoiset merikukkaset aukoivat terälehtiään. Suuria, hohtavia helmisimpukoita kiikkui hiekalla hiljaa. Ja simpukoista kuului ihmeellinen soitto.

”Tämä on kuplatyttöjen tarha”, merenneito sanoi. ”Ne asuvat helmisimpukoissa ja puhaltelevat siellä sisällä huilujaan. Kuplatyttöt ovat taitavia soittajia, he osaavat kaikki meren sävelet. Eivät he kuitenkaan ole niin taitavia kuin Ahti itse, sillä kun hän lyö harppuaan, koko meri vapisee syvyyksiään myöten.”

Tuskin hän oli sanonut tämän, kun kuningas kuuli takanaan suhinan. Hän kääntyi katsomaan ja näki, että heidän jäljessään tuli tuulispään lailla vyöryen sininen vaahtopää aalto. Se läheni niin nopeasti, että se saavutti heidät miltei heti. Kuningas näki nyt, ettei se ollutkaan aalto, vaan joukko sinipukuisia, valkoviittaisia poikia, jotka kiitivät eteenpäin luistimillaan. He kiitviät niin nopeasti, että valkoiset viitat hulmusivat kuin kuohu aaltojen harjoilla, ja pitkät, valkoiset työhdöt heidän sinisissä lakeissaan vapisivat kuin vaahtopisararat.

”Keitä he ovat?” kuningas kysyi hiljaa.

”Vihuripoikia”, kuiskasi merenneito. ”Katso, miten kauniisti he luistelevat, he saapuvat hakemaan kuplatyttösiä karkeloihin meren pinnalle.”

Jokainen vihuripoika luisteli helmisimpukan ääreen. Samassa hetkessä taukosi soitto simpukoissa, ja jokaisesta kohosi värisevä kupla. Nämä kuplat kuulsivat sateenkaaren väreissä kuten simpukatkin, ja kuningas huomasi kunkin kuplan sisällä kevyen olennon, jonka pukuna kupla oikeastaan oli. Ne olivat kuplatyttöjä. Vihuripojat ojensivat kätensä kuplatytöille. Heti kasvoi heidänkin ympärilleen kupla, ja kaikki kohosivat ikään kuin ilmapalloissa ylöspäin vetten läpi, kadoten siniseen usvaan.

”Mihin he lähtivät?” kuningas kysyi.

Merenneito katsoi häntä hämmästyneenä. ”Etkö ole nähnyt vihuripoikien luistelevan meren pinnalla?” hän kysyi. ”Oi, he luistelevat sangen kauniisti. Ja he ovatkin ylpeitä taidostaan, he nouitavat aina kuplatyttöt katsomaan, miten he kirjailevat luistimillaan tyyntä merenpintaa. Kuplatyttöt ovat iloista väkeä, he nauravat pulpahtelevaa nauruaan vihuripoikien kujeille. Siitä vihuripojat pitävät ja ponnistavat kaikki voimansa kirjaillakseen meren pinnan niin hienoksi kuin mahdollista.

He olivat nyt saapuneet tarhan toiseen päähän. Tien oikealla puolella oli näkinkengillä aidattu piha, jolla pienet merenneitokset opettivat rapuja kävelemään. Niiden oli opittava kävelemään sekä eteen- että taaksepäin.

Kukaan ei ollut vielä kertaakaan huomannut, että suomiviitan alta näkyi kuninkaan jalka. Nytkin pääsivät kuningas ja merenneito rauhassa tarhan portista ulos.

Tie johti suunnattoman suuren ruskean linnan eteen. Sen leveän portin kummankin puolen oli kaksi

jättiläisankkuria, ja sen tornien huipuilla liehui jos jonkinlaisia lippuja.

”Mikä tämä linna on?” kuningas kysyi.

”Se on haaksilinna”, merenneito virkkoi. ”Se on rakennettu maailman suurimmista uponneista aluksista, jotka Ahti on antanut kuljettaa tänne kaukaa merien syvyyksistä. Tämä linna sisältää aarteita, niin ihmeellisiä ja monenmoisia, ettei siitä ole kenelläkään aavistustakaan. Sillä tiedä, että Haaksilinna on meren kuninkaan aarreaitta.”

Kuningas katseli nyt Haaksilinnaa tarkemmin ja ahuomasi sen porttien päällä kirjoituksen:

Mitä meri kerron on omakseen ottanut, sitä se ei milloinkaan anna takaisin.

Ja kuningas tuli suuresti murheelliseksi, sillä hän ajatteli Päivikkiä.

He saapuivat merenalaiseen metsään.

Leveä kuutamotie oli käynyt kapeaksi, se pujotteli opeisena polkuna tiehikön läpi, josta kurottautui kukkivia köynnöskasveja.

Hetken kuluttua tie leveni jälleen, ja sitten näytti kuninkaasta kuin olisi kuun hopeatie muuttunut heidän edessään kultaiseksi vuoreksi. Hän jäi hämmästyneenä seisomaan. Pieni merenneito nauroi poreilevaa nauruaan ja silloin kuningas huomasi, että kultainen vuori olikin vain korkea, kullankeltaisesta meripihkasta rakennettu muuri. Ylhäällä muurin harjalla sekä muurien ulkopuolella oli piikkikalojen voimakas vartioketju ja mahtavien porttien pielissä pysytteli liikkumattomina kaksi suurta sahakalaa.

”Mihin viet tuotta outoa kalaa, jolla ei ole pyrstöä vaan ihmisenjalka?” kysyi toinen sahakaloista, kun kuningas ja merenneito saapuivat porttien luo.

”Outoa kalaa”, kertasi merenneito nenäkkäästi, ”puhutpa aivan kuin et ensinkään tietäisi, että minä olin Päivikki-prinsessan ylimmäinen hovineito ja että minun tehtäväni on häntä huvittaa. Olen juuri tehnyt pitkän retken löytääkseni tällaisen kalan prinsessalle uudeksi leluksi. Jos sillä olisi pyrstö, olisi se aivan kuin muutkin kalat ja mitäpä hauskaa siinä silloin olisi? Olkaa te kekseliäämpiä, jos voitte!

Sahakala mutisi jotain, mutta tyrkkäsi portin kuitenkin auki sulkien sen jälleen nopeasti kuninkaan ja merenneidon jälkeen. He olivat nyt Merenkuninkaan kuuluisissa puutarhoissa ja heidän edessään kohosivat sen ihanat linnat. Niitä oli kaksi, toinen kristallista, toinen helmistä. Sinervät aallot purjehtivat pilven hattarain lailla niiden kimaltelevien tornien ohi. Keltaiset meritähdet tuikkivat merenheinänurmien yllä. Punaiset korallipensaat olivat puhjenneet kukkimaan ja suureista sinisimpukoista kohosi kuin suihkulähteistä helmeilevää vettä. Vallattomat merenneidot kisailivat nurmilla koettaen pyydystellä liheuvilla harsoillansa kiiltohyönteisiä.

Merenneito seuralaisineen kiirehti nopeasti linnan ovele. Sen edessä istui jättiläishummeri leveänä ja molemmat saket ojollaan. Nähdessään merenneidon se kävi tuikean näköiseksi ja virkkoi viheisena: ”Missä oletkaan taas vitkastellut, Vihervä-neito; kuninkaantytär on sinua jo kauan kaivannut. Kahdest on lähettänyt hovipoikansa sinua tiedustelemaan.”

”Oi”, Vihervä-neito huudahti ollen säikähtyvinään, ”laske sitten kiltti hummeri minut sukkelasti sisään, ennen kuin minua tullaan kolmannen kerran kysymään. Olen viipynyt etsiessäni tämän uuden lelun prinsessalle, sillä kuten näet, on tämä kala hiukan erilainen kuin muut kalat. Mutta kiirhedähän toki, hummeri kulta, olen jo kuulevinani hovipojan äänen. Avaa ovi pian, pian, pian!”

Hummeri tarkasteli kuninkaan jalkaa epäluuloisena, se liikutteli suuria saksiaan tunnustellen pitkin suomuviittaa ja kuningas alkoi jo pelätä sen aikovan likistää hänet saksissaan kuoliaaksi. Mutta hummeri ei keksinyt muuta epäilyttävää kuin tuon ihmeellisen jalan, ja niin se sitten raotti linnan ovea sen verran, että Vihervä seuralaisineen pääsi pujahtamaan sisään.

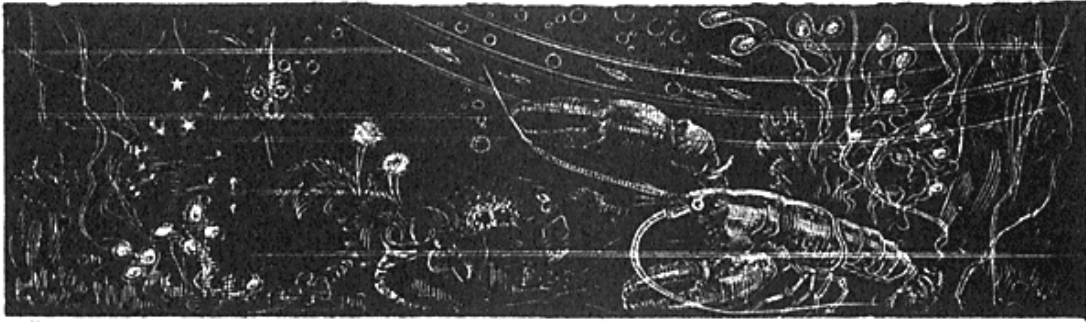
He olivat nyt pyöreässä kristallisalissa. Kummallisia kukkia kantavia merikasveja kiipeili kristalliseinillä, pujotteli välkkyvää korallilattiaa ja laskeutui helmisimpukankuorista tehtyjä portaita pitkin salin perällä olevaan lampeen. Lammen ympärillä oli punaisia korallipylväitä, joiden välissä kiikkui meriheinistä kudottuja riippuverkkoja. Näissä verkoissa tuudittelivat merenneidot toisiaan. Lammen portailla situi vallatonta hoviväkeä, joiden nauru ja kujeilu kuului aaltojen kohinalta. Lammen tyynellä kalvolla keinui erivärisiä leviä, suuria ja pieniä.

”Tämä on linnan eteinen”, Vihervä-neito kuiskasi selitykseksi kuninkaalle. ”Näetkö lammikon

peräseinällä nuo vierekkäin olevat kolme porttia? Ne johtavat käytäviin, joita pitkin tullaan Ahdin ja Vellamon saleihin, sekä Päivikin linnaan. Vihreillä levillä soudetaan Ahdin asuntoihin, punaisilla purjehditaan Vellamon luo, ja sinisillä saavutaan Päivikin helmilinnan suojiin.

Vihervä laskeusi nyt kuninkaan vierellä, joka muisti liikkua evillään portaita pitkin lammelle. Vihervä hypähti siniselle levälle ja kuningas seurasi hänen esimerkkiään. Merenneitonen tarttui melaan, joka lepäsi levän reunalla ja alkoi soutaa lammikon vastakkaisella rannalla olevaa sinistä, matalaa kiviporttia kohden. Tämän toisella puolella oli samanlainen, mutta vihreä portti, ja sen vastakkaisella puolella oleva oli punainen.

Vaikka lammessa levien välillä uiskenteli kaikennäköisiä meriolentoja ja portailta istuva hoviväki pakinoi ja naureskeli, ei kuitenkaan kukaan virkkonut heille sanaakaan heidän edetessään portteja kohden. Nyt näki kuningas, että vaikka he eivät vielä olleetkaan aivan lähellä sinistä porttia, alkoi tämä jo aueta. Se avautui keskeltä, raskaat siniset kiviovet siirtyivät hitaasti toisistaan ja levä solui hiljaa leveään, kanavan näköiseen, katettuun käytävään. Ja jälleen sulkeutui portti hitaasti heidän jälkeensä.

XI luku.

AAMURUSKONMAAN KUNINGAS PELASTAA PÄIVIKIN.

Levä liukui hiljaa käytävää pitkin, jonka seinät ja katto olivat sinisistä simpukoista. Siellä täällä katossa kiikkui säteilevä, sininen meritähti. Kun he saapuivat käytävän toiseen päähän, oli sielläkin vastassa siniset kiviportit, jotka kenenkään aukaisematta hiljaa ja juhlallisesti avautuivat.

He soutivat sisään helmisaliin, jonka ainoana lattiana oli kuultava vesi. Meritähtiä kiikkui katossa, helmistä olivat häikäisevät seinät, helmiä kimalteli vedenkin pohjalla. Veden pinnalla keinui jättiläislumme, jonka lumivalkoisilta terälehdiltä riippui jalokiviä kuin kastehelmiä. Lumpeen kullankeltaiset heteet muodostivat istuimen niin, että näytti siltä kuin olisi niillä lepäävä, kuohuista kudottuun huntuun verhottu olento istunut itse auringossa. Lumme huojui hiljaa ja sen keinuessa säteilivät jalokivet kuin taivaan tähdet. Lumpeen ympärillä kasvoi kaislikko, jonka kultaisissa tähkihissä kimalteli helmiä. Kaislikko kumarteli lakkaamatta lumpeelle, ja jonka kumarruksella hohtivat tähkien helmet punaisina kuin aamun kajastus. Merenneitoja kiikkui sinisillä merilevillä ja aalloilla, jotka poreilivat hupaisasti kaislikon alla. He eivät nauraneet eivätkä kujeilleet. Taivaansinisiä suuria simpukoita keinui myös levien keskellä, ja niiden suulla istui kuplatyttösiä, jotka soittelivat surullisesti huilujaan. Mutta lumpeessa lepäävä kätki kasvonsa huntuunsa.

Vihervä soui vesilevänsä aivan jättiläislumpeen viereen. “Kuninkaantytär Päivikki, suvaitse kuulla minua”, hän kuiskasi hiljaa, “minulla on sinulle hyvin tärkeää kerrottavaa, mutta käske ensiksi koko hovisi poistua, sillä asiani on salainen.”

Päivikki kohotti huntuaan. Hän oli ihanampi kuin yksikään ihanista neidoistaan, hänen kutrinsa paistoivat, ja päivän hehku oli hänen ksavoillaan, mutta hänen silmänsä olivat surulliset. “Poistukaa ystäväni!” hän sanoi viitaten neidoille. Heti nousivat neidot leville ja poistuivat niillä käytävään.

“Vihervä”, Päivikki sanoi silloin alakuloisesti, “miksi jälleen olet viipynyt niin kauan poissa luotani? Tiedäthän, että olet ainoa, jonka kanssa voin puhua kodistani Satumaasta, veljestäni ja vanhemmistani. Ja nyt, kun uljas Meren prinssikin on kaatunut sodassa ja mieleni on niin raskas, että olen näännytä kaihoon ja ikävään, sinä jätät minut huivellaksesi ulapalla vallattomien tuuliveitikoitten kanssa.” Kirkkaat kyöneleet kohosivat hänen silmiinsä.

“Ei, rakas valtiattareni, en ollut huvittelemassa”, Vihervä alkoi kertoa. Mutta nyt ei kuningas enää voinut hillitä itseään, hän h eitti kalapukunsa luotaan, ja Päivikki näki ihmeekseen Aamuruskonmaan kuninkaan, josta merenneidot olivat hänelle monesti kertoneet.

“Ihana kuninkaantytär”, kuningas sanoi taivuttaen toisen polvensa siniselle levälle, jonka päällä hän seisoi. “olen Aamuruskonmaan kuningas. Suo anteeksi, että täten tunkeudun linnaasi. Tuon sinulle terveisiä veljeltäsi Yönsilmältä ja vanhemmiltasi. He kaipaavat sinua katkerasti. Koko maa suree. Ilo ei tunnu ilolta, niin kauan kun he tietävät sinun viipyvän täällä. Tule, Päivikki, salli minun saattaa sinut kotiisi. Seuraa minua, pyydän sitä hartaasti, seuraa minua Päivikki-prinsessa!”

Näin puhui kuningas, ja Päivikin valtasi kiihkeä halu palata kotiinsa.

“Aamuruskon kuningas”, hän sanoi. “Tunnen sinut kyllä, hovineitoni ovat usein sinusta ja suuresta hyvydestäsi kertoneet. Mieleni halajaa kotiini, se on totta. Mutta et tiedä, miten vaikea täältä on paeta. Etkö huomannut vartijaa portilla? Etkö sotamiehiämme, piikkikaloja, muurien ympärillä?”

“Huomasin”, kuningas vastasi, “mutta sittenkin voit pelastua. Veljesi Yönsilmä lähetti sinulle hämărănhunnun. Sen peitossa voi paeta. Kuule minua, Päivikki-prinsessa, nähdessäni sinut syttyi sydämeni palamaan rakkaudesta. Linnani Aamuruskonmaassa on tyhjä. Veljesi Yönsilmä on ottanut sisareni, Sarasteen, puolisoikseen. Seuraa minua, Päivikki, tule kuningattarekseni! Katso, minun rakkauteni on suuri ja palava. Lähtekäämme, Päivikki-prinsessa!” Näin sanoen kuningas otti hämărănhunnun esille ja levitti sen levälle, jolla hän seiso. Mutta Päivikki ravisti päätään.

“Ei, ystäväni”, hän sanoi, “hämărănhunnusta ei ole hyötyä Meren kartanoissa. On olemassa vain yksi pelastuskeino, ja se on niin vaikea, että et voi sitä suorittaa.”

“Mikä on tuo keino?” kuningas kysyi kiihkeästi.

Ja Päivikki kertoi kuiskaten. “Kaukana täältä ovat Mustat vedet. Ne ovat synkät ja syvät. Mustien vesien pohjalla, missä jalka takertuu liejuun ja missä samea vesi sumentaa katseen, kasvaa yrtti. Se on nimeltään Surunyrtti, ja sen mehu on kuolemaa katkerampi. Tunnen Surunyrtrin salaisuuden ja uskon, että jos saisin tuon yrtin, voisin pelastua.”

“Päivikki, suuri rakkauteni on hankkiva sinulle yrtin! Mutta miten se saattaa pelastaa sinut?”

“Kuule kun kerron. Vesissa linnojemme alla asuu monituhatuotinen tietäjä. Harvoin hän nousee sieltä luoksemme. Kerran hänet tapasin, ja hän kertoi minulle yrtin salaisuuden. ‘Joka tyhjentää Surunyrtrin mehun viimeistä pisaraa myöten’, sanoi tietäjä-vanhus, ‘hän vanhenee silmänräpäyksessä enemmän kuin ihminen sadassa vuodessa’. Minä olen muuttuva niin, että sinun suuri rakkautesi on kuoleva.”

“Minun rakkauteni ei koskaan kuole”, sanoi kuningas.

“Jos sinun rakkautesi ei kuole, on se saava palkkansa. Sillä katso, kestettyämme kaikki matkan vaarat olet sinä näkevä minut ihanampana kuin koskaan ennen. Sillä Surunyrtiläsi piilee salainen voima. Kas tässä, annan sinulle taikakalun, se on palanen mereen pudonneesta taivaan tähdestä kultarihmasta. Ripusta se kaulaasi. Jos olet vaipumaisillasi liejuun Mustissa vesissä taikka yrtti on sinulle liian raskas, katsahda silloin tähteä ja kosketa sitä kolmasti. Tämän avulla voit myöskin kiittää vesien läpi nopeasti kuin tähden lento avaruuksien halki. Se osoittaa sinulle myös tien Mustiin vesiin. Se on kirkas nyt, mutta mitä enemmän lähestyt Mustia vesiä, sitä tummemmaksi se käy. Tahdotko yrittää, Aamuruskonmaan kuningas?”

Kuningas ripusti tähden kultarihmasta kaulaansa. “En ainoastaan yrittää, vaan tuon sen.” Hän kumartui, nosti suomiviittansa levältä ja kietoi sen ympärilleen. “Näkemiin”, hän sanoi “aamunkoitteessa palaan. Ole silloin valmis seuraamaan minua, Päivikki!”

“Näkemiin!” Päivikki kuiskasi ja hän kääntyi Vihervän puoleen sanoen: “Saata kuningas onnellisesti linnasta ulos ja palaa sitten luoksesi.”

Kuningas astui nyt Vihervän vesilevälle, ja merenneitonen souti hänet käytävään. Kuningas katseli taakseen ja näki Päivikin yhä istuvan liikkumattomana lumpeen keskellä ja hänen surulliset silmänsä säteilivät kuin tähdet. Sitten kääntyivät käytävän suulla olevat siniset kiviportit paikalleen.

Vihervä meloi hitaasti leväänsä eteenpäin, ja kuningas istui ajatuksiinsa vaipuneena katsellen käytävän pohjalla kimaltelevia kiviä. Äkkiä näkyivät käytävän toisessa päässä olevat siniset kiviportit siirtyvän toisistaan. Ne avautuivat hitaasti ja loistava saattue lähestyi heitä.

“Keitä ne ovat?” kuningas kysyi, mutta Vihervä hätäntyi.

“Ahti ja Vellamo tulevat Päivikkiä tervehtimään”, hän kuiskasi. “Heittäydy nyt pitkällesi levän reunalle ja kääri sen reunaan ympärillesi niin paljon kuin voit, minä heitän vihreän viittani siihen, ehkäpä he eivät huomaa sinua.”

Kuningas teki niin kuin merenneito käski, heittäytyi pitkäkseen ja kääri levänreunan ympärilleen, niin että näytti siltä kuin olisi levä vain hiukan käpristynyt. Merenneito pudotti vihreän viittansa levän reunan yli, sen helma viilsi vettä ja pienet valkoharjaiset aallot kohisivat sen ympärillä.

Vaikka kuningas makasikin kääriytyneenä levän reunan sisään, hän näki kuitenkin sinisessä usvassa lähestyvän saattueen. Siinä tulikin kokonainen kuninkaallinen levälavasto. Ensimmäisenä tuli seitsemän sinistä

levää, joita souti Päivikin seitsemän sinipukuista hovipoikaa.

Sitten saapui Meren kuninkaan, Ahdin, suuri vihreä levä. Sitä ei soutanut kukaan, mutta sitä veti kolmekymmentä eriväristä, lihavaa kalaa, joita Ahti ohjasi. He istuivat siinä vierestysten, kunnianarvoisa, vanha Ahti, jonka hopeanvalkoinen parta hulmusi, ja kaunis vedenemo Vellamo, jonka pitkät hiukset viilsivät vihreän

Hän sai asua helmilinnassa ja hänestä tuli aavojen vesien valtiatar.

viitan lailla vettä. Heidän takanaan seisoivat kolme arvokasta soturivanhusta ruokoiset sauvat käsissään ja korkeat näkinkenäkypärit päässään. Tuhansittain kiiltohyönteisiä tuikki ja kimalteli kuninkaallisen levän ympärillä.

Heidän jäljessään saapui soihdunkantajia, merenneitoja ja muuta hoviväkeä. Kaikki he liukuivat Vihervän ja Aamuruskonmaan kuninkaan ohi, ja kuningas ajatteli itsekseen, ettei hän milloinkaan ennen ollut nähnyt niin loistavaa seuruetta. Kun he saapuivat käytävän päähän, näki kuningas, että hoville avautuivat juuri käytävän toiset portit.

“Voit kiittää onneasi, että pääsit näin helpolla”, merenneito sanoi, “olisi saattanut käydä niinkin, että Ahti olisi pysähtynyt meidät ja kysynyt miksi leväni on kiperä. Silloin olisi meidän käynyt huonosti, sillä Ahdilla on tarkka silmä.”

Siniset kivet siirtyivät paikoiltaan ja he soutivat ihanaan kristallisaliin. Se oli nyt tyhjä. Merenneito souti helmiäisportaiden luo ja kuningas astui levältä. “Ole minua täällä vastassa aamunkoitossa, silloin palaan takaisin”, hän sanoi ja hän aikoi juuri avata linnan suuren oven, mutta noepasti kuin nuoli kiiti merenneito hänen eteensä. “Oletko mieletön!” hän sanoi, “ei sitäkakatusta! Hummeri saattaisi puristaa sinut sekunnissa kuoliaaksi. Täältä menee pieni salaovi”, ja hän johdatti kuninkaan erään korallipylvään taakse. Keskellä pylvästä oli valkoinen pieni koralli. Merenneito painoi tätä. Heti avautui matala ovi. Se johti hämääseen käytävään. “Astu suoraan käytävää pitkin, kunnes joudut aavalle merelle. Jos jälleen palaat, on parasta, että saavut tälle ovelle. Aamunkoitossa olen sinua täällä vastassa.” Näin sanoen sulki Vihervä oven kuninkaan jälkeen.

Kuningas kulki käytävää pitkin, hän kompasteli näkinkenkiin ja äyriäisiin, jotka kömpivät käytävässä, mutta jonkin matkaa kuljettuaan hän näki käytävän muuttuvan valoisammaksi ja sitten se avautui suuren kiven viereen.

Kuningas oli nyt aivan meren pohjalla. Hän kosketti kolmasti tähden palasta rinnallaan ja heti hän alkoi kiittää kuin tähdenlento vesien läpi.

Mitä pitemmälle hän kiiti, sitä himmeämmäksi kävi tähti, sitä hitaammaksi hänen matkansa. Äkkiä hän tunsu veden kylmenevän ympärillään. Silloin hän ymmärsi joutuneensa lähelle Mustia vesiä ja hän sukelsi alas hämääseen syvyyksiin. Mitä syvemmälle hän sukelsi, sitä kylmemmäksi ja sameammaksi kävi vesi, mutta hän sukelsi yhä.

Silloin hän näki syvällä meren pohjalla Surunyrтин. Se hehkui himmeästi. Sillä vaikka tämän yrtin kukka oli musta kuin suru, paloi sen terälehdillä kuluttava tuli. Kärvennetyistä lehdistä tihkui mehu, jonka tuoksu oli katkera.

Aamuruskonmaan kuningas sukelsi yhä ja laskeutui yrtin luo. Vedet sen ympärillä olivat niin sameat ja liejuiset, että kuningas kadotti silmänsä kirkkauden ja hänen viittansa tahriutui. Hänen jalkansa alkoivat takertua liejuun.

Ja kuningas ojensi kätensä taittaakseen yrtin, mutta sen varsi oli niin kylmä, että kuningas tunsu sydämensäkin jäätyvän. Silloin hän kosketti sen kukkaa, ja se poltti kuin tuli.

“Vaikka sydämeni jäätyisi ja käteni kärventyisivätkin, tahdon kuitenkin olla rohkea ja uskollinen kuitenkin kaikki Aamuruskonmaan kuninkaat ovat olleet ennen minua”, kuningas ajatteli ja taittoi yrtin.

Mutta yrtti oli raskas, raskaampi kuin hän olisi saattanut kuvitellaakaan, ja hän horjui sitä kantaessaan. Se poltti kuin tuli ja kylmäsi kuin jää, sameat vedet sokaisivat hänet, mutta takertui hänen jalkoihinsa, ja hän oli vaipumaisillaan liejuun. Silloin hän muisti taikakalun, jonka kuninkaantytär oli antanut hänelle. Ja Aamuruskonmaan kuningas katsahti taiveaan tähteä sokaistuilla silmillään, hän näki sen vain himmeästi, mutta hän kosketti sitä kolmasti, ja katso, lieju lohkeili hänen jaloistaan ja yrtti kävi kevyemmäksi! Hän kohosi hitaasti kirkkaisiin, puhtaisiin vesiin.

Jälleen kiidatti tähti hänet aaltojen läpi. Kaukana idän taivaalla alkoi rusottaa. Aamu koitti. Eipä aikaakaan niin kuningas saapui suuren kiven luo ja kiirehti käytävään, joka johti salaovelle. Hän koputti ovelle simpukankuorella. Se avautui varovasti ja merenneitonen kurkisti oven raosta. Nähdessään kuninkaan hän ei ollut tuntea häntä, mutta kuningas kuiskasi:

“Vihervä, minähän se olen!”

“Ah, sinäkö se oletkin”, merenneito huudahti hiljaa iloisella äänellä. “Kuinka onnellinen olenkaan, sillä Päivikki-prinsessa on surrut sinua jo ikuisesti kadonneena! Mutta miten olet muuttunut, olet vanhan ja väsyneen

näköinen! Tule, minä saatan sinut Päivikin luokse”, ja Vihervä vei kuninkaan kristallisaliin ja laski sormen suulleen vaikenemisen merkiksi, sillä jokaisessa meriheinistä kudotussa riippuverkossa uinui merenneito, ja heidän pitkät, riippuvat kiharansa peittivät lattian mattojen lailla.

He astuivat siniselle vesilevälle ja Vihervä alkoi soutaa nopasti Päivikin linnaan johtavaan käytävään. Äänettömästi siirtyivät siniset portit heidän edestään ja levä liukui käytävää pitkin. Ihmetellen näki kuningas, että pienet aallot näyttivät pakenevan vesilevän tieltä. Niin kiireesti ne väistyivät syrjään, että valkoinen

Ja kuningas ojensi kätensä taittaakseen yrtin, mutta sen varsi oli niin kylmä, että kuningas tunsu sydämensäkin jäähtyvän.

kuohu kohosi niiden harjalle. Ja vieläkin kummallisempaa oli, että jokainen käytävän katossa riippuva sininen meritähti sammui levän joutuessa sen kohdalle, ja syttyi uudelleen levän etäännyttyä.

“Miksi aallot pakenevat purttamme, ja miksi tähdet yllämme sammuvat?” kuningas kysyi ihmetellen.

“Siksi, kuningas”, Vihervä kuiskasi, “siksi, että kannat Surunyrttiä. Sitä kammoavat kaikki!”

Sininen levä solui nyt toistenkin porttien läpi ja he saapuivat helmisaliin. Salissa ei ollut ketään muita kuin kuninkaantytär, joka kätkien kasvonsa käsiinsä ja hiljaa huojuen kiikkui lumpeenkukassa.

Kun Aamuruskonmaan kuningas saapui Vihervän soutamana, sammuiivat kaikki meritähdet, ainoastaan suurin niistä kaikista, keskellä kattoa palava punerva meritähti rusotti himmeästi. Päivikki huomasi hämärän langenneen ja katsahti ylös. Juuri silloin souti Vihervä vesilevän hänen lumpeensa viereen, mutta Päivikki ei tuntenut kuningasta, vaan tuijotti häneen pitkään.

“Kuka olet sinä, vanhus”, hän kysyi vavisten, “sinä, jonka yllä tähdetkin sammuvat ja jota aaltoni pakenevat?”

Mutta kuningas kumartui ja laski Surunyrтин Päivikin jalkain juureen. “Etkö minua tunne, Päivikki-prinsessa, hän vastasi. “Minä se olen, Aamuruskon kuningas. Olen noutanut sinulle Surunyrтин. Jos lienen muuttunut, olen muuttunut siksi, että olen uinut Mustien vesien läpi. Sieltä ei yksikään palaa samana kuin ennen. Pelkäätkö minua nyt?”

“En.”, sanoi Päivikki ja hänen silmänsä alkoivat säteillä. “Tuoko todellakin on Surunyrtti, nythän me siis voimme paeta! Mutta tätä kantaessasi ovat kasvosi kalvenneet ja silmäsi käyneet väsyneiksi, kuinkahan muutunkaan minä, joka tyhjennän sen mehun viimeistä pisaraa myöten? Ehkä sinä alat silloin minua kauhistua?”

Mutta kuningas ravisti päätään ja hymyili väsyneesti. “Älä pelkää, Päivikki-prinsessa. Kiirehdä ja juo juomasi, aamu koittaa ja meidän on paettava!”

Vihervä kumartui vesilevän reunan yli ja loiskutti vettä kädellään. Heti tuli uiden suuri kultakala, joka kantoi suussaan hopeamaljaa. Vihervä otti sen ja antoi kuninkaalle. Kuningas puristi siihen yrtistä mehun ja tarjosi maljan Päivikille. Ja Päivikki tarttui maljaan ja tyhjensi sen viimeistä pisaraa myöten.

Totta oli tietäjä puhunut, yrtin mehu oli katkerampi kuolemaa, se poltti Päivikin kielellä kuin tuli. Mutta tuskin hän oli tyhjentänyt maljan, kun veri tuntu hyytyvän hänen suonissaan ja hänen sydämensä jähmettyvän kylmäksi ja kovaksi kuin jää. Hän ei enää kaivannut kotiinsa Satumaahan, ja rakkaus, joka hänessä oli syttynyt Aamuruskonmaan kuningasta kohtaan, tuntui sammuvan. Ulkonaisestikin hän muuttui. Hänen kasvonsa kävivät valkoisiksi, hänen kultaiset kutrinsa harvenivat ja muuttuivat harmaiksi haiveniksi, hänen kaunis vartalonsa kutistui kokoon, kunnes hän näytti pieneltä käyräselkäiseltä mummolta, joka piteli tutisevassa kädessään sauva. Musta viitta verhosi häntä.

“Voiko tämä olla Päivikki-prinsessa!” Vihervä huudahti kauhuissaan. “Tämähän on noituutta! Päivikki-prinsessamme on hukkunut, kahdonnut varmaankin ikipäiviksi, ja vanha tietäjä-eukko on noussut hänen sijalleen!” ja hän alkoi katkerasti itkeä.

“Älä itke, Vihervä”, eukko sanoi. Vihervä kuuli, että vaikka eukko puhuikin kumman kaukaisella, yksitoikkoisella äänellä, se oli kuitenkin Päivikin suloinen ääni. “Älä itke, vaan kiirehtikäämme pakoon, sillä kohta hovi herää ja meidän on vaikea päästä täältä.”

Vihervä kuivasi kyyneleensä ja tarttui melaansa. Aamuruskonmaan kuningas tarjosi kätensä tietäjäeukolle ja auttoi hänet levälle. Yhdessä he soutivat käytävään. Siellä ei kukaan tullut heitä vastaan, mutta kun siniportit avautuivat ja he soutivat vihreään kristallisaliin, olivat kaikki merenneidot valveilla ja sukivat juuri pitkiä kiharoitaan. He hämmästyivät suuresti nähdessään levän, jolla Vihervä, Päivikin ensimmäinen kamarineito, souti kuuluisaa, vanhaa tietäjää, ja suurta kalaa. Mutta niin suuresti oli tietäjä kunnioitettu ja pelätty, ettei yksikään heistä uskaltanut sanoa sanaakaan, he laskivat vain kammot käsistään ja kumarsivat niin syvään tietäjälle, joksi he Päivikkiä luulivat, että heidän valkoinen otsansa miltei kosketti lattiaa. Ja Vihervä, tietäjä ja kala nousivat levältä ja portaita ylös linnan ovelle. Tietäjävanhuksen täytyi tukea itseään Vihervän käsivarteen, ja kala liikkui evillään.

Linnan ovi avautui ja suuri hummeri kohotti katseensa nähdäkseen, keitä tulijat olivat. Nähdessään tietäjän se heittäytyi maahan, osoittaakseen suurta kunnioitustaan, eikä noussut istumaan, ennen kuin tietäjä seuralaisineen oli mennyt ohi.

Linnan puistossa he kohtasivat hoviväkeä. Kaikki tervehtivät hämmästyneinä ja syvään. Harvoin tapahtui, että monituhatuinen tietäjä kohosi kammioistaan linnan alta muiden ilmoille. Eiväthän he aavistaneetkaan, ettei vanha eukko ollutkaan tietäjä, vaan Surunyrtrin surkastuttama Päivikki.

Nyt Vihervä kiirehti kuninkaalliseen talliin. Sieltä hän toi Päivikin rakkaimman siniaaltoratsun. Se vyöryi jo niin levottomana, että valkoinen vaahto kuohui sen harjalla. He asettuivat kaikki kolme sen selkään. Tuskin aalto tunsu ratsastajat selässään, kun se jo kohisten syöksyi eteenpäin linnan porteille. Portilla seisova vahtisotamies näki jo kaukaa kuninkaallisen ratsun tulevan ja heitti molemmat portinpuoliskot kiireesti auki. Ulos portista syöksyi aalto, ja piikkikalasoturit linnan muureilla ja niiden ulkopuolella tekivät kunniaa, samaten sahakalat portin pielissä.

Aalto syöksyi eteenpäin. Kuutamotie oli jo kadonnut, mutta he nousivat aaltoratsullaan ylös aavalle ulapalle ja ohjasivat matkansa itää kohden. Idässä, punaisessa hehkussa, hohti Aamuruskonmaan kuninkaanlinna.

Silloin näkyi vihuripoikien joukko tulevan kiitäen meren yli, valkoiset viitat hulmusivat ja luistimet piirsivät teräviä uurteita aaltoihin. Heitä seurasi hurja tuulispää, joka pieksi aaltoja, kunnes ne kohosivat korkeina kuin vuoret. Ja äkkiä tuntui koko meri vapisevan syvyyksiään myöten. Hirmumyrsky alkoi mylviä.

“Oi”, kuiskasi Päivikki kuninkaalle, “nyt on pakomme huomattu, kuuletko miten Ahti lyö harppuaan? Kun Ahti suutuksissaan lyö harppuaan, vapisevat meret, ilma käy suemaksi ja nousee hirmumyrsky. Meitä poloisia, ehdimmeköhän maihin vai täytyneeköhän meidän palata vankeina Ahtolaan. Ahtolan soturit ovat jo varmaankin kintereillämme.”

Kuningas kääntyi katsomaan taakseen ja näki vuoren korkuisen hyökyaallon seuraavan heitä. Se oli jo lähellä. Ja Aamuruskonmaan kuningas kannusti ratsuansa, he kiitivät nuolena eteenpäin, mutta yhä lähenei aaltovuori. Silloin muisti kuningas jälleen taikakalun, jonka Päivikki oli hänelle antanut. Hän kosketti tähteä kolmasti, ja juuri kun vaahtovuori oli hautaamaisillaan heidät alleen, kiidatti aaltoratsu nopeana kuin tähdenlento heidät Aamuruskonmaan rantaan. Mutta hurja hyökyaalto tempasi Päivikin ratsun ja se pakeni nuolena kauas merelle.

Silloin tapahtui ihme. Tuskin olivat tietäjävanhuksen jalat koskettaneet rannan valkoista hiekkaa, kun hänen muotonsa muuttui ja siinä hietikolla seisoikin ihana Päivikki-prinsessa. Ja Päivikin silmät säteilivät salaperäisemmin kuin koskaan ennen ja hänen kaunis otsansa oli merenvaahtoa valkoisempi. Ihme tapahtui myös kuninkaalle, joka oli pudottanut yltään suomuviitan. Hän tunsu silmänräpäyksessä kaiken väsymyksensä kadonneen, uusi voima virtasi hänen suonissaan. He olivat Aamunkoiton maassa.

“Tulkaa, Päivikki ja Vihervä, linnani ovet ovat auki, sen suojat odottavat meitä”, kuningas virkkoi, mutta Vihervä istui hietikolla alakulkoisen näköisenä.

“Etkö seuraa meitä, Vihervä”, Päivikki kysyi hellästi.

Merenneito ravisti päätään. “En voi, älä pyydä minua. Mutta kun haluat seuraani, Päivikki, niin tule hietikolle päivänlaskun aikaan, silloin voimme tavata.” Silloin Päivikki ja kuningas kiittivät kilttiä vedenneitoa hänen avustaan, ja Vihervä neito liukui pois vaahtopään harjalla. Kuningas ja Päivikki nousivat linnaan, jossa tuhannet palvelijat kiirehtivät heitä vastaan. Ja kuningas pukeutui loistavimpaan pukuunsa, satoi uljaimman miekkansa vyölleen ja painoi kirkkaimman kuningaskruununsa päähänsä. Sitten hän käski ajaa esiin loistovaununsa, joita veti valkea kymmenvaljakko, käski hovimiestensä valmistua seuraamaan häntä ja lähetti airueet edellään. Niin matkustivat Päivikki ja Aamuruskonmaan kuningas Satumaahan.

Sellaista päivää ei ollut konsanaan nähty Satumaassa. Seurueen ajaessa linnanportilta unikkokäytävää pitkin unikat soittivat kellojaan ja sädekeijut muodostivat kiltaisia kuningaskruunuja joka puun latvaan ja joka pensaan ylle. Linnan portilla odotteli linnan väki. Kun Yönsilmä näki Päivikin, hän juoksi vaunujen luo ja nosti sisarensa syliinsä, eivätkä he osanneet kumpikaan puhua, niin suuri oli heidän ilonsa. Kuningatar joutui myös niin suuren mielenliikutuksen valtaan, että hänen syleiltyään Päivikkiä täytyi istuutua suureen kultatuoliin, jonka Mestaritonttu kiidatti hänelle linnan salista. Ja Satumaan kuningas oli niin onnellinen Päivikin pelastumisesta, että kun Aamuruskonmaan kuningas pyysi päivikkiä puolisoikseen, hän suostui siihen ilolla. “Mutta”, hän sanoi, “kaksi kertaa vuodessa on teidän aina käytävä luonamme Satumaassa.”

Ja niin he menivät kaikki sisälle linnaan.

XII luku.

H Ä Ä T .

ietettiin sitten loistavat häät. Koko Satumaan kansa juhli, sillä he rakastivat suuresti prinssi Yönsilmää ja Päivikki-prinsessaa ja iloitsivat heidän onnestaan. Mestaritontulle oli uskottu kunniatehtävä, hän oli nimittäin juhlamenojen ohjaaja ja asteli arvokkaana juhlakulkueen etunenässä pitkä hopeinen sauva kädessään. Kulkue suuntasi tiensä linnasta johtavaa ihanaa unikkokäytävää pitkin, jossa jättiläisunikot soittivat hääkelloja, Onnenkenttä-nimiselle nurmikolle. Se oli Satumaan juhlakenttä, ja siellä vietettiin hääkemut.

Suloisemmille morsiamille kuin Päivikki ja Saraste olivat, lienee päivä harvoin paistanut. Kastehelmikeijut olivat ommelleet heidän häähuntuksensa metsätähtien valkoisista kukista ja koristelleet ne kastepisaroidella. Sädekeijut olivat takoneet heille morsiuskruunut auringon kullasta.

Kauan kestivät hääkemut. Niiden päätyttyä matkustivat Aamuruskonmaan kuningas ja hänen ihana Päivikki-kuningattarensa omaan maahansa, Aamuruskonmaahan. Ja katso, sielläkin odottivat heitä kemut ja juhlat, joilla ei tuntunut loppua olevankaan. Aamuruskonmaan kansa kantoi kalleuksia ja lahjoja uudelle kuningattarellensa, mutta rakkain kaikista lahjoista oli hänelle kuitenkin se, jonka hän itsel öysi eräänä aamuna kävellessään aamunkoitossa rantahiekalla muistellen oloaan Meren kartanoissa.

Yön hämärä oli haihtunut, valkoinen hiekka hohti hänen jalkainsa alla ja hitaasti vyöryvät aallot rusottivat. Silloin kohosi merestä lakkapäälaine, jonka vaahdoista viskaantui mitä ihanin punerva helmiäissimpukka aivan hänen jalkainsa juureen. Se oli niin hohtava ja kaunis, että Päivikki kumartui ja nosti sen hietikolta. Hänen katsoessaan simpukkaa alkoi se humista, sillä sen sisään oli kätkeytynyt kuplatytön huilu. Päivikki painoi simpukan korvaansa vasten ja kuunteli. Simpukassa soivat kaikki meren säveleet, kaukaisten hyökyjen hirskeet, maininkien matalat huokaukset ja valkoisten vaahtopisarain iloinen helmeily kesäisellä ulapalla.

Kuunnellessaan tätä soittoa Päivikki tunsikin, että Ahtolan väki oli antanut hänelle anteeksi hänen pakonsa Meren kartanoista ja lähettänyt hänelle helmiäissimpukan muistoksi. Ja Päivikki-kuningatar iloitsi suuresti ja nousi simpukkaa kantaen linnansa portaita kertoakseen kuninkaalle löydöstään.

Päivikin ja Aamuruskonmaan kuninkaan lähdettyä Satumaasta vei Yönsilmä nuoren puolisonsa puistoon ja antoi hänelle kultalippaan. Saraste avasi sen ja katseli ihmetellen kiveä, kortta ja kalaa.

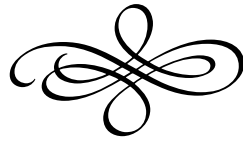
Hän pudotti leikkien kiven tielle. Samassa hetkessä kohosi heidän eteensä lumivalkoinen linna, niin valkoinen, että se häikäisi silmiä.

”Onko tämä taikalipas?” kysyi Saraste hämmästyneenä ja heitti uteliaana korrenkin maahan. Heti kasvoi heidän ympärilleen mehevä hedelmäpuutarha.

”Kuinka kauniita omenoita”, huudahti Saraste ja kurottautui ottamaan omena oksalta. Silloin putosi häneltä kultakalakin ja heti muodostui hänen jalkainsa juureen sininen lampi, jossa kultakalat niin iloisesti loiskuttelivat, että vettä pirskahti Sarasteen puvulle.

”Tämä on meidän oma, uusi kotimme”, virkkoi Yönsilmä. ”Menkäämme katsomaan millaiselta

linnamme näyttää sisältäpäin”, ja hän otti kultalippaan Sarasteen kädestä ja heitti senkin lammikkoon kultakalojen joukkoon, jossa se muuttui keltaiseksi, vedenkalvolla uiskentelevaksi ulpukaksi. Sitten tartui Yönsilmä Sarasteen käteen ja he nousivat yhdessä linnan loistavia portaita.

Vanha Mestaritonttu istuu joka ilta tyytyväisenä Satumaan kuninkaanlinnan eteiseen suuri, kultainen avain polvillaan. Hän katselee katossa hohtavaa helmeä ja huokailee mielihyvystä. Ja Mestaritonttu tietää ja voi vakuuttaa nuoremmille ja ymmärtämättömille tontuille, että Satujen maa on kaikkien tonttujen aiona, oikea, luvattu maa.